

บทที่ ๑
ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเวียงพ้าว

ตารางสรุปทุนและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น จำแนกเป็นการเรียนรู้รายวิชา

ตารางที่ ๑ สถานะทุนและศักยภาพของตำบล

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
กลุ่มวิชาที่ ๑ สุขภาพดีโดยวิถีชุมชน จำนวน ๗ งาน/กิจกรรม					
๑.๑ แพทย์แผนไทยสมุนไพร พื้นบ้านบ้านหนองอ้อ	ม.๕ ต.เวียง	อ	★	- ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุให้มีการปลูกสมุนไพรในครัวเรือน - การแปรรูปสมุนไพรในการดูแลสุขภาพตนเอง	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๑.๒ ศาลาอโรคยา	ม.๑ ต.ทุ่งหลวง	ร	★	- สร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการระดมทุน ทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ - ส่งเสริมการบริการด้านการแพทย์แผนไทยที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน - ทำให้ประชาชนลดการใช้ยาแผนปัจจุบัน หันมาวดแผนไทยเพิ่มมากขึ้น - จัดนิทรรศการและให้บริการนวดแผนไทยเคลื่อนที่	ระดับเครือข่าย
๑.๓ โรงเรียนผู้สูงอายุ (ศาลาสว่างสุข)	ม.๔ ต.เวียง	ร	★	- จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การทำกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับผู้สูงอายุ	ระดับตำบล

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
๑.๔ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	ม.๔ ต.เวียง	ร		- ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดอาชีพเสริม ผลิต จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการ ถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชน	ระดับตำบล
๑.๕ ชมรมเต้นแอโรบิก เทศบาลตำบลเวียงพร้าว	ม.๔ ต.เวียง	ร		- รวมกลุ่มออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นประจำทุกวัน	ระดับกลุ่มทาง สังคมองค์กร ชุมชน
๑.๖ ชมรมปั่นจักรยาน speed ๒ น่องป้าว	ม.๔ ต.เวียง	อ		- รวมกลุ่มปั่นจักรยานออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ - จัดการแข่งขันการปั่นจักรยานในการรณรงค์แก้ไขปัญหามลพิษและ ไฟฟ้า	ระดับเครือข่าย
๑.๗ กองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลเวียงพร้าว	ม.๔ ต.เวียง	น		- สนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุ (ศาลาสว่างสุข)	ระดับตำบล
กลุ่มวิชาที่ ๒ การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน จำนวน ๓ งาน/กิจกรรม					
๒.๑ กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจ พัฒนาเทศบาลตำบลเวียง พร้าว	ม.๔ ต.เวียง	ร		- การแปรรูปกิ่งไม้ ใบไม้เพื่อทำปุ๋ยอินทรีย์ - แหลงสาบและดูงานการทำปุ๋ยอินทรีย์	ระดับตำบล
๒.๒ กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามส้ม	ม.๒ ต.เวียง	ร		- ผู้สูงอายุนำขยะและวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนมารวมการขายและจัด สวัสดิการของกลุ่ม	ระดับชุมชนหรือ หมู่บ้าน

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
๒.๓ หมอдин บ้านขามสุ่ม	ม.๒ ต.เวียง	ร		- ให้คำปรึกษาในการปรับปรุงสภาพดินก่อนการเพาะปลูก/ทำไร่นาสวน	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
กลุ่มวิชาที่ ๓ การศึกษาและเรียนรู้ชุมชน จำนวน ๓ งาน/กิจกรรม					
๓.๑ ห้องสมุดร้างใหม่	ม.๖ ต.เวียง	อ		- บริการให้ยืมหนังสืออ่านฟรี - โครงการห้องสมุดเคลื่อนที่	ระดับเครือข่าย
๓.๒ ศูนย์เรียนรู้ ict ชุมชน	ม.๔ ต.เวียง	ร		- เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้การเรียนรู้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น - เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต	ระดับเครือข่าย
๓.๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลเวียงพร้าว	ม.๒ ต.ทุ่งหลวง	น		- รับเด็กปฐมวัยทั้งในและนอกพื้นที่มาดูแลและให้ความรู้ - สนับสนุนเด็กปฐมวัยมีกิจกรรมรวมเพื่อเป็นการให้เด็กกล้าแสดงออก	ระดับเครือข่าย
กลุ่มวิชาที่ ๔ การพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชน จำนวน ๖ กิจกรรม					
๔.๑ วิชาจิตอาสาบูรณาการเพื่อชุมชน					
๔.๑.๑ ศูนย์กู้ภัยพร้าววังหิน	ม.๓ ต.ทุ่งหลวง	อ		- สนับสนุนการรวมกลุ่มด้วยความสมัครใจเป็นของชมรมอาสากู้ชีพกู้ภัย พร้าววังหินโดยไม่มีค่าตอบแทนเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบ อุบัติเหตุ - ช่วยเหลือชาวอำเภอพร้าวในยามเกิดอุบัติเหตุต่างๆ เช่น ภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ เจ็บป่วยไม่มีพาหนะนำส่งโรงพยาบาล	ระดับเครือข่าย

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
๔.๑.๒ ศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบลเวียงพร้าว	ม.๔ ต.เวียง	น		- ดูแลอำนวยความสะดวกด้านงานจราจรในงานต่างๆ - ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน - ทำงานร่วมกับศูนย์กู้ภัยพร้าววังหินในการช่วยเหลือผู้ได้รับอุบัติเหตุต่างๆ	ระดับตำบล
๔.๒ วิชาสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน					
๔.๒.๑ กองทุนสวัสดิการชุมชน	ม.๔ ต.เวียง	ร		- ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งพาตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน - สนับสนุนการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน - มีการสนับสนุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำ	ระดับตำบล
๔.๒.๒ ฼าปนกิจสงเคราะห์ ผู้สูงอายุตำบลเวียง	ม.๑ ต.เวียง	อ		- สงเคราะห์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ระดับตำบล
๔.๒.๓ กองทุนหมู่บ้าน บ้านป่าจี้	ม.๒ ต.ทุ่งหลวง	น		- การกำหนดให้มีเงินประกันความเสี่ยง - จัดทำกองทุนสวัสดิการชุมชน	ระดับชุมชน หรือ หมู่บ้าน
๔.๒.๔ เครื่องร่อนน้ำดื่ม เพื่อชุมชน	ม.๒ ต.ทุ่งหลวง	ร		- ส่งเสริมให้ควมรู้ประชาชนได้เรียนรู้ดูแลอุปกรณ์เครื่องร่อนน้ำ - สร้างความตระหนักให้ชุมชนเกิดความรักและหวงแหน - ส่งเสริมให้ชุมชนลดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำไว้อุปโภคบริโภค	ระดับตำบล
กลุ่มวิชาที่ ๕. การสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน ๔ งาน/กิจกรรม					
๕.๑ สภาวัฒนธรรมตำบลทุ่งหลวง	ม.๒ ต.ทุ่งหลวง	ร		- ส่งเสริมให้ความรู้เด็กเยาวชนในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม	ระดับตำบล

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
				- ฝึกสอนเด็กเยาวชนในการตีกลองสะบัดชัย	
๕.๒ กลุ่มผลิตเครื่องประกอบ พิธีล้านนา	ม.๓ ต.ทุ่งหลวง	อ		- การทำบายศรีในพิธีต่างๆ - การตัดตุ้ดลวดลายต่างๆ - ทำเครื่องประกอบพิธีต่างๆ	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๕.๓ ชมรมวัฒนธรรมไทย	ม.๔ ต.เวียง	ร		- ส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมไทย - ร่วมแสดงในงานประเพณีต่างๆ	ระดับกลุ่มทาง สังคมองค์กร ชุมชน
๕.๔ ปั่นผางประทีป บ้านป่าเลี้ยว	ม.๓ ต.เวียง	อ		- ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น - ถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ลูกหลาน	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
กลุ่มวิชาที่ ๖ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยชุมชน จำนวน ๑๘ งาน/กิจกรรม					
๖.๑ วิชาการเงินชุมชน					
๖.๑.๑ กองทุนออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านขามส้ม	ม.๒ ต.เวียง	อ		- ส่งเสริมการออมของสมาชิก - ให้สมาชิกกู้ยืมประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยต่ำ	ระดับชุมชนหรือ หมู่บ้าน
๖.๒ วิชาการพัฒนาอาชีพ					
๖.๒.๑ กลุ่มทำน้ำหมักมูลสุกร บ้านป่าจี้	ม.๒ ต.ทุ่งหลวง	ร		- อบรมให้ความรู้เกษตรกรที่สนใจ - ทำและนำไปใช้ในกลุ่มเกษตรกร	ระดับชุมชนหรือ หมู่บ้าน

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
๖.๒.๒ พรวัวกรีนวัลเลย์	ม.๒ ต.เวียง	อ		- เป็นสถานที่สาธิตและดูงานเศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน	ระดับกลุ่มทาง สังคมองค์กร ชุมชน
๖.๒.๓ การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์	ม.๔ ต.ทุ่งหลวง	อ		- เป็นสถานที่สาธิตและดูงานการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๔ เครือข่ายปลูกผักปลอดภัย (ตำบลเวียง-ตำบลทุ่งหลวง)	ต.เวียง ต.ทุ่งหลวง	ร		- เป็นการรวมกลุ่มปลูกผักปลอดภัย	ระดับกลุ่มทาง สังคมองค์กร ชุมชน
๖.๒.๕ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านขามส้มเวียง	ม.๒ ต.เวียง	ร		- การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชน - เป็นสถานที่ศึกษาดูงานของนักเรียนนักศึกษาในอำเภอ	ระดับกลุ่มทาง สังคมองค์กร ชุมชน
๖.๒.๖ อีฐมอบบ้านแม่ดัด	ม.๔ ต.ทุ่งหลวง	อ		- เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายอีฐมอบที่มีคุณภาพ	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๗ การเพาะเห็ดบ้านหม้อ	ม.๕ ต.ทุ่งหลวง	อ		- เป็นแหล่งสาธิตและดูงานการเพาะเห็ด - เป็นการส่งเสริมอาชีพหลักในครัวเรือน	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๘ ศูนย์ทอผ้าพื้นเมือง บ้านป่าจี้	ม.๒ ต.ทุ่งหลวง	ร		- ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สนใจในการเรียนรู้การทอผ้า - สนับสนุนให้เป็นแหล่งสาธิตและถ่ายทอดการทอผ้าพื้นเมือง - มีการเรียนรู้พัฒนาลายผ้าทอให้เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน	ระดับกลุ่มทาง สังคมองค์กร ชุมชน

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
๖.๒.๙ ศูนย์ทอผ้าพื้นเมือง วัดทุ่งหลวง	ม.๓ ต.ทุ่งหลวง	ร		- ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สนใจในการเรียนรู้การทอผ้า - สนับสนุนให้เป็นแหล่งสาธิตและถ่ายทอดการทอผ้าพื้นเมือง - มีการเรียนรู้พัฒนาลายผ้าทอให้เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน	ระดับกลุ่มทาง สังคมองค์กร ชุมชน
๖.๒.๑๐ กลุ่มผลิตถั่วเน่า บ้านหนองอ้อ	ม.๕ ต.เวียง	อ		- ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาสืบทอดสู่ลูกหลาน - สร้างอาชีพเสริมในครอบครัว	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๑๑ การผลิตขนมทองม้วน	ม.๓ ต.ทุ่งหลวง	อ		- เป็นแหล่งสาธิตและดูงานการทำขนม - สร้างอาชีพเสริมในครอบครัว	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๑๒ การผลิตถั่วงอก สูตรโบราณ	ม.๓ ต.ทุ่งหลวง	อ		- เป็นแหล่งสาธิตและดูงานการเพาะถั่วงอกแบบดั้งเดิม	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๑๓ การทำไส้อั่ว บ้านป่าเสี้ยว	ม.๓ ต.ทุ่งหลวง	อ		- เป็นแหล่งสาธิตและดูงานการทำไส้อั่ว - สร้างชีพหลักในครัวเรือน	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๑๔ การผลิตแคบหมู บ้านหนองอ้อ	ม.๕ ต.เวียง	อ		- เป็นแหล่งสาธิตและดูงานการผลิตแคบหมู - เป็นการส่งเสริมอาชีพหลักในครัวเรือน	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๑๕ การปลูกข้าวนาโยน	ม.๒ ต.เวียง	อ		- ส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำนาโยนแบบไม่พึ่งสารเคมี - ส่งเสริมให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต ปกกันวัชพืชและเพลี้ยกระโดด	ระดับบุคคลและ ครอบครัว
๖.๒.๑๖ สหกรณ์การเกษตร พรวัว จำกัด	ม.๔ ต.เวียง	ร		- ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิคุณภาพดี - ช่วยเหลือเกษตรกรในการรับซื้อข้าวในราคายุติธรรม	ระดับเครือข่าย

วิชาหลัก	ที่ตั้ง	สถานะ กิจกรรม	ความเข้มแข็ง 	กิจกรรมเด่น	ระดับของแหล่ง เรียนรู้
				- เป็นสถานที่ผลิตข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพ	
กลุ่มวิชาที่ ๗ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ จำนวน ๒ งาน/กิจกรรม					
๑. วิชาการขับเคลื่อนและบริหารจัดการตำบล					
๗.๑ การขับเคลื่อนและการ บริหารจัดการตำบล	ม.๔ ต.เวียง	น		- ยกระดับคุณภาพชีวิตหมู่บ้าน ชุมชนแบบมีส่วนร่วม - สนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้ประชาชน - รักษาความสงบของบ้านเมืองและคดีริเริ่มสร้างสรรค์และสิ่งดีให้เกิดกับประชาชนในเขตเทศบาล - ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและการสร้างการมีส่วนร่วม	ระดับตำบล
๗.๒ หมู่บ้านจัดการตนเอง บ้านป่าจี้	ม.๒ ต.ทุ่งหลวง	ร		- การจัดสวัสดิการของชุมชนโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ท้องถิ่นภาคีเครือข่าย และประชาชน คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหาและร่วมรับผลประโยชน์	ระดับชุมชน หรือหมู่บ้าน
สรุปรวม					
 จำนวน ๒๐ แหล่งเรียนรู้ จำนวน ๒๐ งาน จำนวน ๓ กิจกรรม					

สรุปจากสถานะของแหล่งเรียนรู้ ตำบลเวียงและตำบลทุ่งหลวง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มี ๗ กลุ่มวิชา จำนวน ๔๓ งานและกิจกรรม กลุ่มหรือกิจกรรมที่มีความเชี่ยวชาญ สามารถสร้างการเรียนรู้ได้ () จำนวน ๒๐ แหล่งเรียนรู้ กลุ่มที่ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อยกระดับศักยภาพให้สามารถสร้างการเรียนรู้ได้ในครั้งต่อไป () จำนวน ๒๐ งานและกิจกรรม และ กลุ่มที่มีความจำเป็นที่มีการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็งและสามารถเผชิญกับสถานการณ์วิกฤตในอนาคตได้ () จำนวน ๓ งานและกิจกรรม

๓.๒ กลุ่มชุดวิชาและกระบวนการเรียนรู้
กลุ่มวิชาหลักที่ ๑ สุขภาพดีโดยวิถีชุมชน

๑.แนวคิดหลัก/หลักการ

ระบบการดูแลสุขภาพชุมชน ตำบลเวียง-ทุ่งหลวง เริ่มจากปัญหาด้านสุขภาพของคนในชุมชน ผู้บริหารเทศบาลตำบลเวียงพร้าว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งหลวง ศูนย์สุขภาพชุมชนเวียงและแกนนำแหล่งเรียนรู้ ได้มีแนวคิดด้านการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงเป็นการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บดีกว่าการแก้ไขหรือการรักษาโรคในภายหลัง โดยมีกระบวนการเรียนรู้ผ่านอาสาสมัครสาธารณสุข นำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์ปัญหา โดยมีการจัดกิจกรรมร่วมกลุ่มต่างๆ รวมทั้งการเฝ้าระวังปัญหา เช่น ปัญหาสุขภาพ นำสู่การสร้างนวัตกรรมของชุมชน จึงทำให้เกิดผลลัพธ์ในกลุ่มชมรมการนวดศาลาอโรคยา ที่ส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพ กลุ่มนักรักสุขภาพตำบลเวียง-ทุ่งหลวง (อสม.) เกิดการป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านรักษาโรค การปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ การเต้นแอโรบิคเป็นประจำทุกวัน การดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย ใส่ใจสุขภาพ นำสู่การส่งเสริมสุขภาพบนวิถีพอเพียงของชุมชนตำบลเวียง-ทุ่งหลวง

๒. เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และรายละเอียดของวิชา

๒.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านหนองอ้อ

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านหนองอ้อ เป็นการดูแลสุขภาพโดยใช้ภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบในการใช้พืชผักสมุนไพรพื้นบ้านดูแลสุขภาพและลดความเสี่ยงจากการใช้ยาแผนปัจจุบัน ขยายผลสู่ชุมชนและผู้สนใจ

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

นางคำปิ่น คำมาเรือน บ้านหนองอ้อ ในอดีตได้อาศัยอยู่กับตาแสน เมืองมูล ที่อำเภอแม่แตง ซึ่งตาแสนเป็นหมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน เมื่ออายุ ๑๒ ปี ได้ช่วยหั่น ตาก สมุนไพรและเรียนรู้สมุนไพรโดยมีตาแสนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมการจัดทำลูกประคบสมุนไพรและการนวดแผนไทยจากแม่ครูสุจิตา วิโสภา (รางวัลเพชรราชภัฏ) ได้รับองค์ความรู้ในการพัฒนาต่อยอดสมุนไพรพื้นบ้าน

ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้เข้าศึกษาวิชาแพทย์แผนไทย สาขาเภสัชกรรมไทยและผดุงครรภ์ไทย เพื่อศึกษาสรรพคุณของสมุนไพรพื้นบ้านและการใช้สมุนไพรหลังคลอด

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ แพทย์วินิจฉัย เป็นโรคเบาหวาน รักษาโดยกินยาจากโรงพยาบาลพร้าว ต่อมา นำความรู้ด้านสมุนไพรที่มีอยู่มาปรับใช้ ร่วมกับยาจากโรงพยาบาล และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ระยะ ๖ เดือน ต่อมาพบว่าโรคเบาหวานอยู่ในเกณฑ์ปกติ แพทย์จึงงดการใช้ยาและแนะนำให้ปฏิบัติตนเช่นเดิม จนถึงปัจจุบันปรากฏว่าน้ำตาลในเลือดอยู่ในเกณฑ์ปกติ

นอกจากนี้ยัง เข้ารับการอบรมเพิ่มเติมการทำลูกประคบและการนวดแผนไทยควบคู่กับการใช้สมุนไพรจากเทศบาลตำบลเวียงพร้าว , โรงพยาบาลพร้าว , รพ.สต.ทุ่งหลวง และศูนย์สุขภาพชุมชนเวียง เป็นการส่งเสริมประสบการณ์มาโดยลำดับ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้รับรางวัลภูมิปัญญาด้านสมุนไพร ระดับอำเภอ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้รับรางวัลอาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่น สาขาแพทย์แผนไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพตำบลเวียง และเป็นตัวแทนผู้ทรงภูมิปัญญาด้านสมุนไพรในระดับอำเภอเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านสมุนไพร ได้รับรางวัลภูมิปัญญาด้านสมุนไพร ระดับจังหวัดและระดับเขต

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพร้าวได้ส่งประวัติและผลงานเข้ารับรางวัลได้รับคัดเลือกให้เป็นอาสาสมัครประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับอำเภอ สาขาแพทย์แผนไทย

- รางวัลบุคคลต้นแบบในโครงการการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร
- เทศบาลตำบลเวียงพร้าว ได้คัดเลือกให้ได้รับเกียรติบัตรครูในโรงเรียนนวัตกรรมการสุขภาพชุมชน สาขาการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เข้ารับการศึกษาศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลเวียง(กศน.ตำบลเวียง) อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จนจบการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ทางด้านวิชาการ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ริเริ่มปลูกสมุนไพรในกระสอบและเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ที่สนใจในชุมชน ได้ต่อยอดความรู้โดยการผลิตน้ำมันนวดและลูกประคบจากสมุนไพรร่วมกับกลุ่มผู้สูงอายุส่งต่อให้ศาลาอโรคยาเพื่อนำไปใช้ในการนวดผ่อนคลายและจัดจำหน่ายให้แก่ผู้ที่สนใจ จนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หาทุนในการจัดซื้อตูบโซล่าเซลล์, ตูบไฟฟ้า และศึกษาการทำสื่อออนไลน์เพื่อใช้ในการผลิตสมุนไพรอบแห้งที่ปลอดภัยและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์สมุนไพรพื้นบ้าน ในปีเดียวกันเทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้ดำเนินการทำวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน(RECAP) พบว่าเป็นบุคคลต้นแบบในการทำสวนสมุนไพรและนำสมุนไพรมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงได้ยกระดับให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อขยายองค์ความรู้ต่อไป

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้เข้าร่วมการอบรมเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุสู่ OTOP เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรพื้นบ้านให้ตรงกับความต้องการของตลาด และได้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านสมุนไพรพื้นบ้านในการจัดทำสื่อของนักสื่อสารชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ รุ่นที่ ๑/๒๕๖๑

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) ศึกษาสรรพคุณของพืชผัก สมุนไพรพื้นบ้านจากภูมิปัญญาพื้นบ้านและได้รับความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เช่น โรงพยาบาลพร้าว รพ.สต.ทุ่งหลวง และสาธารณสุขอำเภอพร้าว

๒) สร้างพื้นที่บ้านของตนเองเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการแบ่งพื้นที่บริเวณรอบๆ บ้านในการปลูกสมุนไพร ปัจจุบันมีสมุนไพรประมาณ ๑๐๘ ชนิด แยกเป็นสมุนไพรที่ใช้ในการประกอบอาหารได้แก่ ขิง ข่า ตะไคร้ หอมแบ่ง ผักปุย่า หูเสือ พานอ้อ อมกาบ สารชะหนู ผักแว่น ตีปลี ใบมะกรูด ขมิ้น กระเพร่า ย่านาง บอระเพ็ด สมุนไพรที่ใช้รักษาโรคได้แก่ ผักเชียงดา ฟ้ายะลวยโจร อบเชย พริกไทยดำ ตีปลี ไพล ขิง ข่า ตะไคร้ ตะไคร้หอม รากจืด กระเพร่า ขมิ้น หญ้านางแดง สมุนไพรที่ใช้ทำยาตามประกอบด้วย กระวาน กานพลู ใบยี่เก้อ อบเชย ฯลฯ ยาใช้สำหรับนวดคลายกล้ามเนื้อแก้ปวดประกอบด้วย ไพล ขิง ข่า ฯลฯ ยาใช้สำหรับต้มอาบสำหรับหญิงหลังคลอดประกอบด้วย ไพล ขมิ้น เปล้าหลวง เปล้าตองแตก ข่า ขมิ้น ขมิ้นชัน หูเสือ ฯลฯ ยาสมุนไพรสำหรับทำลูกประคบประกอบด้วย ไพล ขมิ้น ข่า ใบมะขาม มะกรูด ฯลฯ

๓) วิธีการดำเนินการผลิต

น้ำมันนวดคลายกล้ามเนื้อและแก้ปวด เริ่มจาก ตากสมุนไพร จำพวก ไพล ขมิ้น ข่า ขมิ้นอ้อย ขมิ้นชัน ไพลดำ ข่าลิง ขิงแวง รากเตย ตะไคร้หอม รากตองดึง มาผสมกับกับน้ำมันระกำ น้ำมันงา แล้วเคี่ยวด้วยน้ำมันมะพร้าว

การทำลูกประคบจากสมุนไพรพื้นบ้าน เริ่มจาก ตากแห้งของสมุนไพร เช่น ไพล ใบคนที่ สอ ใบพิณเสน เกสรสารภี ดอกบุนนาค การบูร ผิวมะกรูด ใบเปล้าน้อย เกสรบัวหลวง ดอกพิกุล ดอกมะลิ พิมเสน ฯลฯ นำส่วนผสม มารวมกันแล้วห่อด้วยผ้าดิบ และมัดด้วยเชือกฝ้ายสีขาว

๔) จัดทำโครงการที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพร เช่น สวนสมุนไพร ครึ่งไร่ ได้สุขภาพดีวิถีไทย, โครงการกินป่าหือ่นก กินผักเป็นยา, โครงการอยู่สอนหลานผักบุฟเฟต์ ๒๐ บาท เป็นต้น ในงานเทศกาลและงานประเพณีต่าง ได้แก่ ตลาดนัดชุมชน งานประเพณีอินทขิล งานประจำปีของ อสม. งานอำเภอเคลื่อนที่ และงานที่ได้รับเชิญไปแสดงนิทรรศการของหน่วยงานต่างๆ

๕) ชักชวนผู้สนใจในการปลูกพืชผัก สมุนไพรพื้นบ้านโดยเริ่มต้นจากคนในชุมชน เพื่อนำสมุนไพรมาทำลูกประคบและใช้เป็นยารักษาโรค

๖) จัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพหลังคลอดด้วยภูมิปัญญาด้านพืชผักสมุนไพร

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) มีผู้ปลูกพืชผัก สมุนไพรพื้นบ้าน เช่น ตะไคร้ กระเพรา สะระแหน่ มะรุม เสดดพังพอน อัญชัน ขมิ้น ข่า ฯลฯ ในบริเวณบ้านของตนเอง เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำอาหารและเป็นสมุนไพรใกล้ตัวรักษาโรคความดัน เบาหวาน (เอกสารประกอบ)

๒) ประชาชนที่มีอาการเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวานสนใจและกินพืชผักสมุนไพรพื้นบ้านเป็นประจำมีอาการดีขึ้น ประมาณปีละ ๑๐ ราย

๓) กลุ่มเด็กที่มีอาการเป็นไข้หวัดได้รับการดูแลโดยการใช้สมุนไพร ๕ ชนิด ในการแช่น้ำ ตากแดดให้เด็กอาบจนอาการบรรเทา ประมาณปีละ ๑๐ ราย

๔) ได้รับการยอมรับเป็นผู้ทรงภูมิปัญญาด้านสมุนไพรในชุมชน เป็นวิทยากรให้ความรู้และคำแนะนำแก่กลุ่มผู้สนใจด้านสมุนไพร และเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง (care giver)

๕) ผลิตน้ำมันนวด, ลูกประคบจากสมุนไพรส่งต่อให้แก่ศาลาอโรควาและจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไป เพื่อใช้ในการนวดผ่อนคลาย

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) นำความรู้เรื่องพืชผักสมุนไพรพื้นบ้าน ช่วยเหลือประชาชนทุกกลุ่มวัย

๒) ขยายผลการนำสมุนไพรเข้ามาแลกเปลี่ยนกับแหล่งเรียนรู้ในทุกกลุ่มประชากร

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงสรรพคุณของพืชผักสมุนไพรและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

๒) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการรักษาสุขภาพด้วยพืชผักสมุนไพรพื้นบ้าน

๓) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ให้กับบุคคลในพื้นที่

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

๑) คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

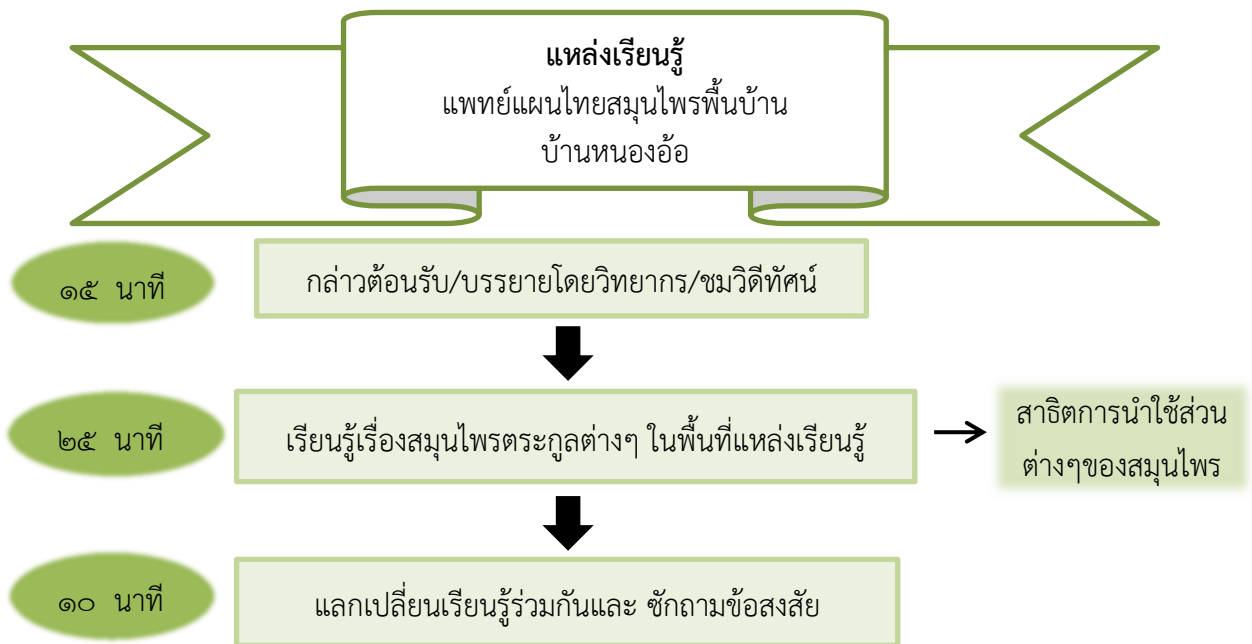
๓) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๕) ประชาชนด้านสมุนไพร

๖) บุคลากรด้านสุขภาพ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๕๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านหนองอ้อ โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาในการก่อตั้ง การดำเนินงานแหล่งเรียนรู้เยี่ยมชมสมุนไพรพร้อมกับสาธิตการนำใช้ส่วนต่างๆของสมุนไพรในการดูแลสุขภาพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ชักถามข้อสงสัย สรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) ป้ายไวนิลแสดงแนวความคิดการใช้พืชผัก สมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพ
- ๒) เอกสารความรู้เรื่องพืชผัก สมุนไพรพื้นบ้าน
- ๓) วิดีทัศน์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร
- ๔) พืชผัก สมุนไพรต่างๆ

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นางคำปิ่น คำมาเรือน เจ้าของแหล่งเรียนรู้
- ๒) นายถนอม มาษา ปราชญ์ประจำแหล่งเรียนรู้
- ๓) นางอุไรวรรณ ศรีฟ้าเลื่อน ปราชญ์ประจำแหล่งเรียนรู้
- ๔) นางอรพิน ตาเขียว ปราชญ์ประจำแหล่งเรียนรู้

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒ แหล่งเรียนรู้ที่ ๒

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : ศาลาโรคยา

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

“อโรคยา พาสุภาพดี ด้วยวิถีพื้นบ้าน” ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ การมีสุขภาพที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาฐานรากของชุมชน หากคนมีสุขภาพดีแล้ว อาชีพและความเป็นอยู่ที่ดีก็จะตามมา ศาลาโรยาเกิดจากการมองเห็นปัญหาจำนวนคนไข้ ผู้ป่วยโรคกระดูก ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อตามร่างกาย แออัดที่โรงพยาบาลพร้าวเป็นจำนวนมาก แล้วยกกลับมาคิดวิเคราะห์และหาทางแก้ปัญหา โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการให้บริการทางการแพทย์และรักษาสุขภาพให้แก่ประชาชนอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้พบสถิติผู้ป่วยโรคกระดูกและโครงร่างที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งหลวงเพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีผลข้างเคียงจากการใช้ยารักษาโรคกระดูกและโครงร่าง เช่น โรคกระเพาะ ไตอักเสบ เป็นต้น ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งหลวงจึงมีแนวคิดในการก่อสร้างเรือนแพทย์แผนไทยขึ้น เพื่อเป็นสถานที่บำบัดรักษาผู้ที่มีความเจ็บป่วยทางโรคกระดูกและโครงร่าง นวดผ่อนคลายในผู้ป่วยที่มีภาวะความเครียดเรื้อรัง และลดการใช้ยาแผนปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ริเริ่มก่อสร้างเรือนแพทย์แผนไทย โดยใช้ชื่อว่า “ศาลาอโรคยา” ได้รับบริจาคเงินจากภาคประชาชน ในวงเงินงบประมาณ ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พร้อมทั้งจัดซื้ออุปกรณ์การแพทย์ใช้งบประมาณเบื้องต้น ๕๗๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมีหมอนวดแพทย์แผนไทยที่ผ่านการอบรมจากหลักสูตรกระทรวงสาธารณสุข ๓๗๒ ชั่วโมง มาให้การบำบัดรักษาแก่ผู้เจ็บป่วยตามมาตรฐานการแพทย์แผนไทยและพนักงานนวดแผนไทยจบหลักสูตร ๖๐ ชั่วโมงและ ๑๕๐ ชั่วโมงสำหรับนวดผ่อนคลาย รวมทั้งได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงาน เช่น แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านหนองอ้อ โรงพยาบาลพร้าว กลุ่มนวดพักรักษาสุขภาพ กลุ่มผู้ผลิตสมุนไพรบ้านป่าไผ่ เป็นต้น ร่วมกันขับเคลื่อนด้านสุขภาพชุมชนเพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชนในพื้นที่

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การการกุศลประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อจัดซื้อเครื่องดึงกระดูก เพื่อให้บริการกายภาพบำบัดแก่ผู้ป่วยที่ส่งต่อมาจากโรงพยาบาลพร้าว

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับหนังสือรับรองมาตรฐาน การพัฒนาบริการการนวดแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสานในสถานที่บริการสาธารณสุขของรัฐ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ให้ผ่านการประเมินมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สส.พท.) ในระดับดี

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การการกุศล เพื่อจัดซื้อเครื่องอัลตราซาวด์เพื่อให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยโรคระบบกล้ามเนื้อและกระดูก

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การการกุศลจำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อสมทบทุนการก่อสร้างอาคารกายภาพบำบัด เพื่อให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ป่วยโรคระบบกล้ามเนื้อและกระดูก

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) การวิเคราะห์ปัญหาด้านสุขภาพโดยเฉพาะอาการเจ็บปวดอันเนื่องมาจากระบบกล้ามเนื้อและกระดูก วิเคราะห์ทางเลือกในการดูแลสุขภาพเพื่อลดปริมาณความแออัดของคนป่วยในโรงพยาบาลพร้าว

๒) ระดมสรรพกำลังด้านความคิด เงินทุน บุคลากร และอุปกรณ์ต่างๆ เริ่มจากการประชุมกับผู้นำชุมชน เทศบาลตำบลเวียงพร้าว ปราชญ์ชาวบ้าน และบุคลากรทางสาธารณสุข ตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารศาลาโรคยา ประกอบด้วย กำนันตำบลทุ่งหลวงเป็นประธาน นายกเทศมนตรีตำบลเวียงพร้าวและ ร.ต.ท.นคร ปัญญาทิพย์ เป็นที่ปรึกษา ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านและประธาน อสม.ทุกหมู่บ้านในตำบลทุ่งหลวงเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการ รพ.สต.บ้านทุ่งหลวง เป็นเลขานุการ ได้แนวคิดที่จะลดภาระของผู้ป่วยในการเดินทางไปรักษาในเมือง ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อรองรับผู้ป่วยให้มากขึ้น โดยมีองค์การการกุศลให้การสนับสนุนเป็นเงินทุนก่อสร้างอาคารเพื่อให้บริการทางการแพทย์และการดูแลสุขภาพ โดยตั้งชื่อว่า “ศาลาโรคยา”

๓) เพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ของสาธารณสุขและ อสม. โดยการฝึกอบรมการนวดแผนไทย, การใช้สมุนไพรพื้นบ้าน, การให้บริการอบสมุนไพร และการใช้ เครื่องมือกายภาพบำบัด

๔) เปิดให้บริการทางสาธารณสุขแบบทางเลือกคือการใช้สมุนไพรและนวดเพื่อสุขภาพแก่ประชาชนทั่วไป และเป็นสถานที่บำบัดรักษาผู้ที่มีความเจ็บป่วยทางโรคระบบกระดูกและโครงร่าง ดังนี้ บริการนวดแพทย์แผนไทยทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๗.๕๐ น. บริการอบสมุนไพรวันอังคาร – วันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา ๑๘.๓๐ – ๒๐.๐๐ น. บริการกายภาพบำบัด วันจันทร์ อังคาร และวันพุธ

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

หลังจากการก่อตั้งศาลาโรคยา พบว่าสถิติผู้ป่วยโรคระบบกระดูกลดลงทุกปี จากเดิมที่มีผู้ป่วย ๗๐๐ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ลดลงเหลือ ๕๐๐ คน และปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลดลงเหลือ ๓๐๐ คน ภายในระยะเวลา ๓ ปี ลดลงถึง ๕๐ % ส่งผลให้จำนวนคนไข้ประเภนี้ที่โรงพยาบาลพร้าวลดลง

ประชาชนในพื้นที่ได้รับบริการด้านการนวดแผนไทยอย่างถูกวิธีและบำบัดผู้ที่มีภาวะความตึงเครียดให้ผ่อนคลาย โดยใช้ลูกประคบสมุนไพร ช่วยลดผลข้างเคียงจากการใช้ยาในแพทย์แผนปัจจุบัน ในการรักษาโรคระบบกระดูกและโครงร่าง มีสถิติผู้มาใช้บริการนวดแผนไทย เฉลี่ยวันละ ๕ คน

ประชาชนในพื้นที่มีทางเลือกเพิ่มขึ้นเพื่อเข้ารับบริการด้านการกายภาพบำบัดตามคำสั่งแพทย์จากโรงพยาบาลพร้าว ช่วยลดความแออัดของผู้ป่วยในโรงพยาบาล มีสถิติผู้มาใช้บริการกายภาพบำบัด วันจันทร์ อังคาร พุธ ครึ่งวัน เฉลี่ยวันละ ๘ คน และมาใช้บริการวันเสาร์ เฉลี่ย ๖ คน

เกิดกระบวนการคัดกรองผู้ป่วยโรคที่เกี่ยวกับความดันโลหิตสูง ระบบกล้ามเนื้อและกระดูกอย่างเป็นระบบก่อนจะส่งต่อให้โรงพยาบาลพร้าว

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

จากการดำเนินการของศาลาโรคยา มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีเป้าหมายการขยายผลการดำเนินการให้ครอบคลุมกับประชาชนในทุกกลุ่มวัยที่ต้องการเข้ารับบริการและรักษาทั้งในระดับตำบลและระดับอำเภอ โดยใช้รูปแบบการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน สอดคล้องกับแผนพัฒนา

เทศบาลตำบลเวียงพร้าว เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานของการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมอย่างทั่วถึง รวมถึงให้มีการตรวจเช็คสุขภาพของผู้มาเข้ารับบริการก่อนการให้บริการทุกครั้ง และการระดมสรรพกำลังในการจัดหาเครื่องมือกายภาพบำบัดเพื่อให้บริการทางด้านกายภาพบำบัด พัฒนาบุคลากร ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนทุกกลุ่มประชากร และรองรับผู้ป่วยที่ส่งต่อมาจากโรงพยาบาลพร้าวนอกเวลาราชการ

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

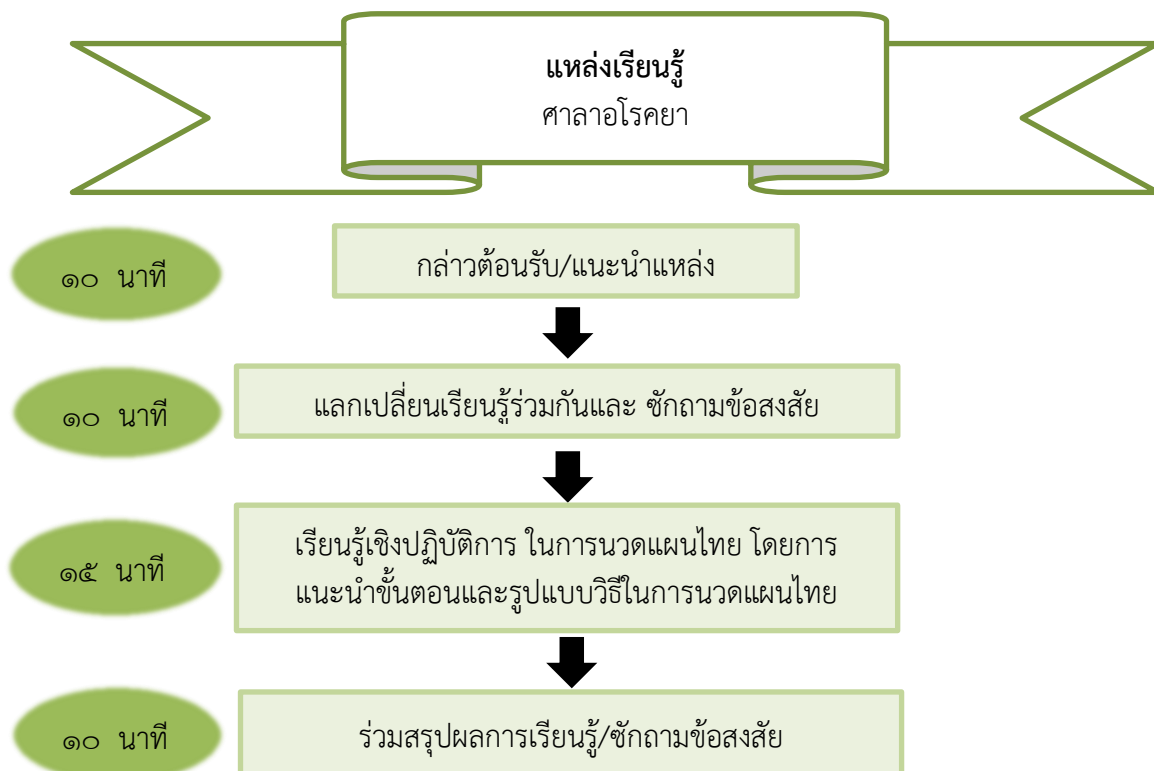
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงกระบวนการในการบริหารจัดการศาลาโรคยาและกระบวนการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ
- ๒) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนได้นำกลับไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง
- ๓) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมองเห็นถึงความสำคัญของการรักษาโดยแพทย์แผนไทย ร่วมกับการรักษาโดยใช้สมุนไพรพื้นบ้าน

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๓) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๔) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ
- ๕) บุคลากรด้านสุขภาพ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๕ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้ศาลาอโรคยา โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาในการก่อตั้งแหล่งเรียนรู้ อธิบายถึงวิธีการบริหารจัดการ กิจกรรมที่ดำเนินการ ทิศทางการพัฒนา ศาลาอโรคยา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและซักถามข้อสงสัย และวิทยากรนำเข้าสู่การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ในการนวดแผนไทย โดยการแนะนำขั้นตอนและวิธีการในการนวดแผนไทยจากกลุ่มนวดภายในศาลาอโรคยา แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ/แผ่นภาพ
- ๒) วัสดุสาธิต เช่น ลูกประคบ สมุนไพร น้ำมันนวด เป็นต้น
- ๓) ป้ายความรู้/ประชาสัมพันธ์

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายสิงห์แก้ว กันธิยะ ผอ.รพ.สต.บ้านทุ่งหลวง
- ๒) นางสาวอภิรดี ทองเผือก เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการ
- ๓) นายจรัส บุญเรือนยา ผู้นำชุมชน

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

การจัดตั้งศาลาอโรคยา มีกระบวนการสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงการบริการทางแพทย์ในด้านอื่นๆ เช่น การแพทย์ทางเลือก แพทย์แผนไทย การนวดรักษา การให้บริการอบสมุนไพร ค่าบริการ เพื่อสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้โดยทั่วกัน

บริการอบสมุนไพร

บริการนวดแผนไทย

บริการกายภาพบำบัด

ประสานงานกับโรงพยาบาลพร้าว เพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์กายภาพบำบัดระดับอำเภอ โดยระดมทุนจากการบริจาคของประชาชนทั่วประเทศ

๒.๓ แหล่งเรียนรู้ที่ ๓

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : โรงเรียนผู้สูงอายุ (ศาลาสร้างสุข)

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) เกิดจากการรวมตัวของผู้สูงอายุในพื้นที่ เพื่อลดปัญหาผู้สูงอายุไม่มีผู้ดูแล จึงเกิดพื้นที่ให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรม แสดงศักยภาพของตนเอง และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคประชาชน

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ปี พ.ศ.๒๕๕๓ พบสถิติจำนวนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว มีทั้งหมด ๘๗๓ คน ในประชากร ๕,๑๕๕ คน คิดเป็น ๑๖.๙๓ % ของประชากรทั้งหมด จากภาวะทางเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนต้องมีการประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวทำให้ไม่มีเวลาดูแลผู้สูงอายุ (ข้อมูลจากการติดตามเยี่ยมบ้านของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข) ซึ่งจากปัญหานี้ผู้สูงอายุมีโอกาสที่จะเกิดปัญหาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ และการอยู่ร่วมกับสังคม อาจนำไปสู่ภาวะโรคซึมเศร้า ทางชมรมผู้สูงอายุตำบลเวียงและตำบลทุ่งหลวงจึงเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้น จึงได้จัดโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ (ศาลาสร้างสุข) ขึ้น ร่วมกับเทศบาลตำบลเวียงพร้าว เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเทศบาลตำบลเวียงพร้าวร่วมกับชมรมผู้สูงอายุได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ได้ใช้สถานที่วัดทุ่งหลวงเป็นหลักในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ จัดทำแผนการเรียนการสอน(รายปี)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) ได้ไปศึกษาดูงานโรงเรียนผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเชียงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และได้แนวคิดในการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ ให้ตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลเวียงพร้าว คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันได้ปรับกิจกรรมบูรณาการการทำงานร่วมกัน มีการเวียนฐานการเรียนรู้ไปยัง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต ศาลาเฉลิมพระเกียรติ บ้านช่างคำ และสำนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

ปี พ.ศ.๒๕๕๙ คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) ประชุมปรึกษาหารือเพื่อปรับหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) โดยเพิ่มวิชาเกี่ยวกับธรรมะกับชีวิตประจำวันและวิชาส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) ได้เพิ่มกิจกรรมฐานเรียนรู้สร้างอาชีพเสริมให้แก่ผู้สูงอายุ ได้แก่ การจักสาน สานจ่า ตัดตุง งานใบตอง ทำขนมพุดและน้ำยาล้างจาน ฯลฯ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีคณะนักเรียนจากโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มาศึกษาดูงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่าง เทศบาลตำบลเวียงพร้าว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านบ้านทุ่งหลวง, ศูนย์สุขภาพชุมชนเวียง ชมรมผู้สูงอายุตำบลเวียง-ทุ่งหลวงและชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านเขตเทศบาลตำบลเวียง เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม

๒) ตั้งคณะกรรมการจัดทำโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข) เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน จากคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลเวียงพร้าว และหน่วยงานองค์กรต่างๆ

๓) มีการประชุมของคณะกรรมการเพื่อจัดทำหลักสูตรประจำของแต่ละปี ในหลักสูตรประกอบด้วย วิชา การดูแลสุขภาพ, ศิลปวัฒนธรรม, งานอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ (ศาลาสร้างสุข)ตามหลักสูตร ปีละ ๑๐ ครั้ง/ภาคเรียน โดยจัดตารางเรียนตามความสนใจของผู้สูงอายุและเชิญวิทยากร ผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นครู มีกิจกรรมศึกษาดูงานตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ปีละ ๑ ครั้ง

๔) ประชุมชี้แจงโครงการให้ชมรมผู้สูงอายุตำบลเวียงและทุ่งหลวง สรรวจและรับสมัครผู้สูงอายุทั้ง ๑๒ หมู่บ้าน โดยประชมสัมพันธ์ เสียงตามสายของหมู่บ้าน โดยประธานชมรมผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้านเป็นผู้รวบรวมใบสมัครเข้าร่วมโครงการ

๕) จัดกิจกรรมหลังจบภาคเรียน แต่ละปีจะมีการแข่งขันกีฬาของผู้สูงอายุ โดยแบ่งเป็น ๔ สี (สีแดง, สีชมพู, สีม่วง, สีขาว) เป็นเวลา ๑ วัน ก่อนที่จะมอบวุฒิบัตรให้กับผู้ที่ผ่านหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุ แต่ละปี

๖) มีการประชุมและประเมินผลทุกปี เพื่อปรับแผนและจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) ผู้สูงอายุมีกิจกรรมพบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดความเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๒)เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันระหว่าง เทศบาลตำบลเวียงพร้าว คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลเวียงพร้าว. ชมรมผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน และส่วนราชการในพื้นที่

๓) ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

๔) ผู้สูงอายุที่ทรงภูมิปัญญาได้ถ่ายทอดความรู้และสร้างเครือข่ายของผู้สูงอายุระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และอำเภออื่นๆ

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ

๒) บูรณาการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสร้างสุข)กับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อดำเนินโครงการผู้สูงอายุให้เกิดกิจกรรมที่

หลากหลายภายในแหล่งเรียนรู้และให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

๓) จัดศึกษาดูงานการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาศักยภาพ กระบวนการและบุคลากร

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

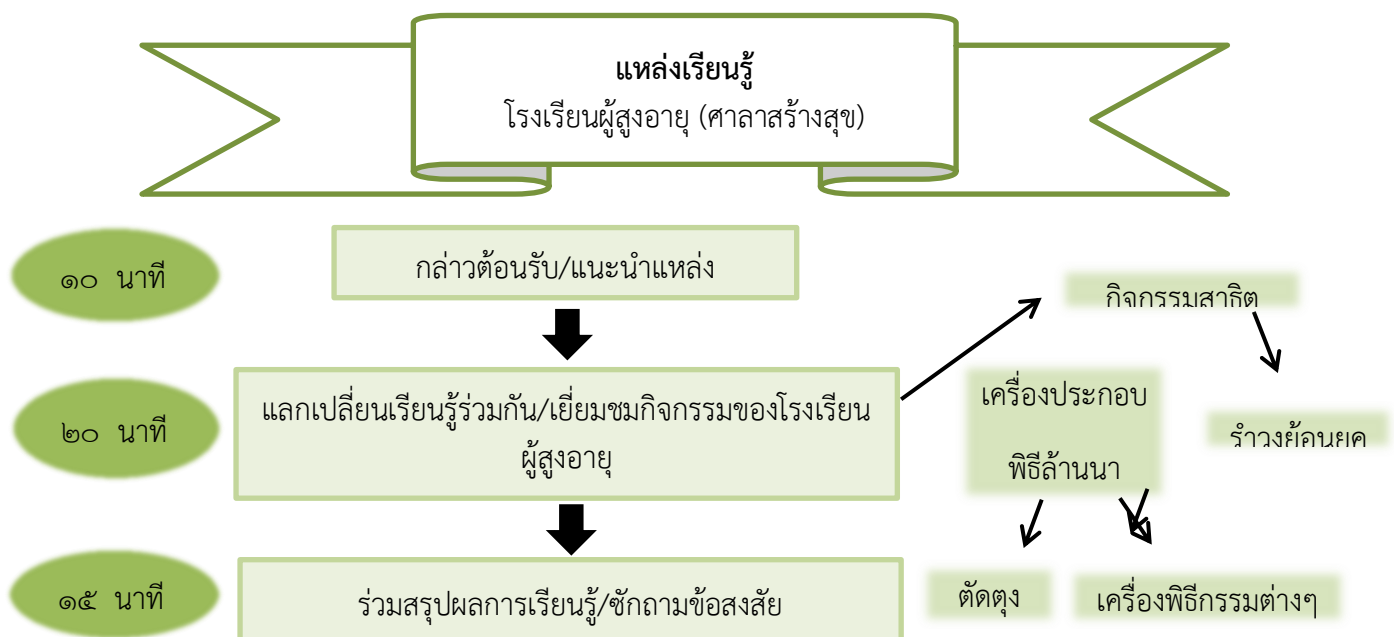
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียน ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ ในรูปแบบต่างๆ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๖๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๓) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๔) กลุ่มเครือข่ายและผู้สูงอายุต่างตำบลที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๕ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้โรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสว่างสุข) โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาในการก่อตั้งแหล่งเรียนรู้ บรรยายถึงกิจกรรมการดำเนินของโรงเรียนผู้สูงอายุ(ศาลาสว่างสุข) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น รำวง

ย้อนยุค และ การผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนาต่างๆในพื้นที่ แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และ
ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

๑) แผ่นพับ

๒) วัสดุอุปกรณ์ประกอบการบรรยาย(ผลผลิตจากโรงเรียนผู้สูงอายุ)

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

๑) นางศรีนวล สัตยพานิช ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ

๒) นายสุรเดช หน่อคำ กรรมการ สปสช. เทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๓) นายเกรียงไกร ปิมแปง หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข

๔) นางบุญมี สุนะ ปราชญ์ชาวบ้าน

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

กีฬาผู้สูงอายุ

การตัดตุ๊กตวลายต่างๆ

รำวงย้อนยุคเพื่อสุขภาพ

๒.๔ แหล่งเรียนรู้ที่ ๔

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุของตำบล เพื่อให้ผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีว่า เป็นคนแก่อย่างมีคุณค่า ชราอย่างมีคุณภาพ มีรายได้เสริมพึ่งตนเองได้ไม่เป็นภาระของสังคม สามารถแสดงศักยภาพตนเองและถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับคนรุ่นหลัง พร้อมทั้งสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้กับผู้สูงอายุในชุมชน

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ทางเทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุภายใต้แนวความคิด “ร่วมแรง ร่วมใจ ผู้สูงวัยกายใจเบิกบาน” โดยได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ จำนวน ๑ ศูนย์ จากทั้งหมด ๑๕ ศูนย์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และการเตรียมพร้อมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพและทำให้คุณค่า การมีชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่อย่างมีความสุขและให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณค่าและมีการพัฒนาอาชีพของสมาชิกที่รวมตัวกัน และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ โดยคัดเลือกประธานผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้านและหน่วยงานภาคีเครือข่ายเข้ามาเป็นคณะกรรมการร่วม ได้จัดทำระเบียบข้อบังคับในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมาได้รับงบประมาณจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเวียงพร้าว บ้านธรรมปรกรณ์(เชียงใหม่) สนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพเป็นประจำทุกปี เช่น การทำพรมเช็ดเท้า กิจกรรมเต้นลีลาศ รำวงย้อนยุค ตัดชุดบายศรี สานกำย นำนันทวดสมุนไพร ทำไม้กวาดทางมะพร้าว ฯลฯ

ปี พ.ศ.๒๕๖๐ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบ้านธรรมปรกรณ์เชียงใหม่ ในการปรับภูมิทัศน์โดยรอบศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างสนามเบตอง เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและความสามัคคี

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) ตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเวียงพร้าว ตามระเบียบปฏิบัติของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วยประธานชมรมผู้สูงอายุ ๑๒ หมู่บ้าน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน คณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา อีกจำนวน ๗ คน

๒) ประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม กำหนดระเบียบข้อบังคับของศูนย์ฯโดยปรับปรุง เพิ่มเติมจากข้อบังคับของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ จัดทำตราประจำศูนย์ฯ จัดทำแผนงานโครงการประจำปี จัดทำทะเบียนผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๓) จัดทำแผนพัฒนา ๓ ปี เพื่อกำหนดกิจกรรม โครงการที่จะดำเนินกิจกรรมล่วงหน้า และเพื่อนำเสนอหน่วยงาน องค์กรที่สนับสนุน บูรณาการ การทำงานร่วมกันของภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย กิจกรรมโครงการด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ ด้านสังคม และการสงเคราะห์ ด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญา

๔) จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแผนงานโครงการ โดยเน้นการจัดกิจกรรมให้ ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม มีขวัญกำลังใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

๕) การบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยแบ่งเป็น งบประมาณในการ จัดกิจกรรมฝึกอบรม ได้แก่ ค่าอาหาร อาหารว่าง ค่าวัสดุอุปกรณ์ และค่าตอบแทนวิทยากร ในบางกรณีเป็น งบประมาณเฉพาะกิจ เช่น งบประมาณเพื่อปรับปรุงอาคาร สร้างห้องน้ำ และงบประมาณกองกลางเพื่อใช้ ประโยชน์สำหรับค่าใช้จ่ายจำเป็นอื่นๆ

๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานประจำปี

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผู้สูงอายุได้ฝึกฝนเรียนรู้ ทักษะทางด้านอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ลดภาระการพึ่งพิงจากครอบครัวและ ชุมชนเช่น การทำพรมเช็ดเท้า กิจกรรมเดินลีลาศ รำวงย้อนยุค ตัดตุง บายศรี สานกำไล น้ำมันนวดสมุนไพร ทำไม้กวาดทางมะพร้าว ฯลฯ

๒) ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมและเข้าร่วมทางสังคม ทำให้ผู้สูงอายุคลายเหงา สร้าง สังคมเกื้อกูล มีกิจกรรมเพื่อนเยี่ยมเพื่อน ในกรณีเจ็บป่วยและเพื่อนช่วยเหลือ ในกรณีเสียชีวิต

๓) ผู้สูงอายุได้รับการเสริมสร้างภาวะทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา เกิดความ ตระหนักต่อคุณค่าและศักยภาพของตนเอง สามารถช่วยเหลือตนเองและพัฒนาตัวเองให้มีชีวิตที่อยู่อย่างมี ความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

แนวทางการดำเนินการของแหล่งเรียนรู้ มุ่งพัฒนาให้เป็นศูนย์รวมความสุขของผู้สูงอายุ (Happiness complex) ให้บริการทั้งด้านความรู้ สุขภาพ นันทนาการ โภชนาการอย่างครบวงจร

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

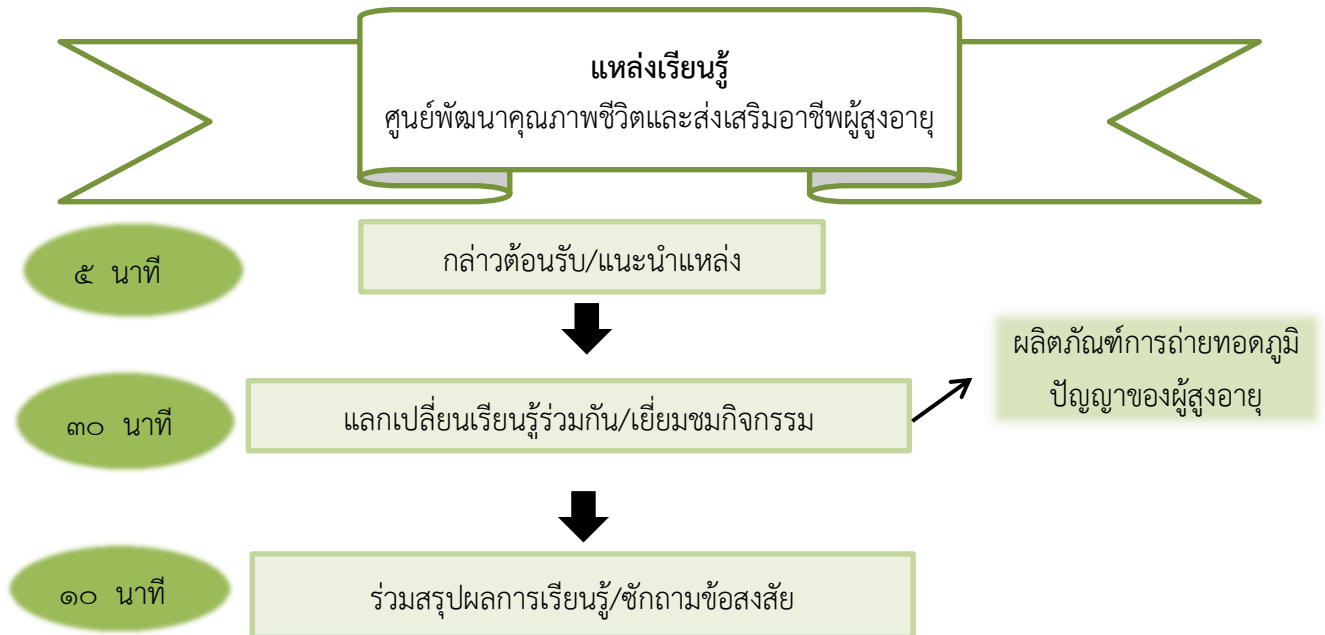
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุใน รูปแบบ กระบวนการต่างๆ
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียน ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา คุณภาพชีวิตฯ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๓) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๔) กลุ่มเครือข่ายและผู้สูงอายุต่างตำบลที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๕ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาในการก่อตั้งแหล่งเรียนรู้ บรรยายถึงกิจกรรมการดำเนินของศูนย์ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้แก่ การทำพรมเช็ดเท้า สานจ่า รำวงมาตรฐาน ลีลาศ การทำไม้กวาด การปั่นฝางประทีป ฯลฯ แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) วัสดุสาธิต
- ๒) แผ่นพับ/แผ่นภาพ
- ๓) ป้ายความรู้/ประชาสัมพันธ์

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายสมชาย หนูนุกดี ประธานคณะกรรมการศูนย์ฯ
- ๒) นายวิพันธ์ นวลนาค ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลเวียง
- ๓) พ.ท.ทองคำ กอกลาง ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลทุ่งหลวง
- ๔) นางนงลักษณ์ คำชมพู กรรมการกลุ่มพัฒนาสตรีบ้านช่างคำ
- ๕) นางบัวทอง พรหมพิงค์ ประธานชมรมผู้สูงอายุบ้านแม่กอย
- ๖) นายจรัส ทิพย์ทามูล รองประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลทุ่งหลวง

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

กิจกรรมฝึกฝนเรียนรู้ทักษะทางด้านอาชีพ

การแปรรูปสมุนไพร การทำน้ำมันนวด

การสานจั่ว (ยอ)

การสานก๋วย (ตระกร้าผัก)

การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

กิจกรรมด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม

ลีลาศเพื่อสุขภาพ

รำวงย้อนยุคเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมการถ่ายทอดภูมิปัญญา อ้อยสอนหลาน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๒.๕ แหล่งเรียนรู้ที่ ๕

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : ชมรมเต้นแอโรบิกเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

ชมรมเต้นแอโรบิกเทศบาลตำบลเวียงพร้าว เกิดจากการรวมกลุ่มของคนรักสุขภาพด้วยการออกกำลังกายภายใต้แนวคิด “สุขภาพดีไม่มีขาย อยากได้ต้องออกกำลังกาย” เพื่อสนับสนุนให้คนในชุมชนมีพื้นที่ในการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่แข็งแรง ร่วมสร้างสังคมน่าอยู่

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ก่อนปี พ.ศ.๒๕๕๓ มีการเต้นแอโรบิก บริเวณหน้าวัดขามสุม หมู่ ๒ ตำบลเวียง โดยดำเนินการโดยนางนภาพร นาคสุวรรณ (ครูจิว) และนางพชิตา แสนพรม แต่มีปัญหาเรื่องเสียงรบกวน จึงย้ายมาเต้นแอโรบิกบริเวณสำนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว โดยความเห็นชอบของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว กำหนดเวลา ทำกิจกรรมหลังเวลาทำการของสำนักงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้มีการจัดตั้งชมรมแอโรบิกเทศบาลตำบลเวียงพร้าวขึ้น จากความสนใจของผู้ที่เห็นความสำคัญของการออกกำลังกายโดยการเต้นแอโรบิก มีสมาชิกแรกเริ่ม จำนวน ๑๕ คน ได้มีการชักชวนสมาชิกในชุมชนของตนเองและใกล้เคียงมาร่วมเต้นแอโรบิก

ได้เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลเวียง โดยเทศบาลตำบลเวียงพร้าว เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย เป็นการสร้างเสริมสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงของประชาชนทุกเพศทุกวัยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงพร้าว ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ชมรมแอโรบิกได้มีการเพิ่มผู้นำเต้นเป็น ๓ คน เพื่อสลับปรับเปลี่ยนกัน และคิดค้นท่าเต้นที่เหมาะสมกับวัย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้จัดกิจกรรมฝึกอบรมการเต้นบาสโลบ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้ออกกำลังกายด้วยท่าที่จดจำง่าย และฝึกความพร้อมเพียงของหมู่คณะ สามารถนำไปเป็นกิจกรรมร่วมแสดงในโอกาสต่างๆ ในอำเภอพร้าว

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) เชิญชวนและรับสมัครผู้สนใจออกกำลังกายโดยการเต้นแอโรบิก ตั้งเป็นชมรมแอโรบิก ภายใต้การสนับสนุนของเทศบาลตำบลเวียงพร้าวโดยสมาชิกแต่ละคนชักชวนผู้ที่สนใจหรือเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้ที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพ เช่นการเคลื่อนไหวไม่คล่องแคล่ว เป็นโรคความดัน โรคเบาหวาน เป็นต้น โดยความสนใจ บางส่วนได้แรงบันดาลใจจากเพื่อนที่สามารถดูแลสุขภาพด้วยการเต้นแอโรบิก

๒) ขอใช้พื้นที่ลานหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว เป็นสถานที่ออกกำลังกายของสมาชิก วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา ๑๘.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.

๓) เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ประมาณปีละ ๑๐,๐๐๐ บาท เพื่อค่าเช่าเครื่องเสียง ค่าตอบแทนวิทยากรและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

๔) มีการประเมินสุขภาพของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเต้นแอโรบิกโดยให้แต่ละคนไปตรวจสุขภาพประจำปีและนำผลมาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่มีสุขภาพดีขึ้น มีความคล่องตัว ลดความเสี่ยงจากการเป็นโรคความดัน เบาหวาน โรคเก๊าท์ ไขมันสูง

๕) ชมรมแอโรบิกเทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้นำกิจกรรมเต้นแอโรบิกไปร่วมกิจกรรมของหน่วยต่างๆ ในอำเภอพร้าว เช่น งานอินทิล งานสงกรานต์วัดพระเจ้าล้านทอง งาน อสม. ประจำปี ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีโอกาสไปเป็นวิทยากรแนะนำการออกกำลังกายด้วยการเต้นแอโรบิก ในโรงเรียนบ้านแจ่งกู๋โรงเรียนพร้าววิทยาคม

๖) สมาชิกชมรมเต้นแอโรบิกมีเงินกองทุนซึ่งได้รับจากความเสียสละของสมาชิก ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าตอบแทนในการร่วมการแสดงกิจกรรม ทางชมรมได้นำเงินกองทุนดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดทำเสื้อทีม ของเยี่ยมสมาชิกที่เจ็บป่วยหรือเสียชีวิต และทัศนศึกษาออกสถานที่

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) ส่งผลให้สุขภาพร่างกายของสมาชิกชมรมดีขึ้น มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้น เจ็บไข้ได้ป่วยน้อยลง ความดันโลหิตเป็นปกติ การเคลื่อนไหวร่างกายกระฉับกระเฉง อาการปวดเมื่อยตามร่างกายลดลง ไม่เป็นตะคริว

๒) สมาชิกผู้สนใจเต้นแอโรบิกเพิ่มขึ้นทุกเพศทุกวัย (จากเดิม ๑๕ คน เป็น ๓๒ คน) ประกอบด้วย ผู้สูงอายุ ๑๓ คน คนวัยทำงาน ๑๖ คน และเยาวชน ๓ คน

๓) ชมรมแอโรบิกเป็นต้นแบบในการออกกำลังกายให้กับชุมชนต่างๆ ทั้งในเขตและต่างเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว มีผู้ที่สามารถนำเต้น จำนวน ๓ คนสลับกัน และมีกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับสมาชิกในกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

- ๑) จัดกิจกรรมเต้นแอโรบิกแบบสัญจรไปในทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว
- ๒) สร้างเครือข่ายชมรมแอโรบิกในพื้นที่ตำบลอื่น ในเขตอำเภอพร้าว
- ๓) พัฒนาศักยภาพผู้นำในการเต้นให้เพิ่มมากขึ้น

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

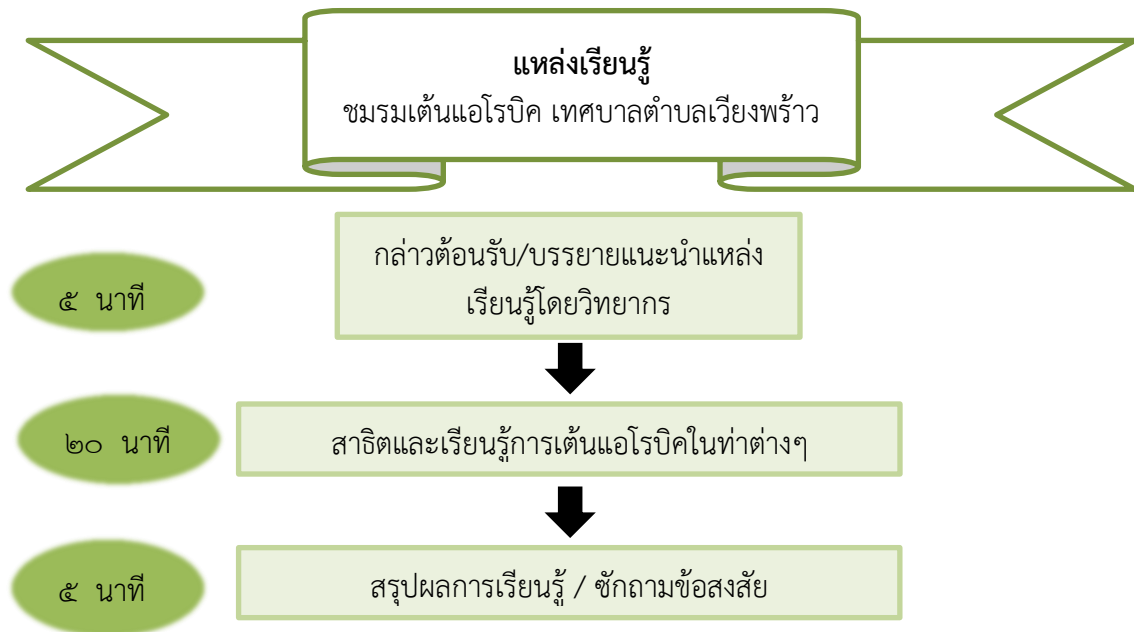
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการออกกำลังกาย
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
- ๓) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและวิธีการออกกำลังกาย

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๐๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๓) ผู้นำชุมชน แกนนำแหล่งเรียนรู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงภูมิปัญญาและผู้สนใจ
- ๔) พนักงานและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๓๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้ชมรมเต้นแอโรบิกเทศบาลตำบลเวียงพ้าว โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาในการก่อตั้งแหล่งเรียนรู้ สาธิตและเรียนรู้ในการเต้นแอโรบิกในท่าทางต่างๆ แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) รูปภาพประกอบการปฏิบัติกิจกรรมของชมรมเต้นแอโรบิกในปีที่ผ่านมา
- ๒) แผ่นพับ

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นางพัสนิดา แสนพรม ประธานชมรมเต้นแอโรบิก
- ๒) นางพิมพ์อำไพ สุนทรพันธ์ รองประธานชมรมเต้นแอโรบิก
- ๓) นางนงลักษณ์ คำชมพู

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

กลุ่มวิชาหลักที่ ๒ การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

๑.แนวคิดหลัก/หลักการ

เทศบาลตำบลเวียงพร้าว เห็นความสำคัญของปัญหาขยะ เศษไม้ ใบไม้ ในชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของด้านสิ่งแวดล้อม คณะผู้บริหาร ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน จึงได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา โดยมีการทำประชาคม การไปศึกษาดูงาน ทำให้เกิดกระบวนการรวมตัวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมขับเคลื่อนชุมชนให้เป็นพื้นที่ต้นแบบในการแก้ไขปัญหาขยะ ลดปริมาณการเผาเศษไม้ ใบไม้ ขยะในชุมชน ผลที่ได้นำไปใช้ส่งเสริมอาชีพและได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย

๒.เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และรายละเอียดของวิชา

๒.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนา เทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพร้าว เกิดจากนโยบายการแก้ไขปัญหามอกคว้นเนื่องมาจากการเผาขยะเศษใบไม้ กิ่งไม้ โดยพลิกวิกฤตเป็นโอกาส นำเศษใบไม้ที่เก็บกวาดได้มาทำปุ๋ยหมัก เป็นการลดการเผาขยะที่ทำให้เกิดปัญหามอกคว้นในพื้นที่ และเพิ่มรายได้เสริมแก่กลุ่ม

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

พ.ศ. ๒๕๕๐ ทางราชการมีนโยบายในการลดปัญหามอกคว้น ทางเทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้นำปัญหาเกี่ยวกับขยะเศษใบไม้ในพื้นที่มาพิจารณาดำเนินการแก้ไขโดยการมีส่วนร่วมกับหลายฝ่าย

พ.ศ.๒๕๕๑ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ได้จัดทำโครงการอบรมการทำปุ๋ยจากเศษใบไม้ กิ่งไม้ และจัดทำเป็นแปลงทดลอง ทำปุ๋ยแจกฟรีและใช้เป็นปุ๋ยให้กับต้นไม้ในเขตพื้นที่

พ.ศ.๒๕๕๒ รวมกลุ่มของลูกจ้างและคนงานของเทศบาล จัดทำเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลตำบลเวียงพร้าว มีการทำปุ๋ยหมัก เลี้ยงหมูหลุม กบคอนโด น้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์

พ.ศ.๒๕๕๕ เข้าร่วมอบรม ศึกษาดูงานการทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกอง จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ นำมาปรับใช้ในการผลิตปุ๋ยหมัก และได้ส่งตัวอย่างปุ๋ยหมักเข้าไปตรวจสอบคุณภาพที่กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับใบอนุญาตการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานปุ๋ยหมัก ชื่อการค้าว่า “กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนา เทศบาลตำบลเวียงพร้าว”

พ.ศ.๒๕๕๖ กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนา เทศบาลตำบลเวียงพร้าว ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ (ปุ๋ยหมัก) วางแผนการตลาดให้กว้างขึ้น เพิ่มกิจกรรมเศษใบไม้แลกปุ๋ยหมัก ทำดินผสมพร้อมปลูก บรรจุถุงจำหน่าย มาจนถึงปัจจุบัน

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) เทศบาลตำบลเวียงพร้าว ตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหามอกคว้น มีการประชุมปรึกษา ร่วมกับชุมชนเพื่อหาแนวทางและวิธีการในการแก้ปัญหามอกคว้นภายในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ได้ข้อสรุปว่า พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าวจะไปเก็บเศษกิ่งไม้ใบไม้จากครัวเรือนมาทำปุ๋ยหมักเพื่อลดการเผา

๒) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหามอกคว้น การทำปุ๋ยหมัก การทำอาชีพเสริมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้ที่สนใจ โดยเริ่มทดลองทำปุ๋ยหมักจากเศษกิ่งไม้ใบไม้ในพื้นที่หลังสำนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ภายใต้ความรับผิดชอบของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ผลผลิตที่ได้นำมาใช้กับไม้ดอกไม้ประดับของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว และแจกจ่ายให้กับประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมในโอกาสต่างๆ

๓) จัดตั้งกลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ประกอบด้วยพนักงานเทศบาล จำนวนเริ่มแรก ๑๕ คน โดยความสมัครใจ ได้นำเศษกิ่งไม้ ใบไม้ที่เก็บกวาดได้และที่ชุมชนร้องขอให้

เทศบาลจัดการมาทำเป็นปุ๋ยหมัก และได้ชักชวนเพื่อนร่วมงาน มาเข้ากลุ่มเพิ่ม เพื่อขยายการผลิตให้มากขึ้น และเป็นรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ฯ จำนวน ๓๐ คน

๔) การบริหารจัดการกลุ่มโดยมี ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน มอบหมายหน้าที่ในการผลิตปุ๋ยหมักช่วงบ่าย ทุกวัน จันทร์ พุธ และศุกร์ โดยเริ่มจากการรวบรวม ใบไม้ กิ่งไม้ มากองรวมกันทำเป็นปุ๋ยหมักตามสูตรไม่พลิกกลับกอง การย่อยปุ๋ย การบรรจุถุงปุ๋ย นำผลผลิต ปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้เข้าสู่กระบวนการตรวจสอบคุณภาพที่กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับใบอนุญาตการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานปุ๋ยหมัก จึงได้ผลิตปุ๋ยหมักออกจำหน่ายและให้บริการแก่ ประชาชนทั่วไป

๕) การจัดสวัสดิการของกลุ่ม เมื่อมีรายได้จากการจำหน่ายปุ๋ย แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ เป็น เงินสวัสดิการของกลุ่ม อีกหนึ่งส่วนมอบเป็นขวัญกำลังใจให้กับสมาชิก ตามสมควร

๖) นอกจากการผลิตปุ๋ยหมักจากใบไม้แล้วทางกลุ่มยังทดลองเลี้ยงหมูหลุม กบคอนโด น้ำส้มควันไม้ การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ เพื่อเป็นการศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและ สาธิตให้แก่ชุมชน ผู้สนใจ

๗) จัดกิจกรรมปุ๋ยหมักแลกใบไม้ โดยทางเทศบาลนำปุ๋ยหมักไปแลกกับเศษกิ่งไม้ใบไม้จาก คราวเรือน เพื่อเป็นการตอบแทนและเป็นกำลังใจในความร่วมมือช่วยแก้ปัญหาหมอกควัน นอกจากนั้นได้นำ ผลผลิตไปร่วมจัดกิจกรรมให้ความรู้และจำหน่ายในงานต่างๆ ของชุมชน ได้แก่ งานประเพณีบูชาเสาหลักเมือง งานวันข้าวหอมมะลิ วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) สร้างแรงจูงใจให้เกิดกิจกรรมร่วมกันในการแก้ไขปัญหาขยะ เศษใบไม้ กิ่งไม้ เพื่อลด ปัญหาหมอกควันอันเนื่องมาจากการเผา เศษใบไม้ กิ่งไม้

๒) เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท

๓) สร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนา เทศบาลตำบล เวียงพร้าว

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) ขยายองค์ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ ในกิจกรรมของเทศบาลให้แก่ บุคคล กลุ่ม องค์กร และ หน่วยงานที่สนใจ

๒) ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการทำปุ๋ยหมักในครัวเรือน หรือไร่ นา เพื่อเป็นการลด รายจ่ายในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์

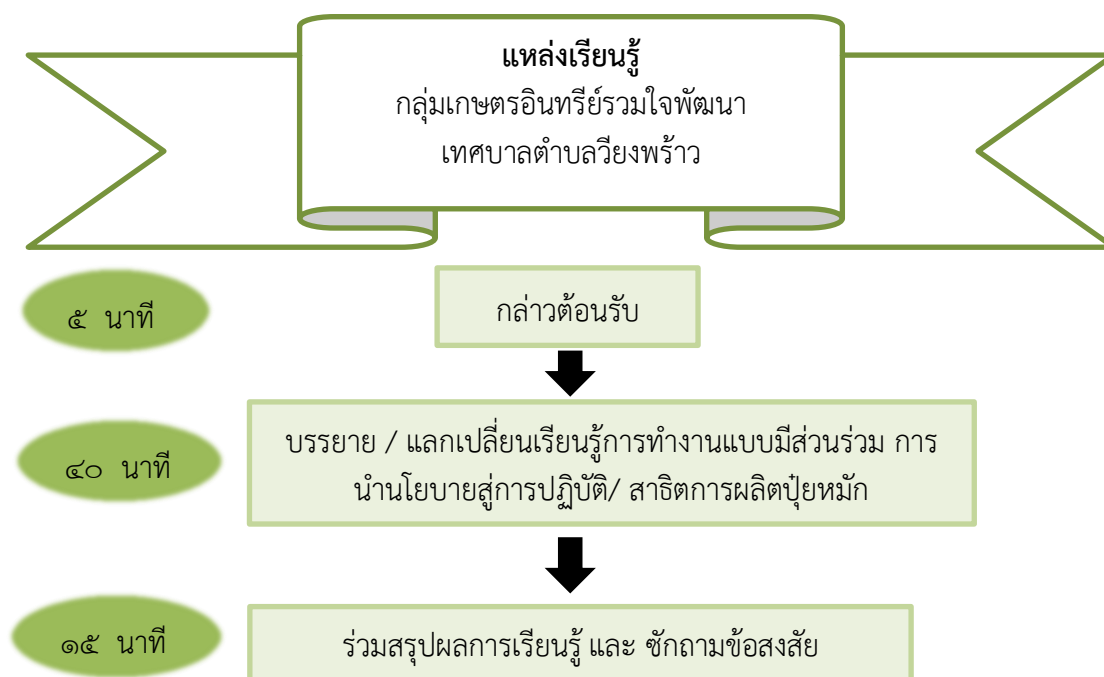
๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดการขยะ เศษใบไม้ กิ่งไม้ เพื่อลด ปัญหาหมอกควัน

๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วมและกิจกรรมที่สอดคล้อง กับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๖๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพร้าว โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมา กิจกรรม การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วม การนำนโยบายสู่การปฏิบัติจริงและเยี่ยมชมกระบวนการสาธิตภายในพื้นที่แหล่งเรียนรู้ แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และชักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผนภาพแสดงกระบวนการผลิตปุ๋ยหมัก
- ๒) วัสดุ อุปกรณ์การทำปุ๋ยหมัก
- ๓) แผ่นพับ

๖.วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นางสาวเพ็ญภา มั่งคำ พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว
- ๒) นายณรินทร์ เครือวัง พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว
- ๓) นายดรัสวัต วงศ์ษา พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๔) นายบุญเกิด แก้วธิ พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๕) นายภักดี ชุ่มใจ พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๖) นายบุญส่ง มาสา พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒ แหล่งเรียนรู้ที่ ๒

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุม

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

บ้านขามสุมมีหลักคิดในการคัดแยกขยะโดยตั้งเป้าว่า “ขยะทุกชิ้นล้วนมีค่า เปลี่ยนเป็นเงินตรา รักษาสิ่งแวดล้อม” เพื่อสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ลดปริมาณขยะในชุมชน และสร้างรายได้

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

พ.ศ.๒๕๕๖ นายนิราช มณีโยชน์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ บ้านขามสุม ได้ไปศึกษาดูงานเรื่องการจัดการขยะที่เทศบาลตำบลเวียงฝาง ได้แนวคิดในการบริหารจัดการขยะ

พ.ศ.๒๕๕๗ นายนิราช มณีโยชน์ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ บ้านขามสุม ได้ไปเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตำบลสุขภาวะ ที่เทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน ได้ประสบการณ์ในการคัดแยกขยะและเพิ่มมูลค่าของขยะ ในปีเดียวกันได้นำแนวคิดเข้าปรึกษาและขอความร่วมมือในเวทีประชาคมของหมู่บ้าน ตั้งคณะทำงาน ศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานในหมู่บ้าน ให้เป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากสมาชิกชมรมผู้สูงอายุบ้านขามสุม นำขยะรีไซเคิลมารวมกัน คัดแยกและจำหน่ายในวันทีรับเบี้ยยังชีพเป็นประจำทุกเดือน เริ่มแรกมีครัวเรือนสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม ๑๕ ครัวเรือน

พ.ศ.๒๕๕๘ เทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้สนับสนุนให้สมัครเข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ภายใต้กรอบทิศทางการสนับสนุนเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมและได้รับคัดเลือกให้ได้รับเงินสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมคัดแยกขยะที่ต้นทาง จากกองทุนสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนเงิน ๑๙๒,๐๐๐ บาท(หนึ่งแสนเก้าหมื่นสองพันบาทถ้วน) และได้ดำเนินการตามโครงการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมเพิ่มเติมรวม ๔๐ ครัวเรือน

- ตั้งกองทุนคัดแยกขยะ โดยมีคณะกรรมการกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะเป็นการเฉพาะ จำนวน ๑๔ คน โดยมี นายจรัญ เวชกิจ เป็นประธาน
- จัดอบรมและศึกษาดูงานการบริหารจัดการขยะ และการทำปุ๋ยหมักในบ่อซีเมนต์
- ทำกิจกรรมปุ๋ยหมักในบ่อซีเมนต์ เพื่อรองรับการแยกขยะที่ต้นทางโดยนำเศษอาหารจากครัวเรือนลงในบ่อซีเมนต์และใช้น้ำหมักจุลินทรีย์(EM) ย่อยสลายเพื่อเป็นปุ๋ยหมักใช้ในครัวเรือน

พ.ศ.๒๕๕๙ จัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มคัดแยกขยะ ได้แก่ สงเคราะห์ครอบครัวผู้เสียชีวิต สวัสดิการผู้เจ็บที่นอนรักษาตัวในโรงพยาบาล มีครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมเพิ่มเติมรวมเป็น ๗๐ ครัวเรือน

พ.ศ.๒๕๖๐ ขยายแนวคิดการจัดการขยะและเพิ่มสมาชิกผู้ที่เข้าร่วมโครงการ โดยขยายกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งหมู่บ้านไม่เฉพาะผู้สูงอายุเท่านั้น เพื่อให้ทุกครัวเรือนมีส่วนรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาขยะ มีครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมเพิ่มเติมรวมเป็น ๘๐ ครัวเรือน

พ.ศ.๒๕๖๑ เทศบาลตำบลแม่ป๋งและเทศบาลตำบลป่าต๋มได้มาศึกษาดูงานกลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุม เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการขยะในชุมชน มีครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมเพิ่มเติมรวมเป็น ๙๒ ครัวเรือน

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) นำแนวคิดจากการศึกษาดูงานมาประชุมประชาคม เพื่อสร้างความตระหนักในปัญหาของชุมชนนำไปสู่การวางแผน

๒) ให้ความรู้และรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือน ในการประชุมประจำเดือนและในวันที่ผู้สูงอายุมารับเบี้ยผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาขยะของชุมชน พร้อมทั้งชักชวนให้ประชาชนร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะด้วยความสมัครใจ

๓) รวบรวมขยะที่คัดแยกจากแต่ละครัวเรือน โดยแต่ละครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะ เริ่มจากสมาชิกชมรมผู้สูงอายุบ้านขามสุม นำขยะรีไซเคิลมารวมกัน คัดแยกและจำหน่ายในวันทีรับเบี้ยยังชีพเป็นประจำทุกเดือน สนับสนุนบ่อซีเมนต์ให้ครัวเรือนละ ๒ บ่อเพื่อนำไปทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร ประชาสัมพันธ์เชิญชวนครัวเรือนที่ยังไม่เข้าร่วมโครงการมาเข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะให้เพิ่มขึ้นในวันที่มีการจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือน โดยนำขยะที่รวบรวมได้ขายเป็นเงินกองทุนสวัสดิการสำหรับสมาชิกที่เจ็บป่วยโดยนำเงินมอบให้เบื้องต้น เมื่อมีการป่วยนอนรักษาตัวในโรงพยาบาลมอบสวัสดิการ รายละเอียด ๑๐๐ บาท/ครั้ง และสงเคราะห์ครอบครัวผู้เสียชีวิต มอบสวัสดิการ รายละเอียด ๓๐๐ บาท

๔) ขยายองค์ความรู้ กระบวนการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมสู่ชุมชนอื่นๆ โดยเป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับกลุ่ม หรือองค์กรต่างๆ ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) ประชาชนในชุมชนมีความรู้และทักษะ สามารถคัดแยกขยะ และจัดการขยะแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม ช่วยลดปริมาณขยะในครัวเรือน

๒) เกิดสังคมเกื้อกูลอันเนื่องมาจากกิจกรรมการคัดแยกขยะในชุมชน ที่ตระหนักและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อม ได้ผลลัพธ์เป็นกองทุนสวัสดิการของชุมชน ได้รับการยอมรับเป็นชุมชนต้นแบบจัดการตนเอง ที่สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะในการคัดแยกขยะสู่ชุมชนอื่น

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) พัฒนารูปแบบการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เช่น การบีบอัดขยะประเภทพลาสติกจำหน่าย

๒) สร้างเครือข่ายชุมชนจัดการตนเองในเรื่องการคัดแยกขยะแบบมีส่วนร่วม

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนรู้ถึงกระบวนการการคัดแยกขยะและจัดการขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไปเพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน

๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วมและเสริมสร้างสังคมเกื้อกูล

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

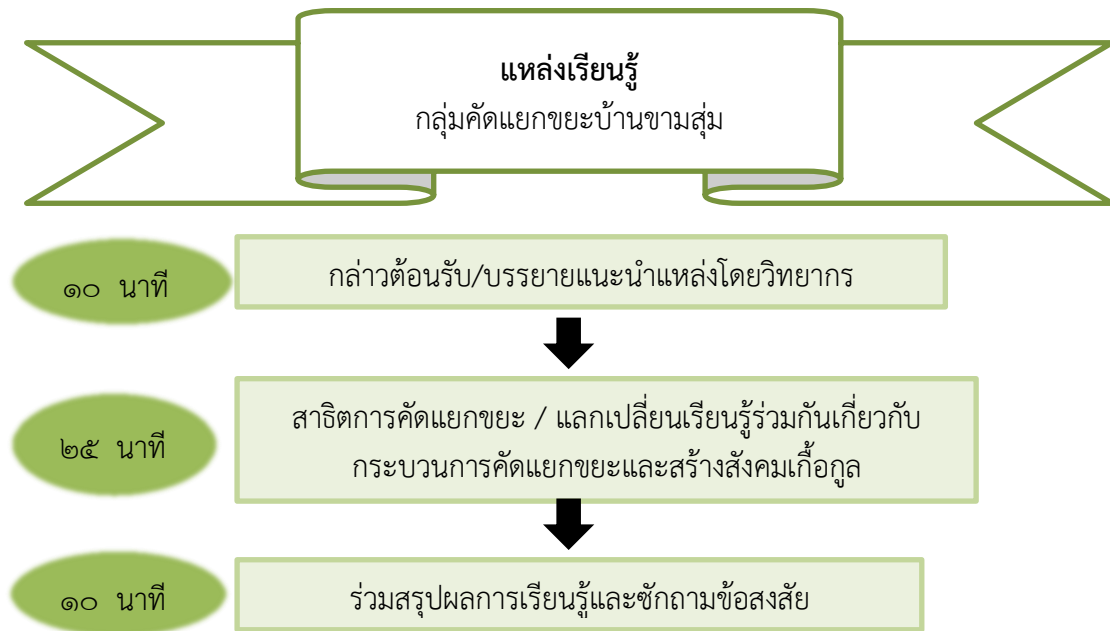
๒) สมาชิกสภาเทศบาล

๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๕ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุม โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาในการก่อตั้งแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่งเรียนรู้ สาธิตการคัดแยกขยะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการคัดแยกขยะและสร้างสังคมเกื้อกูล แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) วิดีทัศน์
- ๓) ทะเบียนสมาชิกกลุ่มคัดแยกขยะ บัญชีรายรับ-รายจ่าย สมุดบันทึกสวัสดิการ

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายจรูญ เวชกิจ ประธานกลุ่มคัดแยกขยะ
- ๒) นายนิราช มณีโยชน์ ที่ปรึกษา
- ๓) นางสาวจันทร์ฟอง มูลหล้า กรรมการ
- ๔) นายบุญมี โกศุมาลัย กรรมการ
- ๕) นายอินสม ตาใส กรรมการ

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๓ แหล่งเรียนรู้ที่ ๓

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : หมอดินบ้านขามสุม

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

หมอดินอาสาประจำตำบลเป็นผู้ให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปรับปรุงบำรุงดิน ให้สามารถเพาะปลูกพืชได้อย่างเหมาะสม

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

หมอดิน บ้านขามสุม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๒ บ้านขามสุมเวียง ตำบลเวียง อำเภอพร้าว จังหวัด เชียงใหม่

พ.ศ.๒๕๔๖ เข้าร่วมอบรมหลักสูตรหมอดินอาสาประจำตำบล กับกรมพัฒนาที่ดิน จังหวัด เชียงใหม่ ทำหน้าที่เป็นอาสาสมัครช่วยงานระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับเกษตรกร

พ.ศ.๒๕๔๗ เป็นหมอดินอาสาประจำอำเภอพร้าว

พ.ศ.๒๕๔๙ ได้รับวุฒิบัตรการอบรมหลักสูตร “เทคนิคการเป็นวิทยากรโครงการจัดตั้ง กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร” จากกรมพัฒนาที่ดิน

พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นหมอดินอาสาประจำจังหวัดเชียงใหม่ จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับเข็มเชิดชูเกียรติจากกรมพัฒนาที่ดิน ในเวที “ความสำเร็จของประเทศ ไทย ระหว่าง กรมพัฒนาที่ดินกับหมอดินอาสา ในการพัฒนาที่ดิน วิธิดำเนินการ บทบาทหมอดินในการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร” และได้รับเชิญเป็นหมอดินโลกจาก ผู้แทนองค์การอาหารและยา(FAO) สหประชาชาติ

พ.ศ.๒๕๖๐ เข้าอบรมโครงการพัฒนาและสร้างเครือข่ายหมอดินอาสาประจำจังหวัด กรม พัฒนาที่ดิน

ในระหว่างการพัฒนาปฏิบัติหน้าที่เป็นหมอดินอาสาได้ให้ความรู้ เผยแพร่และประสานงานใน ด้านการพัฒนาที่ดินให้มีการปรับปรุงดิน ให้ได้ผลผลิตที่ดีขึ้น เป็นวิทยากร และเป็นผู้นำให้กับกลุ่มเกษตรกร ผู้ใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีในการเกษตร พัฒนาสารอินทรีย์เพื่อปรับสภาพดินให้เหมาะสมกับการ เพาะปลูกพืช ในสภาพดินต่างๆ

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) หมอดิน อบรมหลักสูตรหมอดินอาสาประจำตำบล

๒) หมอดินได้เผยแพร่ความรู้ด้านการวิเคราะห์ดิน วิธีการปรับปรุงดิน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ ดี แก่เกษตรกรและผู้สนใจ ได้แก่ การวิเคราะห์และปรับปรุงดินให้แก่เกษตรกรสวนลำไย จำนวน ๑๐ ราย แปลงนาข้าว จำนวน ๒๐ ราย และพืชไร่ อื่นๆ จำนวน ไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ใช้สารอินทรีย์ พด.๒ – พด.๖ ผลิตเป็น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ สารไล่แมลง สารกำจัดโรคเน่า เพื่อใช้ในการปรับปรุงดิน และได้ปรับ สูตรสารบำรุงดินสำหรับพืชบางชนิดที่นิยมปลูก ได้แก่ ข้าว สตรอเบอร์รี่ เสาวรส

๓) สร้างศูนย์การเรียนรู้ แปลงสาธิตเกี่ยวกับการวิเคราะห์ดิน วิธีการปรับปรุงดิน เพื่อให้ ได้ผลผลิตที่ดี แก่หน่วยงาน องค์กร สถาบัน และผู้สนใจ นอกจากนี้ยังศึกษาและทดลองผลิตกระดาษจากฟาง ข้าว เตาเผาชีวมวลและถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคนิค ที่ได้จากการศึกษาให้แก่เยาวชน

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

- ๑) ได้วิทยากรในด้านวิเคราะห์ดิน วิธีการปรับปรุงดิน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี
- ๒) ได้เอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และปรับปรุงดิน ผลจากการทดลองวิเคราะห์สารอินทรีย์เพื่อใช้ในการปรับปรุงดิน
- ๓) เกิดศูนย์การเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ดิน วิธีการปรับปรุงดิน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี รวมทั้งองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกระดาษจากฟางข้าวและเตาเผาชีวมวล

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

- ๑) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดินและการใช้ประโยชน์แผ่นดินไทยและธาตุอาหารพืชของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ดินทางการเกษตรให้กับเกษตรกรทั่วทั้งอำเภอ
- ๒) ศึกษาแนวทางการดำเนินการของแหล่งเรียนรู้ มุ่งเน้นการ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานต่างๆมีการร่วมสนับสนุน

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

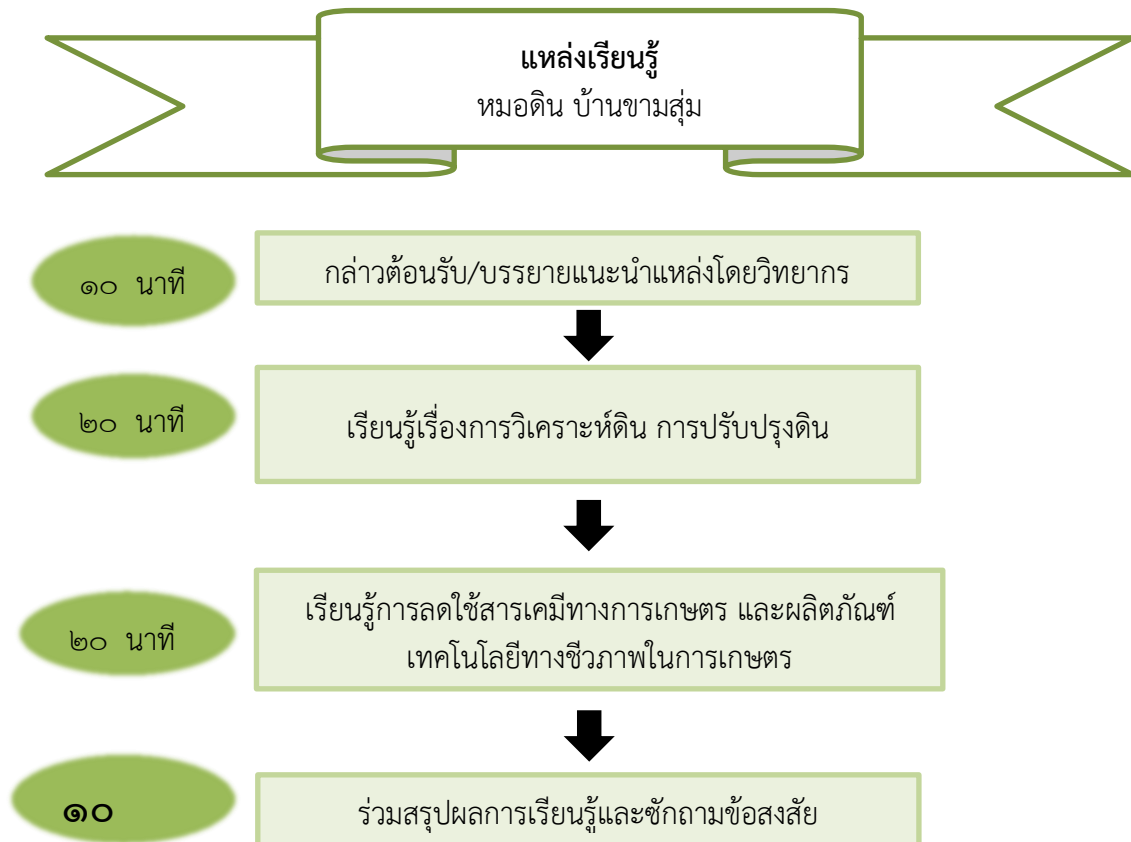
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การวิเคราะห์ดิน วิธีการปรับปรุงดิน การลดใช้สารเคมีทางการเกษตรเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร
- ๓) เพื่อให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้หมอดิน ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) หมอดินอาสา
- ๒) เกษตรกร
- ๓) นักวิชาการเกษตร
- ๔) ผู้มีความสนใจในด้านการเกษตร
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๖๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้หมอดิน บ้านขามส่อม โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่งเรียนรู้ เรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์ดิน การปรับปรุงดินและการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีทางชีวภาพในการเกษตร แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) เอกสารเผยแพร่ความรู้การวิเคราะห์และการปรับปรุงดิน
- ๓) วัสดุสาธิต เช่น ดิน น้ำหมักสูตรต่างๆ
- ๔) ป้ายแสดงขั้นตอนวิธีการวิเคราะห์และปรับปรุงดิน

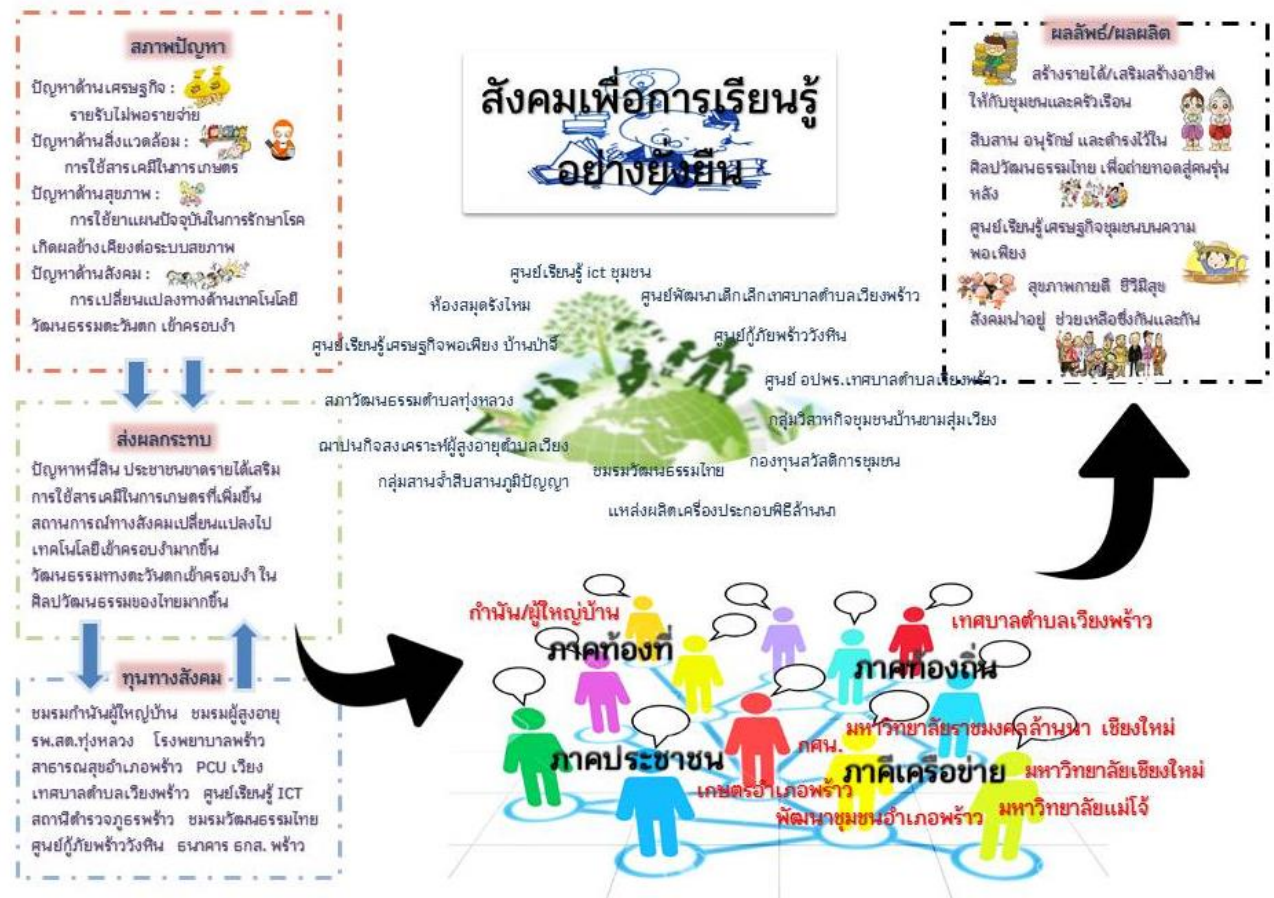
๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

นายธนบรรณ สภาณุชาติ เจ้าของแหล่งเรียนรู้

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

กลุ่มวิชาหลักที่ ๔ การพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชน

๑. แนวคิดหลัก/หลักการ

แนวคิดหลักในการพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชน ของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว อาศัยกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคคลและการจัดสวัสดิการของชุมชนโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และประชาชน คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา และร่วมรับผลประโยชน์ มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบโดยสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มและยังเป็นการสร้างจิตอาสา จิตสำนึก ในความเป็นเจ้าของ ริเริ่มสร้างสรรค์จากชุมชน เชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและท้องถิ่น เป็นการดำเนินการสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชนซึ่งหมายถึงการพึ่งตนเองและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ค้นหาศักยภาพและทุนในท้องถิ่นการขยายแกนนำให้ครอบคลุมพื้นที่บริการ ประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น และดำรงอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป เพื่อให้ชุมชนเกิดความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้นซึ่งประกอบด้วย ๒ วิชาย่อย คือ ๑) วิชาจิตอาสาบูรณาการเพื่อชุมชน ๒) วิชาสวัสดิการชุมชน โดยชุมชน

๒.เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และรายละเอียดของวิชาย่อย

๒.๑ วิชาย่อยที่ ๑ วิชาการบูรณาการงานเพื่อชุมชน

แนวคิด/หลักการ

วิชาการบูรณาการงานเพื่อชุมชน เป็นการทำงานเพื่อชุมชนโดยชุมชน ด้วยจิตอาสาเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง รวมถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยในวิชาย่อยนี้จะมีแหล่งเรียนรู้จำนวน ๑ แหล่ง ซึ่งมีรายละเอียดของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

๒.๑.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : ศูนย์กู้ภัยพร้าววังหิน

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

“ฮ้องเมื่อคืนตัน ฮ้องเมื่อวันได้ พร้อมใช้กู้ชีพกู้ภัยพร้าววังหิน” เป็นแนวคิดในการทำงานของศูนย์กู้ภัยพร้าววังหิน มีความหมายว่า ศูนย์กู้ภัยพร้าววังหินยินดีให้บริการแก่ผู้ประสบภัย ทุกกรณี และทุกเวลา เป็นการรวมพลังจิตอาสาจากทุกสาขาอาชีพมาทำงานเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้ประสบภัย

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ก่อน พ.ศ. ๒๕๔๘ ในอำเภอฟ้าวยังไม่มีหน่วยงานใดที่ดูแลรับผิดชอบการกู้ภัย การช่วยเหลือผู้ป่วยกรณีฉุกเฉิน มีเฉพาะงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๘ ได้เกิดอุทกภัย (น้ำท่วม) ครั้งใหญ่ มีผู้ประสบภัยจำนวนมาก พื้นที่ทางการเกษตรเสียหายเป็นบริเวณกว้าง มีผู้สมัครใจเป็นอาสาสมัครจำนวน ๒๒ คนใช้ความรู้ความสามารถและอุปกรณ์เฉพาะตัวเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย ภายหลังเหตุการณ์อุทกภัย อาสาสมัครดังกล่าวได้ตกลงกันตั้งเป็นชมรมกู้ชีพกู้ภัยขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือพี่น้องชาวอำเภอฟ้าว ผู้ประสบอุบัติเหตุต่างๆ เช่น ภัยธรรมชาติ ,อุบัติเหตุ ซึ่งต่อมาได้เพิ่มการให้บริการรถรับ-ส่ง แก่เจ็บป่วยที่ไม่มีพาหนะนำส่งโรงพยาบาล โดยไม่คิดค่าบริการ และไม่คิดค่าบริการให้กับอาสาสมัคร โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ด้านสถานที่ใช้วัดทุ่งหลวงเป็นศูนย์กลาง

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ พระครูปริชาภิวัฒน์(อภิสิทธิ์ อภิวิฑฺฒโน) เจ้าอาวาสวัดทุ่งหลวง โดยความเห็นชอบของเจ้าคณะอำเภอฟ้าว คณะสงฆ์ ฝ่ายปกครอง ศูนย์กู้ชีพเวียงพิงค์และภาคเอกชน ได้จัดตั้ง “ศูนย์กู้ภัยพร้าววังหิน” ขึ้นที่เลขที่ ๓๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอฟ้าว จังหวัดเชียงใหม่ เบื้องต้นมีสมาชิกอาสาสมัครกู้ชีพ กู้ภัย เป็นพระสงฆ์ ๕ รูป ขวาวาส ๑๗ คน รวม ๒๒ รูป/คน ผ่านการอบรมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การประเมินสถานการณ์ และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยอย่างถูกวิธี

ในปีเดียวกันนี้ ได้รับการสนับสนุนจากหมวดการทางพร้าวให้ใช้พื้นที่หน้าวัดทุ่งหลวงสร้างเป็นป้อมยามของศูนย์กู้ภัย ได้รับเงินบริจาค จากประชาชนและเอกชนสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่าย เช่น ค่าน้ำมันรถ และอุปกรณ์กู้ภัยต่างๆ

พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับบริจาครถกระบะใช้แล้ว ๑ คัน รถกู้ชีพฉุกเฉิน ๑ คัน เพื่อใช้ในงานบริการประชาชน

พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับบริจาครถจักรยานอีก ๑ คัน ด้วยการสนับสนุนของหลายฝ่ายทั้ง คณะสงฆ์และประชาชน ได้รับบริจาค รถตู้ตรวจการ ๑ คัน จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่นำมา ปรับปรุงเป็นรถกู้ชีพ

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับบริจาคที่ดินและได้นำมาก่อสร้างเป็นอาคารพร้อมที่จอดรถกู้ชีพ ปัจจุบันมีอาสาสมัครที่เป็นสมาชิกของศูนย์ฯ จำนวน ๑๕๘ คน พระสงฆ์ ๖ รูป รวม ๑๖๔ รูป/คน

๔.วิธีการดำเนินงาน

๑) ศูนย์กู้ชีพพร้าววังหิน ได้ดำเนินงานช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุบัติเหตุต่างๆ ให้กับพี่น้องชาวอำเภอพร้าว เมื่อเกิดปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน ทำให้เกิดแรงผลักดัน ทำการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทำงานด้วยความเมตตา ด้วยพลังแห่งจิตอาสา ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น เพื่อให้การช่วยเหลือ และบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น ดำเนินกิจกรรมได้แก่ ๑.ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทันทีที่ได้รับการแจ้ง ๒.ช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินไม่มีพาหนะนำส่ง ๓.ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยได้แก่ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย ๔.ช่วยเหลือประชาชนในที่ประสบภัยหรือได้รับความเดือดร้อนในกรณีที่ร้องขอ เช่น จับงู ไล่ตักบ่อน้ำ เป็นต้น

๒) จัดทีมอาสาสมัครประจำศูนย์รับแจ้งเหตุผ่านหมายเลข ๑๖๖๙ หรือเบอร์โทรศัพท์ ๐๙๕-๐๗๘๘๘๘๙ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยมีผู้รับผิดชอบหลักประจำศูนย์อย่างน้อย ๓ คน เมื่อเกิดเหตุจะระดมอาสาสมัครสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างทันท่วงทีผ่านวิทยุสื่อสาร ไลน์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ภายในเวลาไม่เกิน ๑๐ นาที

๓) การขอรับการสนับสนุน **ด้านบุคลากร** ได้รับสนับสนุนเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถานีตำรวจภูธรพร้าว สถานีตำรวจภูธรโหล่งขอด โรงพยาบาลพร้าว และหน่วยกู้ชีพเวียงพิงค์ **ด้านงบประมาณ** ใช้การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชนในพื้นที่ การประชุมของส่วนราชการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ของศูนย์กู้ชีพฯ ในการรับบริจาคเงินสนับสนุนตามจิตศรัทธา นอกจากนั้นยังจัดงานคล้ายวันก่อตั้งศูนย์กู้ชีพฯ ประจำปีทุกปี ผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคเป็นกองทุนทั้งประเภทรายปี รายเดือน และผู้บริจาคทั่วไป **เครื่องมือและอุปกรณ์** ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนจากการร้องขอและการบริจาคอย่างต่อเนื่อง เช่นหมวดการทางพร้าว สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ บริษัทห้างร้านในอำเภอพร้าวมอบรถกู้ชีพ เครื่องตัดถ่าง เครื่องปั๊มหัวใจ เครื่องช่วยหายใจ เป็นต้น

๔) พัฒนาศักยภาพ สมรรถภาพของอาสาสมัคร เช่น การฝึกอบรมหลักสูตรนักประดาน้ำ การใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจ ศึกษาดูงานจากศูนย์กู้ชีพ กู้ภัยในจังหวัดเชียงใหม่

๕) จัดกิจกรรมให้ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันและดูแลตนเองเมื่อเกิดสาธารณภัย แก่เด็กเยาวชน และประชาชน เป็นต้น

๖) ประสานงานและให้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตามสถานการณ์

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) พระสงฆ์เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนงานศูนย์กู้ชีพพร้าววังหินและสร้างพลังจิตอาสา ความศรัทธาในการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จนเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องเป็นผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณะสงเคราะห์ (รางวัลเสมาธรรมจักร)

๒) ประชาชนในเขตอำเภอพร้าวและนอกเขตได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที ยังช่วยรักษาชีวิตและทรัพย์สินให้กับชุมชน เป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน สถิติเฉลี่ยวันละ ๕ ราย ทั้งกรณี

ฉุกเฉินและกรณีสงเคราะห์ ในกรณีที่ต้องส่งต่อโรงพยาบาลในเมืองเชียงใหม่ ศูนย์กู้ภัยพรวังหินได้รับค่าตอบแทนจากสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ วันละ ๓๕๐ บาท นอกนั้นเป็นการบริการให้เปล่า ยกเว้นญาติผู้ประสบภัยจะบริจาคเป็นการทำบุญ

๓) มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนให้การสนับสนุนกองทุนดำเนินงาน วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ อาคารศูนย์กู้ภัยพรวังหิน ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีผู้บริจาคเป็นรายเดือนประมาณ ๒๐๐ ราย(รายละ ๑๐๐ บาทบ้าง ๓๐๐ บาทบ้าง ไม่เท่ากัน)

๔) เด็กเยาวชน และประชาชนได้รับความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันและดูแลตนเองเมื่อเกิดสาธารณภัย ผ่านกิจกรรมและสื่อ เช่น วิทยุชุมชน Facebook Line ศูนย์ฯ

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

- ๑) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ของศูนย์กู้ภัยพรวังหิน ผ่านสื่อต่างๆมากขึ้น
- ๒) เพิ่มศักยภาพการบริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การจัดการรถบรรทุกน้ำช่วยเหลือยามเกิดอัคคีภัย ปรับปรุงระบบการสื่อสาร จัดที่พักสำหรับอาสาสมัคร
- ๓) ขยายเครือข่าย ผู้ที่มีจิตอาสาให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอพรวัง

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

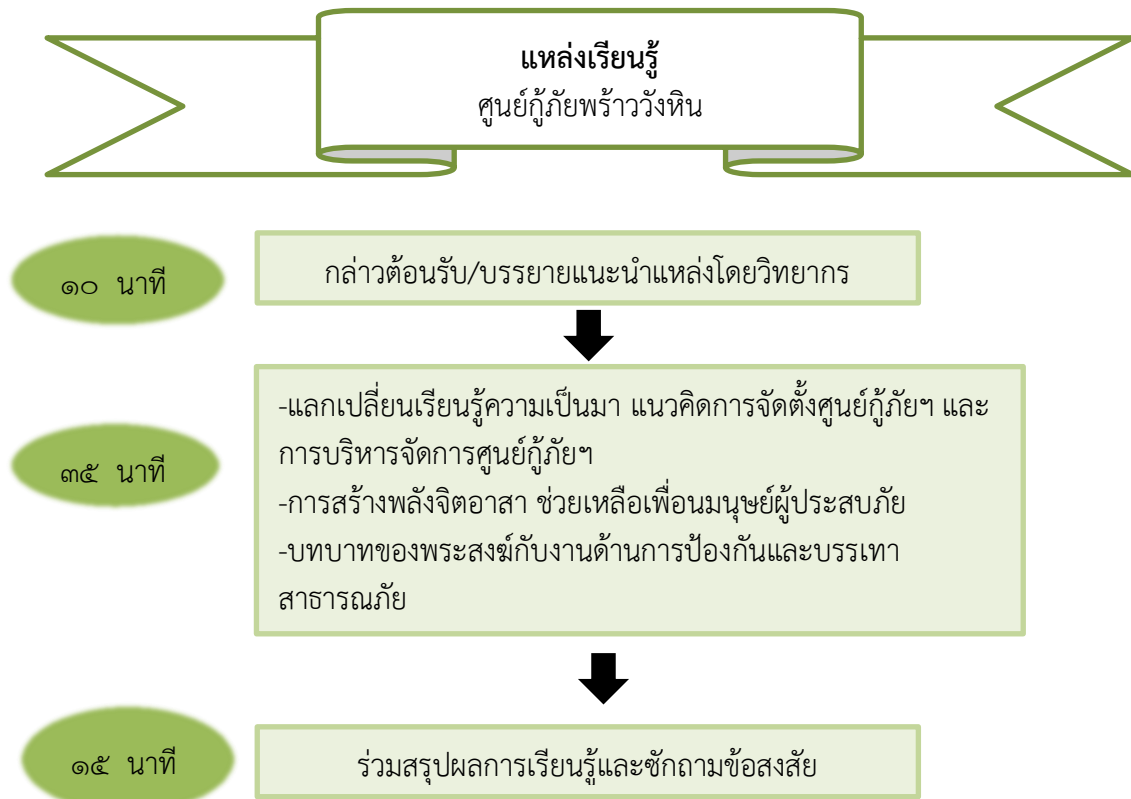
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวคิดการทำงาน กระบวนการในการบริหารจัดการศูนย์กู้ภัยพรวังหิน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจพลังจิตอาสา ในการช่วยเหลือภัยผู้ประสบภัย
- ๓) เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงบทบาทพระสงฆ์กับการช่วยเหลือชุมชน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล/อบต.
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ
- ๖) แกนนำจิตอาสา
- ๗) เด็กและเยาวชน

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๖๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้ศูนย์กู้ภัยพร้าววังหิน โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การสร้างพลังจิตอาสา บทบาทของพระสงฆ์กับงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย เยี่ยมชมพื้นที่/อุปกรณ์ในการช่วยเหลือประชาชน แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑). แผ่นพับ
- ๒). อุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากสถานที่จริง
- ๓). วีดิทัศน์/สื่อออกรายการโทรทัศน์
- ๔). สื่อบอร์ดนิทรรศการ

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) พระครูปริชาภิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดทุ่งหลวง
- ๒) นายฉันทกร กาวิ จิตอาสา
- ๓) นายสมควร เสาร์แก้ว จิตอาสา
- ๔) นายธรรมรัตน์ ทนัน จิตอาสา

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และรายละเอียดของวิชาย่อย

๒.๒ วิชาย่อยที่ ๒วิชาสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน

แนวคิด/หลักการ

วิชาสวัสดิการชุมชนโดยชุมชน เป็นการทำงานเพื่อชุมชนโดยชุมชน ด้วยจิตอาสาเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนให้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยในวิชาย่อยนี้จะมีแหล่งเรียนรู้จำนวน ๒ แหล่ง ซึ่งมีรายละเอียดของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

๒.๒.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กองทุนหมู่บ้าน บ้านป่าจี้

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

กองทุนหมู่บ้าน /ชุมชน เป็นกิจกรรมที่ทางรัฐบาลมุ่งเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน โดยรัฐจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชน กองทุนละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของกองทุนฯ ว่า “กองทุนแห่งชีวิต เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน”

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

พ.ศ.๒๕๔๔ กองทุนหมู่บ้านป่าจี้ หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอพรวัว จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนจากรัฐบาลเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) คณะกรรมการกองทุนชุดแรกที่บริหารจัดการกองทุนมีจำนวน ๙ คน โดยมีนายเลื่อน เดชวงศ์ยา เป็นประธานคณะกรรมการในสมัยแรก

พ.ศ.๒๕๕๐ กองทุนฯได้รับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๘ พ.ย.๒๕๕๐

พ.ศ.๒๕๕๒ กองทุนฯได้รับเงินจัดสรรงบประมาณเพิ่มระยะที่ ๒ เป็นจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ตามนโยบายของรัฐบาล (๓๐ ธ.ค. ๒๕๕๒)

พ.ศ.๒๕๕๕ กองทุนฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณกองทุนเพิ่มระยะที่ ๓ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐.- บาท (๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕)

พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะกรรมการกองทุนมีมติจัดตั้งกองทุนสวัสดิการหมู่บ้านป่าจี้ เพื่อรวมเงินสวัสดิการทุกอย่างไว้ในบัญชีเดียว โดยได้รวมเงินประกันความเสี่ยงของลูกหนี้ไว้ในบัญชีเดียวกัน เป็นการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ตั้งแต่เกิดจนถึงเสียชีวิต รวมทั้งการช่วยรับภาระหนี้สินบางส่วนในกรณีเสียชีวิต

พ.ศ.๒๕๖๐ คณะกรรมการและผู้แทนสมาชิกไปศึกษาดูงานกองทุนหมู่บ้านที่จังหวัดเชียงราย เพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการ

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) วิธีการทำงานของกองทุน คือ ประชุมประชาคมศึกษาระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน ตาม

ระเบียบฯ เพื่อวางแผนการดำเนินงานกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขการใช้เงินกองทุน คุณสมบัติของสมาชิก ฯลฯ รับสมัครสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชน ตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ของกองทุนฯ ตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน ประชุมทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา และปรับปรุงแผนพัฒนาเป็นประจำทุกปี

๒) คณะกรรมการกองทุนจำนวน ๗ คน มาจากการประชุมประชาคมของสมาชิกของกองทุน คราวละ ๒ ปี มีหน้าที่ ประชุมพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกตามเงื่อนไขของกองทุน การจัดสวัสดิการ และการให้การสนับสนุนหน่วยงานองค์กรต่างๆ

๓) กองทุนหมู่บ้านป่าจี้มีการดำเนินงานใน ๓ กองทุนที่ประกอบด้วย ๑)กองทุนเงินล้าน เพื่อสวัสดิการการกู้ยืมให้กับประชาชนในตำบล ๒)กองทุนสัจจะ เพื่อส่งเสริมการออมบนหลักความพอเพียงในภาคประชาชนของตำบล และ ๓)กองทุนสวัสดิการชุมชน ที่จัดบริการสวัสดิการตามสิทธิข้อระเบียบกองทุน ตั้งแต่เกิดจนหลังเสียชีวิต

๔) การบริหารจัดการกองทุนมีการจัดสรรผลกำไร (๑๐๐ %) ดังนี้

- ๔.๑ สบทบกองทุน ๑๐ %
- ๔.๒ ประกันความเสี่ยงกองทุน ๑๐ %
- ๔.๓ ปันผลให้ผู้กู้ ๑๐ %
- ๔.๔ สวัสดิการพัฒนาอาชีพ ๑๐ %
- ๔.๕ สาธารณประโยชน์ ๑๐ %
- ๔.๖ สวัสดิการสงเคราะห์ ๑๐ %
- ๔.๗ ค่าตอบแทนคณะกรรมการ ๒๕ %
- ๔.๘ งบประมาณบริหารจัดการ ๑๕ %

โดยนำเงินสวัสดิการพัฒนาอาชีพ สวัสดิการสงเคราะห์และสาธารณประโยชน์(รวม ๓๐% ของกำไรรวมกับเงินที่เก็บจากสมาชิก สมาชิกแต่ละราย ในอัตราเงินกู้ ๑๐,๐๐๐บาทเก็บเป็นเงินประกันความเสี่ยง ๑๐๐ บาท /ปี มีกองทุนสวัสดิการเพื่อพัฒนาหมู่บ้านซึ่งได้มาจากผลกำไรร้อยละ ๕ ของกองทุน ที่ผ่านมาได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสนับสนุน โครงการซ่อมบำรุงเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชน โครงการเลี้ยงไก่ไข่เพื่อการบริโภคในครัวเรือน โครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ จัดสวัสดิการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง โครงการสงเคราะห์ครอบครัวผู้เสียชีวิต มอบทุนการศึกษาให้กับบุตรหลานของสมาชิก โครงการส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น(ดำหัวผู้สูงอายุ)

การสงเคราะห์ครอบครัวผู้กู้ที่เสียชีวิต จะจ่ายเงินสงเคราะห์เป็นแบบขั้นบันได เช่น ถ้าเสียชีวิตภายใน ๖ เดือนแรกของการกู้จะจ่ายเงินสงเคราะห์ ๓๐% ของเงินกู้ ถ้าเสียชีวิตภายใน ๑ ปีของการกู้จะจ่ายเงินสงเคราะห์ ๕๐% ของเงินกู้

๕) จัดตั้งร้านค้าสวัสดิการชุมชนโดยทำความเข้าใจกับบริษัทห้างร้านให้สมาชิกสามารถซื้อของโดยไม่ต้องใช้เงินสด โดยกองทุนจัดเป็นสวัสดิการเพื่อลดภาระของสมาชิก

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

- ๑) กองทุนหมู่บ้านป่าจี้ ส่งเสริมประชาชนในหมู่บ้านให้มีอาชีพ มีรายได้มั่นคง
- ๒) เกิดระบบสวัสดิการในชุมชน เช่น การฝึกอบรมอาชีพ การรักษาพยาบาล การสงเคราะห์ครอบครัวผู้เสียชีวิต ทุนการศึกษา และร้านค้าสวัสดิการประชารัฐขึ้นในชุมชน
- ๓) เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านระบบการจัดการเงินทุนระดับชุมชนเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้สนใจ

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการบริหารกองทุนและระบบการบริหารจัดการกองทุนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) ขยายเครือข่ายในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเชื่อมโยงกับกลุ่มทุน แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ของชุมชน รวมทั้งสถาบันการเงินชุมชน ธนาคาร และกลุ่มองค์กรต่างๆ

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดและวิธีการการจัดสวัสดิการเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

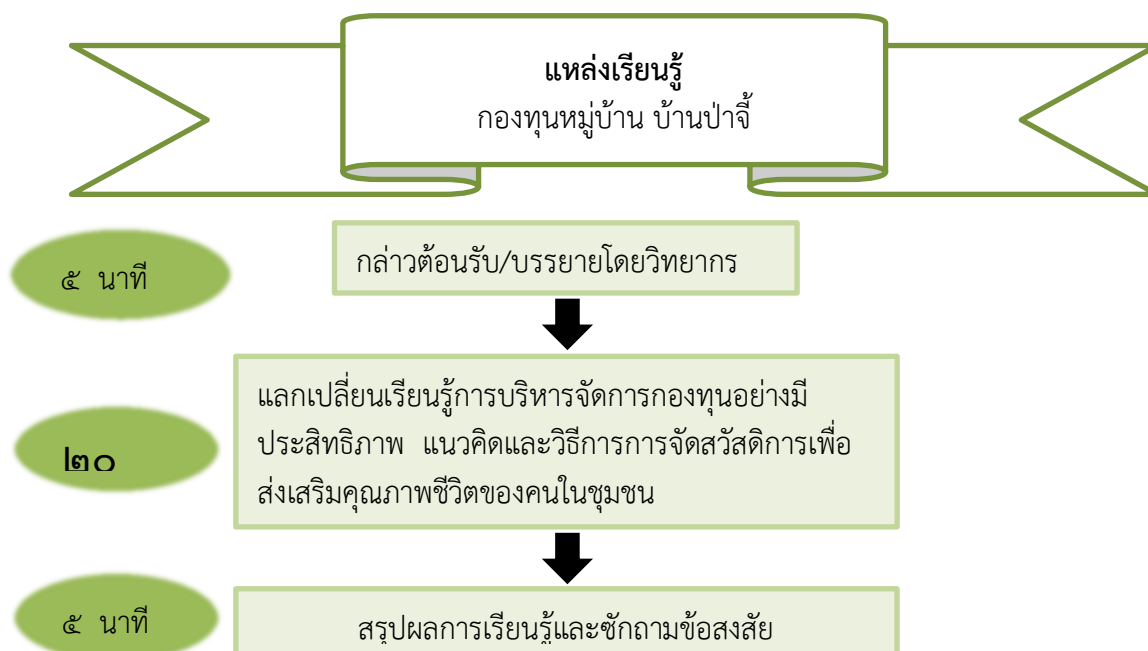
๒) สมาชิกสภาเทศบาล/อบต.

๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๓๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้กองทุนหมู่บ้านบ้านป่าจี้ โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่ง แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดและวิธีการการจัดสวัสดิการเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

๑) แผ่นพับ

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

๑) นายเอนก ทุนคำ ประธานกรรมการกองทุน

๒) นายศักดิ์ศรี ป้อมแก้ว กรรมการกองทุน

๓) นายบุญส่ง โขงสิงห์ กรรมการกองทุน

๔) นางชั้นแก้ว มุลรัตน์ กรรมการกองทุน

๕) นายประสิทธิ์ บุญเรือง เลขานุการกองทุน

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒.๒ แหล่งเรียนรู้ที่ ๒

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : เครื่องกรองน้ำดื่มเพื่อชุมชน

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

เทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้รับทราบถึงปัญหา ประกอบกับมีหน้าที่ให้บริการประชาชนตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เล็งเห็นความสำคัญของการมีน้ำสะอาดเพื่อการบริโภค ลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของประชาชน

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๕ ประชาชนได้แจ้งปัญหาผ่านทางประชาคมหมู่บ้าน เรื่องน้ำดื่มเนื่องจากบ่อน้ำตื้นไม่สามารถนำมาบริโภคได้ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าวเกือบทุกครัวเรือน ต้องซื้อน้ำดื่มไว้บริโภคในครัวเรือนและมีความต้องการเพิ่มขึ้น

ปี พ.ศ.๒๕๔๖ เทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้ส่งพนักงานและตัวแทนประชาชนเข้ารับการอบรมการจัดทำเครื่องกรองน้ำดื่มของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อกลับมาได้มีการออกแบบเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชนใหม่ ปรับขนาดให้เหมาะสมแก่การใช้งานของพื้นที่

ปี พ.ศ.๒๕๕๐ เทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้ทำโครงการเครื่องกรองน้ำดื่ม บรรจุในแผนพัฒนาเพื่อติดตั้งในชุมชนเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าวจำนวน ๒๐ จุด (ตำบลเวียง จำนวน ๕ หมู่บ้าน) เป็นบริการสาธารณะโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และให้ชุมชนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาเครื่องกรองน้ำดื่มซึ่งเทศบาลตำบลเวียงพร้าวจัดอบรมให้มีผู้ดูแลจุดละ ๒ คน

ปี พ.ศ.๒๕๕๒ ติดตั้งเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชนเพิ่มอีก ๒๐ จุด (ตำบลทุ่งหลวง จำนวน ๕ หมู่บ้าน) ภายในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

ปี พ.ศ.๒๕๖๑ ทางเทศบาลตำบลเวียงพร้าวได้จัดหาเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชนจำนวน ๑๘ ชุดเพื่อทดแทนเครื่องที่ชำรุดและติดตั้งเพิ่มเติมในชุมชนที่ร้องขอ จนครบทุกหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

ในปีเดียวกัน ชุมชนบ้านป่าเลี้ยวและชุมชนบ้านแจ้งกู่เรือ ได้ติดตั้งเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชนโดยใช้งบประมาณโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ชุมชนละ ๑๑ จุด

๔. วิธีการดำเนินงาน

การสร้างการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเวียงพร้าว ส่งเจ้าหน้าที่เทศบาลและตัวแทนประชาชนเข้ารับการอบรมจัดทำเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชนของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทำให้เกิดองค์ความรู้ในการสร้างเครื่องกรองน้ำ

การปรับใช้องค์ความรู้ มีการออกแบบเครื่องกรองน้ำดื่มใหม่ ปรับขนาดให้เล็กลงเพื่อความเหมาะสมแก่การใช้งาน การผลิตทรายเมฆกาบีส โดยวัสดุที่หาได้ในชุมชน เพื่อลดต้นทุน

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนแต่ละคุ้มบ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดติดตั้ง โดยใช้เวทีประชุมของหมู่บ้าน จำนวน ๕๔ คุ้มบ้าน เทศบาลตำบลเวียงพร้าวติดตั้งมาตรวัดน้ำเพื่อตรวจสอบปริมาณการใช้ของแต่ละจุดที่ติดตั้งเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชน ชุมชนจัดส่งตัวแทนเข้ารับการอบรมการใช้ การบำรุงรักษา กำหนดข้อตกลงร่วมกันระหว่างเทศบาลและประชาชนในการดูแลบำรุง รักษาและ

ซ่อมแซม ให้ชุมชนรับผิดชอบค่าวัสดุอุปกรณ์ซ่อมแซมในกรณีชำรุดเสียหาย เทศบาลตำบลเวียงพร้าวจะช่วยดูแลเปลี่ยนสารกรองน้ำและแก้ไขซ่อมแซมให้โดยไม่คิดค่าบริการ

การตรวจสอบคุณภาพน้ำ เทศบาลตำบลเวียงพร้าวตรวจสอบคุณภาพ(ประสิทธิภาพ) เครื่องกรองน้ำดื่มชุมชนเบื้องต้น ไตรมาสละ ๑ ครั้ง ส่งตรวจคุณภาพน้ำดื่ม ปีละ ๑ ครั้ง โดยศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๑ เชียงใหม่

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

เกิดสวัสดิการ การให้บริการน้ำดื่มที่สะอาดแก่ชุมชน และลดค่าใช้จ่ายของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว โดยคำนวณจากปริมาณการใช้น้ำดื่มจากเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชน ๕๔ หน่วย (๕๔,๐๐๐ลิตร)/เดือน จะลดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำดื่ม เดือนละ ๕๔,๐๐๐บาทหรือปีละ ๖๔๘,๐๐๐ บาท (ในราคาท้องตลาดลิตรละ ๑ บาท)

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) ขยายองค์ความรู้ให้แก่เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงาน ชุมชนที่สนใจ

๒) พัฒนาระบบเครื่องกรองน้ำดื่มให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑.วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการตำบล ที่ตอบสนองนโยบาย

สาธารณะ ปัญหาและความต้องการของชุมชน

๒) เพื่อสร้างแรงจูงใจในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๖๐ คน ประกอบด้วย

๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

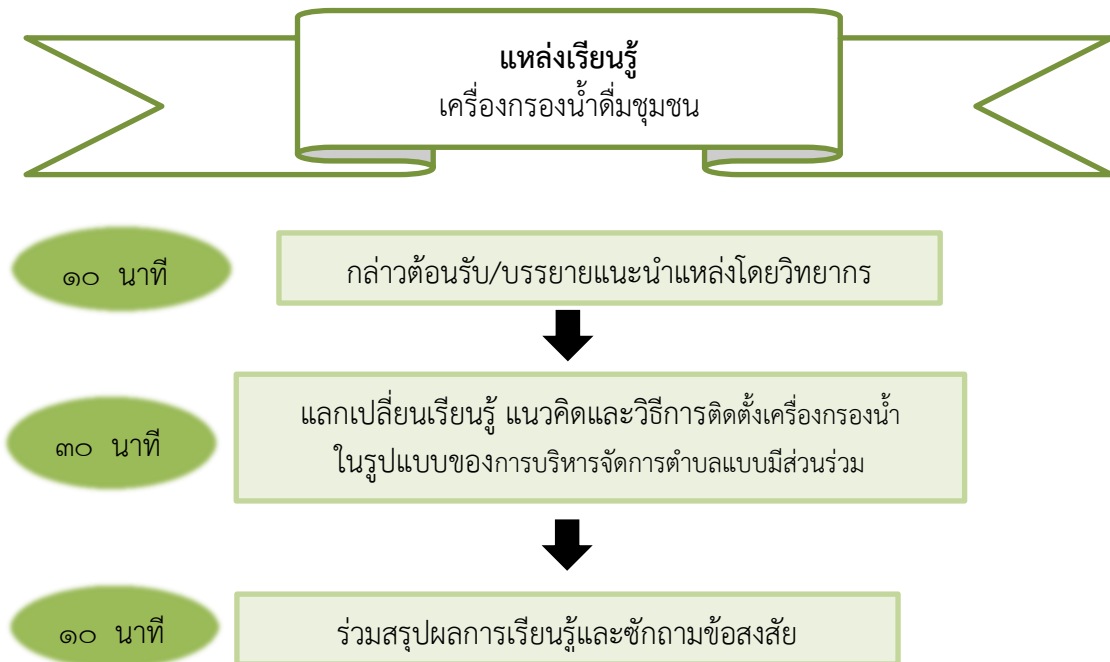
๒) สมาชิกสภาเทศบาล

๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้(๕๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้เครื่องกรองน้ำดื่มชุมชน โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่ง กระบวนการทำงาน ดูตัวอย่างเครื่องกรองน้ำ วัสดุอุปกรณ์ทำเครื่องกรอง แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) โฉนด
- ๓) นิทรรศการ
- ๔) ตัวอย่างเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชน
- ๕) วัสดุที่ใช้ในเครื่องกรองน้ำดื่มชุมชน

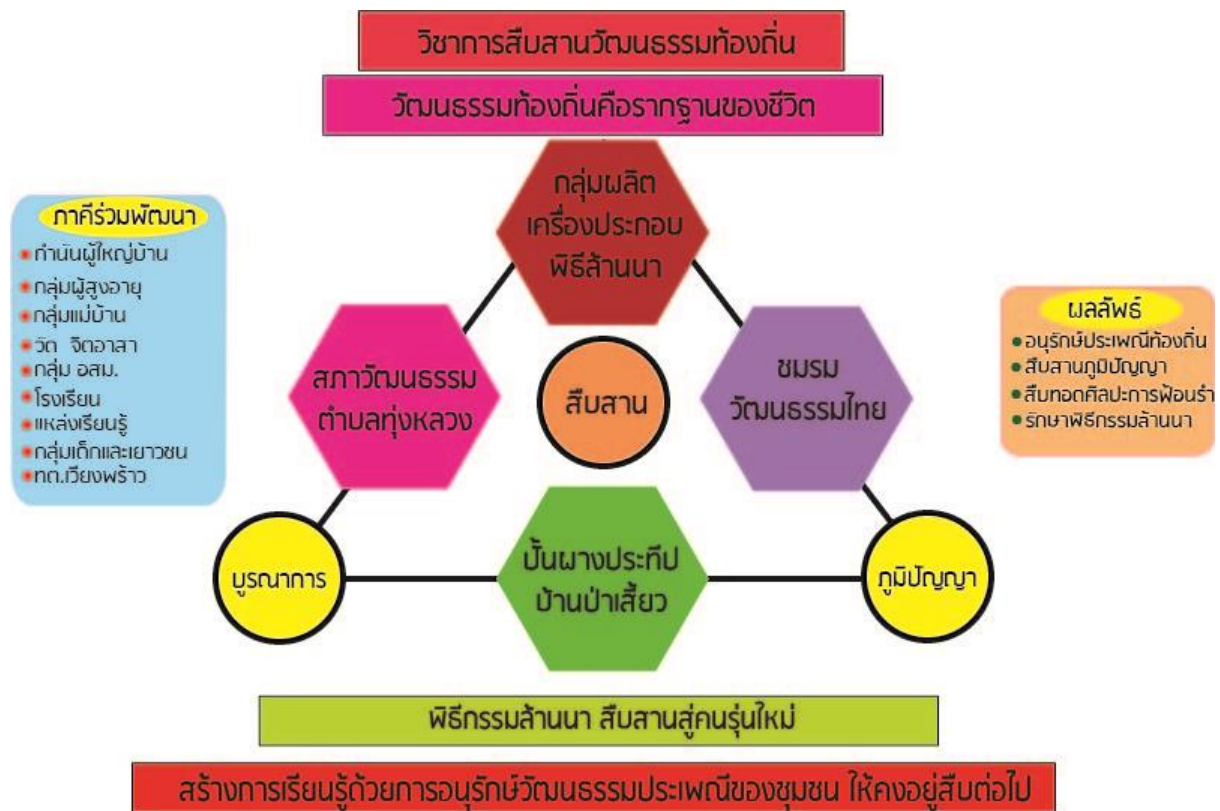
๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายเกรียงไกร ปิมแปง หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข
- ๒) นายนิคม มหายศ พนักงานเทศบาลตำบลเวียงพ้าว

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

กลุ่มวิชาหลักที่ ๕ การสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น

๑. แนวคิดหลัก/หลักการ

แนวคิดหลักในการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นมุ่งให้เรียนรู้ถึงอดีต และสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้นๆ ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย มีการเลือกสรรภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม มีการพัฒนาริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพ ควบนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิตรายการ การตลาด และการบริหาร ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้มีการถ่ายทอดโดยนำภูมิปัญญามาเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผล แล้วถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้

๒.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กลุ่มผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

ศึกษาและจัดทำเครื่องประกอบพิธีล้านนาให้ถูกต้องตามวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ เห็นความสำคัญและอนุรักษ์เครื่องประกอบพิธีล้านนาให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

กลุ่มผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนาเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันตั้งขึ้นมาตั้งอยู่ที่บ้านสันมะนะ หมู่ที่ ๓ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการโดย นายกระสิน กันทะ เป็นหัวหน้าทีมงาน และได้เริ่มศึกษาเรียนรู้ในการประกอบพิธีกรรมและการทำเครื่องบูชาประกอบพิธีกรรมต่างๆ จากผู้สูงอายุ ผู้ทรงภูมิปัญญาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ พิธีกรรมล้านนาเป็นพิธีที่ทำขึ้นตามความเชื่อและภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่เกิดจนถึงตาย เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ พิธีสืบทอดคน สืบทอดบ้าน พิธีขึ้นท้าวทั้งสี่ พิธีส่งเคราะห์ เป็นต้น

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) กลุ่มผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา ได้ช่วยเหลือในการผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนาให้กับชุมชน รวมไปถึงการจัดดอกไม้สดประดับในงานพิธีต่างๆ ร่วมกับเครือข่ายรับจัดเครื่องประกอบพิธีในงานพิธีตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย แบ่งเบาภาระของเจ้าภาพในงาน

๒) เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน สถานศึกษา โรงเรียนต่างๆ อีกทั้งผู้ที่สนใจก็สามารถศึกษาเรียนรู้ได้ที่แหล่งเรียนรู้

๓) เครื่องประกอบพิธีล้านนาที่ยังคงใช้อยู่ในชุมชน ได้แก่ เครื่องบวงสรวงในพิธีต่างๆ เครื่องบูชาท้าวทั้งสี่ เครื่องบายศรี เครื่องสืบทอดงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ การทำสะตวงส่งเคราะห์เวลาเจ็บป่วย

๔) จัดทำตัวอย่างเครื่องประกอบพิธีกรรมสืบทอดงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ตั้งไว้เพื่อการศึกษา ประกอบด้วย ไม้ค้ำ ๓ อัน ตุงค่าคิง บันได ตุงประจำวันเกิด ด้ายมงคล หม้อน้ำ กระจบถาย กระจบทราย มะพร้าว ต้นหมาก ต้นกล้วย ฯลฯ

๕) ส่วนใหญ่เมื่อมีงานประเพณี พิธีกรรมในชุมชน คนในชุมชนมักจะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา จนเกิดเป็นความเข้าใจ ชำนาญขึ้น เข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนของพิธี จึงมีผู้สนใจติดต่อให้เข้าไปช่วยทำยังหมู่บ้านต่างๆ ในการผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความนิยมของแต่ละชุมชน ท้องถิ่นจะไม่เหมือนกัน

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) เกิดกลุ่มผู้ทรงความรู้และมีความชำนาญในการผลิตเครื่องประกอบพิธีกรรมล้านนา ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน ๕ คน

๒) เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีด้านพิธีกรรมล้านนา มีผู้มาศึกษาดูงาน ประมาณ ๓ ครั้งและได้ไปเป็นวิทยากรให้ความรู้ จำนวน ๑๐ ครั้ง มีผู้มาขอความช่วยเหลือในการจัดทำเครื่องประกอบพิธีกรรมต่างๆ ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐ ครั้ง

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

แนวทางการดำเนินการของแหล่งเรียนรู้ มุ่งเน้นมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานพิธีทางศาสนาต่างๆ มีการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่สนใจ ในเรื่องการผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนาและการถ่ายทอดให้เยาวชนหรือผู้ที่สนใจเข้าศึกษาเรียนรู้ สร้างกลไก การเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆเพิ่มมากขึ้นเพื่อสนับสนุนแหล่งเรียนรู้

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

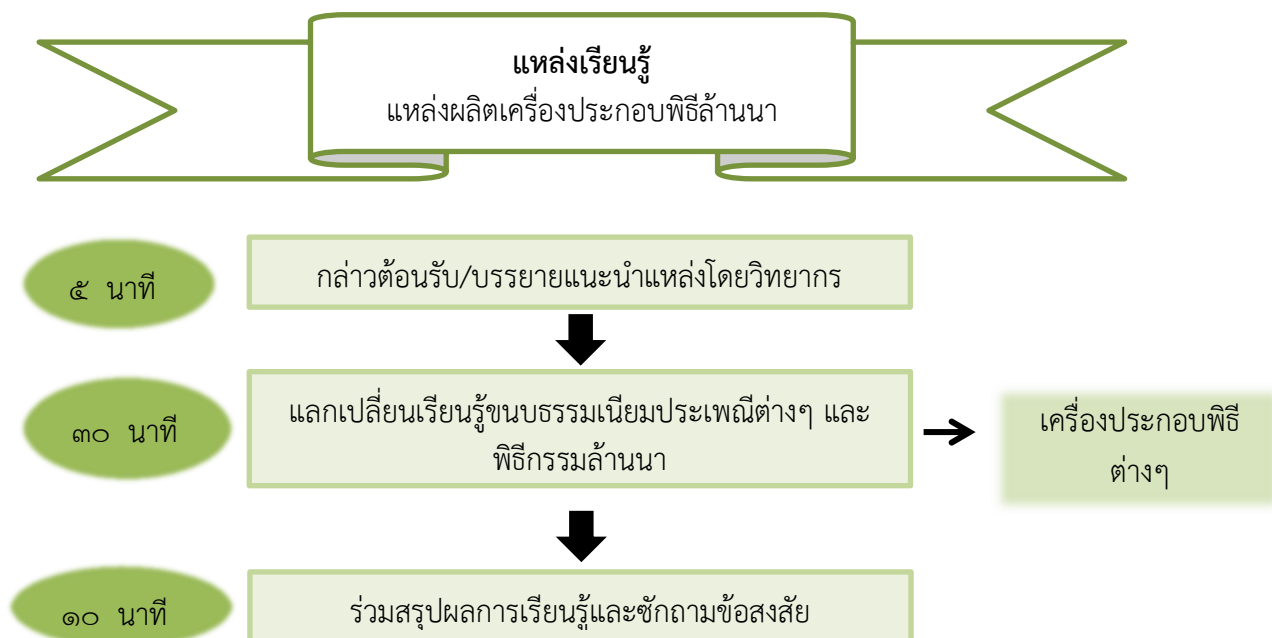
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงการส่งเสริม สนับสนุน และอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ของชุมชนให้คงอยู่สืบไป
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเข้าใจถึงการทำเครื่องประกอบพิธีทางศาสนาใน งานพิธีต่างๆ

๒. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล/อบต.
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ
- ๖) กลุ่ม องค์กร ที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๕ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้แหล่งผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่งเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ และพิธีกรรมล้านนา เยี่ยมชมเครื่องประกอบพิธีล้านนาภายในแหล่งเรียนรู้ เช่น เครื่องประกอบพิธีสืบชะตาในงานขึ้นบ้านใหม่ แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) ป้ายไวนิล
- ๓) บอร์ดนิทรรศการ
- ๔) อุปกรณ์เครื่องประกอบพิธี

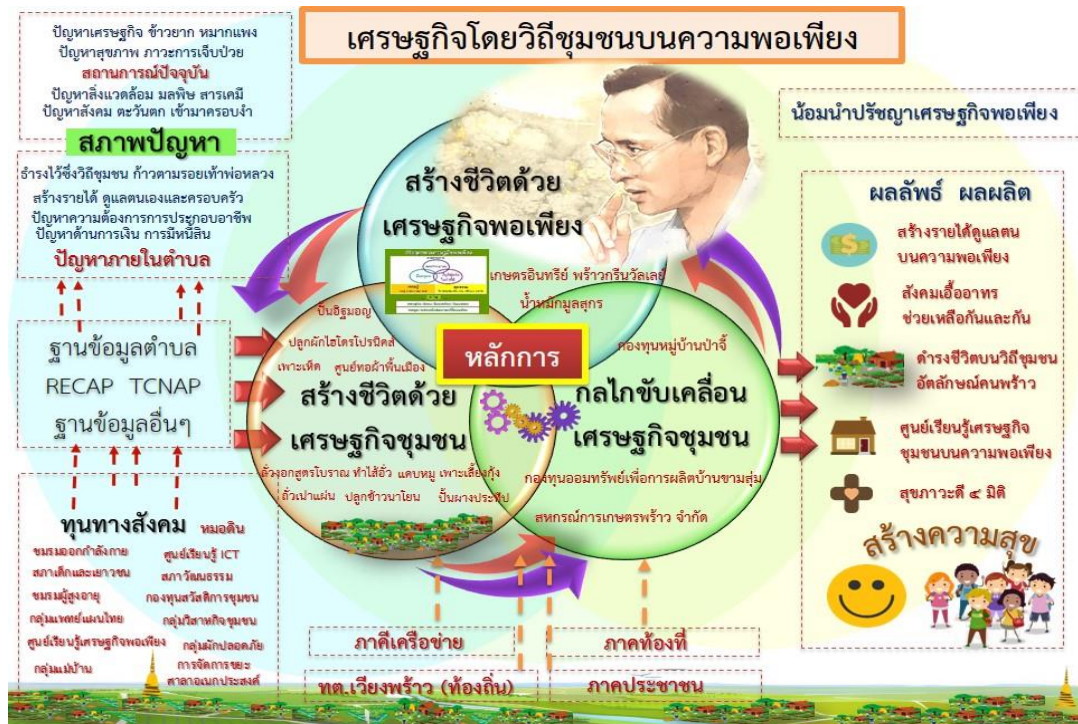
๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายกระสิน กันทะ เจ้าของแหล่งเรียนรู้
- ๒) นายฉลวย กันทะ ปราชญ์ชาวบ้าน
- ๓) นางอำพร กันทะ ปราชญ์ชาวบ้าน

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

กลุ่มวิชาหลักที่ ๖ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยชุมชน

๑. แนวคิดหลัก/หลักการ

จากฐานข้อมูลของตำบลด้านสภาพปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนพริ้ว ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตำบล เช่น ปัญหาภาวะหนี้สิน รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ที่สืบเนื่องมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนพริ้วที่ประกอบอาชีพทำการเกษตร(ทำสวน ทำไร่ ทำนา) ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยทักษะความชำนาญในการประกอบอาชีพ แต่เมื่อได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติเช่น ภัยแล้ง วาตภัย และภัยจากสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนไปทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ทำให้ประชาชนไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยวิถีชุมชนแบบเดิม เกิดภาวะหนี้สิน ภาวะความเครียด ที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิต จึงเกิดความต้องการสร้างอาชีพ การสร้างเสริมรายได้ เพื่อดูแลตนเองและสมาชิกครอบครัว แต่ด้วยวิถีวัฒนธรรมชุมชนบนอัตลักษณ์ตัวตนของคนเมืองพริ้ว ทำให้กลับมาทบทวนตนเองโดยมุ่งเน้นการศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในการประกอบอาชีพของคนรุ่นก่อนเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดแนวทางการสร้างอาชีพทั้งน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามรอยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช(รัชกาลที่ ๙)มาเป็นแนวทางการทำงานเพื่อสร้างความยั่งยืนบนความพอเพียง ทำให้เกิดเส้นทางการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจบนวิถีชุมชน โดยมีรูปธรรมจากแหล่งเรียนรู้จำนวน ๑๘ แหล่งเพื่อสร้างการเรียนรู้เชิงระบบก่อเกิดแนวคิดให้กับผู้ที่สนใจที่สามารถนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการสร้างความยั่งยืนบนพื้นฐานของการนำใช้ทุนและศักยภาพชุมชน เพื่อสร้างความสุข ๔ มิติ คือกาย จิตใจ สังคมและ สติปัญญา

๒.เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และรายละเอียดของวิชาย่อย

๒.๑ วิชาย่อยที่ ๑ วิชาการเงินชุมชน

แนวคิด/หลักการ

มุ่งเน้นการออมทรัพย์เพื่อใช้ในการประกอบชีพของคนในชุมชนและประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการสร้างอาชีพที่ไม่เปลี่ยนตัวตนของคนในชุมชน พร้อมทั้งน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว(รัชกาลที่ ๙) มาเป็นแนวทางการทำงานเพื่อสร้างความยั่งยืนบนความพอเพียง ในวิชานี้มีแหล่งเรียนรู้จำนวน ๑ แหล่ง ดังนี้

๒.๑.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามสุม

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามสุมเกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กและเยาวชน โดยการสร้างจิตสำนึกในการออมและนำผลที่ได้จากการออมมาเป็นทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างอาชีพหลักและอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน

๓.ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

กลุ่มออมทรัพย์สัจจะเพื่อการผลิตก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอพร้าว ได้จัดอบรมให้ความรู้ด้านการออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงได้รวมกลุ่มของคนในชุมชน บ้านขามสุม ตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และได้กำหนดหลักเกณฑ์ การออมทรัพย์ คิดเป็น หุ้นๆละ ๕๐ บาท ฝากได้ คนละไม่เกิน ๒๐ หุ้น ต่อเดือน โดยใช้สถานที่ส่วนบุคคลเป็นที่ทำการ

พ.ศ.๒๕๔๔ เริ่มมีการจัดให้สมาชิกได้กู้ยืมภายในกลุ่ม เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพและบรรเทาความเดือดร้อน เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

พ.ศ.๒๕๔๕ กำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ ได้แก่ การจัดสรรเงินปันผล การประชุมคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน จัดกิจกรรมคั่นกำไรให้สมาชิก ในวันขึ้นปีใหม่

พ.ศ. ๒๕๕๐ ปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

พ.ศ.๒๕๕๒ กลุ่มออมทรัพย์บ้านขามสุมได้สนับสนุนการซื้อที่ดินเพื่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ของหมู่บ้านเป็นเงินยืมจากเงินออมของสมาชิก เป็นจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท(หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ได้ออนเป็นที่สาธารณะ และสร้างอาคาร โดยสนับสนุนงบประมาณเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

พ.ศ.๒๕๕๔ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามสุม ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กลุ่มออมทรัพย์บ้านขามสุม”

พ.ศ.๒๕๕๙ กลุ่มออมทรัพย์บ้านขามสุมได้ให้การกู้ยืมแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านขามสุม เพื่อนำไปลงทุนหมุนเวียนในการสร้างอาชีพ รับฝากเงินออมจากชมรมผู้สูงอายุบ้านขามสุม และรับฝากเงินออมจากกลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุม

พ.ศ.๒๕๖๑ ได้ปรับเปลี่ยนวันเวลาและสถานที่การรับฝากเงินออมเป็นวันที่เทศบาลตำบลเวียงพร้าวจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ ที่อาคารเอนกประสงค์บ้านขามสุม

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) จัดตั้งกองทุนฯ โดยการประชุมประชาคมหมู่บ้าน รับสมัครสมาชิกผู้สนใจที่จะออมทรัพย์เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ มีคณะกรรมการบริหารกองทุนจำนวน ๙ คน จากการคัดเลือกของสมาชิก ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และคุณสมบัติของสมาชิก

๒) คณะกรรมการกองทุนกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ การออม และบริการให้กู้ยืม เริ่มเปิดบริการครั้งแรก ทุกวันที่ ๑-๕ ของทุกเดือน ซึ่งต่อมา ภายหลังได้ปรับเปลี่ยนเป็นการให้บริการในวันเสาร์แรกของเดือน ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นการบริการทุกชั้นตอนในวันเดียวในวันจ่ายเบี้ยสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ

๓) การรับฝากเงินออมจากกลุ่มต่างๆในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุม, กลุ่มสตรี แม่บ้าน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ปัจจุบันมีเงินออมประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีผู้กู้ไปประกอบอาชีพจำนวน ๒๐ ราย รวมเงินกู้ในระบบของกลุ่มออมทรัพย์ ประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ บาท ขั้นตอนการรับฝากเงิน มีใบฝากเงิน สมุดบัญชี จัดเก็บข้อมูลลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เบ็ดเสร็จในวันเดียว

๔) การให้บริการกู้ยืม มีสัญญากู้ยืมเงิน ผู้ค้ำประกัน ผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วจะได้รับเงินกู้วันเสาร์ถัดไป ผู้กู้ จะต้องส่งเงินต้นคืนพร้อมดอกเบี้ยทุกเดือนตามเงินไขในสัญญา ในกรณีฉุกเฉิน สมาชิกเจ็บป่วยสามารถยืมเงินฉุกเฉินได้ ในวงเงิน ๓,๐๐๐ บาทโดยไม่คิดดอกเบี้ย แต่ต้องชำระคืนภายใน ๑ เดือน

๕) การบริหารจัดการผลกำไร แบ่งได้ดังนี้ จัดสรรเงินปันผล ๖๐ % ของดอกเบี้ยที่ได้รับเฉลี่ยคืนให้ผู้กู้ ๑๐% ทุนสาธารณประโยชน์ ๑๐% ค่าตอบแทนคณะกรรมการ ๒๐% จัดกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่

๖) นำเงินทุนสาธารณประโยชน์(๑๐%) จัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ และชุมชน ได้แก่ งานส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ งานประเพณีสงกรานต์ ฯลฯ

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) เกิดกองทุนออมทรัพย์บ้านขามสุม โดยมีคณะกรรมการและการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม สามารถลดภาระหรือบรรเทาความเดือดร้อนด้านปัจจัยการผลิต การลงทุนเพื่อการประกอบอาชีพ ลดการพึ่งเงินนอกระบบ

๒) เกิดสังคมเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในชุมชน ตัวอย่างเช่น การจัดซื้อที่ดินเพื่อสร้างเป็นอาคารเอนกประสงค์ของหมู่บ้าน ซึ่งได้มาจากเงินกองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามสุมร่วมกับเงินบริจาคของประชาชนในชุมชน

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) บูรณาการทำงานกับกลุ่มต่างๆทั้งในระดับชุมชน ตำบล และอำเภอ

๒) การขยายองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดแนวคิดการทำงานกับเครือข่าย

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์

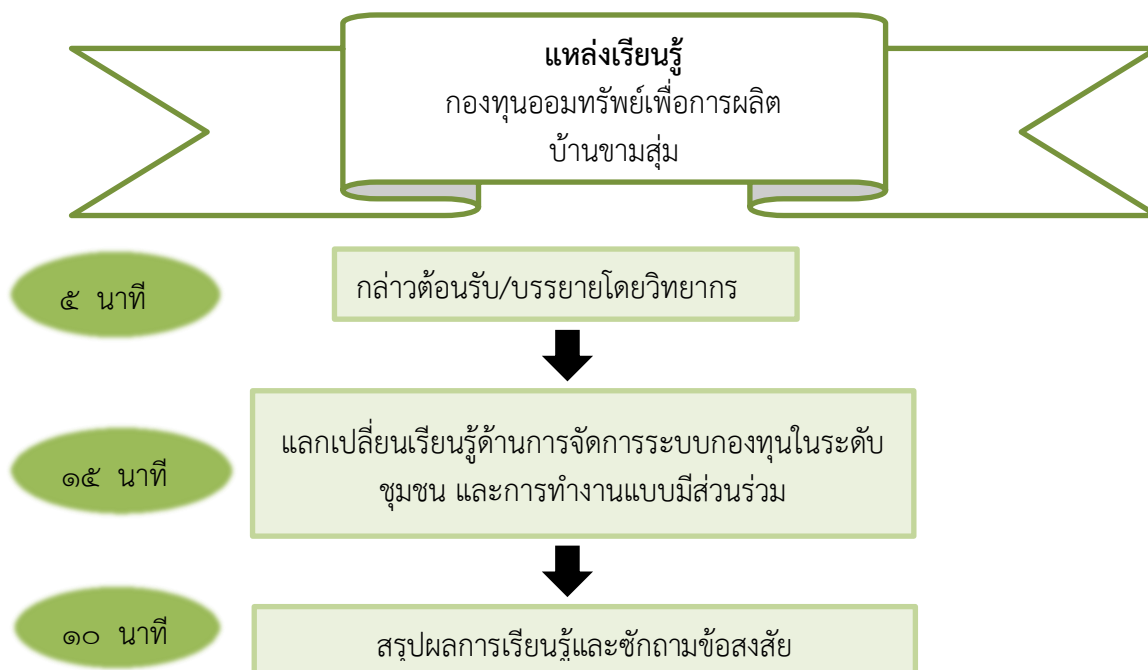
๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการระบบกองทุนในระดับชุมชน ตำบล และอำเภอ

๒) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการดำเนินการกลุ่มกองทุน

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล /อบต.
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๓๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขามสุม โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่ง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการระบบกองทุนในระดับชุมชน และการทำงานแบบมีส่วนร่วม แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) ทะเบียนสมาชิกและสมุดออมทรัพย์

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นางเพ็ญจันทร์ ชื่นใจ ประธานกลุ่มออมทรัพย์บ้านขามสุม
- ๒) นายเกษม ขัติทะจักร์ ฝ่ายตรวจสอบกลุ่มออมทรัพย์บ้านขามสุม
- ๓) นางมาลี หน่อคำมา ฝ่ายการเงินกลุ่มออมทรัพย์บ้านขามสุม

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒ วิทยาย่อยที่ ๒ วิชาการพัฒนาอาชีพ

แนวคิด/หลักการ

วิชาสร้างชีวิตด้วยเศรษฐกิจชุมชน เป็นการสร้างอาชีพ เพื่อดูแลตนเองและสมาชิกครอบครัว แต่ด้วยวิถีวัฒนธรรมชุมชนบน อัตลักษณ์ตัวตนของคนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนเริ่มกลับมาทบทวนตนเองโดยมุ่งเน้นการศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในการประกอบอาชีพของคนรุ่นก่อนเพื่อนำมาปรับประยุกต์ให้เกิดแนวทางการสร้างอาชีพ โดยในวิทยาย่อยนี้จะมีแหล่งเรียนรู้จำนวน ๕ แหล่ง ซึ่งมีรายละเอียดของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

๒.๒.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กลุ่มน้ำหมักมูลสุกร บ้านป่าจี้

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

เกษตรกรมีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ในขณะที่ปุ๋ยเคมีมีราคาสูงขึ้น เพื่อเป็นการลดต้นทุน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี จึงรวมกลุ่มกันเรียนรู้การทำปุ๋ยอินทรีย์ (น้ำหมักมูลสุกร) โดยเข้าอบรมกับหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาส่งเสริม การทำน้ำหมักมูลสุกรทำได้ง่ายและส่งผลดีต่อระบบนิเวศ มีธาตุอาหารมากใช้เป็นปุ๋ยทางใบได้ดีมาก ต้านทานต่อโรค และแมลงศัตรูพืชทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้น เพิ่มรายได้ทั้งแบบอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้กับสมาชิกกลุ่ม และยังช่วยแก้ปัญหากลิ่นสุกรจากฟาร์มหมูอีกด้วย

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ก่อน ปี พ.ศ.๒๕๕๑ ประชาชนบ้านป่าจี้ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก รองลงมาทำสวน และปลูกพืชระยะสั้นหลังฤดูทำนา พบปัญหาการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่จำนวนมาก ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งในส่วนของผู้บริโภคและผู้ผลิตในระยะยาว

พ.ศ.๒๕๕๑ ธนากรเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพรวัว ได้จัดอบรมเกี่ยวกับการทำน้ำหมักมูลสุกร ให้ลูกค้าของธนากร ธ.ก.ส.ในอำเภอพรวัว หมู่บ้านละ ๓ คนเป็นตัวแทนเข้าอบรมเพื่อนำไปขยายผลต่อ และในการนี้ นางศิริพร สารแก่น หนึ่งในเกษตรกรบ้านป่าจี้เข้าร่วมการอบรมด้วย จึงได้ถ่ายทอดการทำน้ำหมักมูลสุกรให้สมาชิกบ้านป่าจี้ช่วยกันทำ แล้วนำน้ำหมักมูลสุกรไปใช้ในนาข้าว เป็นปีแรก และได้จัดตั้งกลุ่มน้ำหมักมูลสุกรบ้านป่าจี้ขึ้น มีสมาชิกจำนวน ๒๐ คน เกษตรกรบางรายยังใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับน้ำหมักมูลสุกร เพราะความไม่แน่ใจ หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้วได้ เปรียบเทียบผลผลิตที่ได้ระหว่างนาข้าวที่ใช้ปุ๋ยเคมีกับนาข้าวที่ใช้น้ำหมักมูลสุกร ผลผลิตที่ได้ปริมาณใกล้เคียงกัน แต่ต้นทุนการผลิตแตกต่างกัน

พ.ศ.๒๕๕๒ เกษตรกรทำนاب้านป่าจี้จำนวน ๔๓ รายตัดสินใจใช้น้ำหมักมูลสุกรมาใช้ทำนา ทำสวน ปลูกผักสวนครัว ผลที่ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น แมลงศัตรูพืชไม่มี คุณภาพดินดี ขายได้ราคาเพิ่มขึ้น

พ.ศ.๒๕๕๓ ธนากรเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพรวัว ได้คัดเลือกตัวแทนเกษตรกรบ้านป่าจี้ จำนวน ๒๐ คน ไปศึกษาดูงานการทำข้าวนาโยนและการทำน้ำหมักมูลสุกร ที่จังหวัดนครปฐม นางศิริพร สารแก่น เป็นหนึ่งในเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปดูงานครั้งนี้ และได้นำมาใช้ในพื้นที่นาตนเองและส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนนำน้ำหมักมูลสุกรมาใช้อย่างจริงจัง

พ.ศ.๒๕๕๔ นางศิริพร สารแก่น ได้ทำโครงการของบประมาณจากเทศบาลตำบลเวียงพรวัว จัดอบรมการทำน้ำหมักมูลสุกร เพื่อต่อยอดและขยายผลให้เกษตรกรทุกหมู่บ้านในตำบลทุ่งหลวง จำนวน ๘๕ คน เชิญวิทยากรจาก ธ.ก.ส.สาขาพรวัว มาบรรยายให้ความรู้ถึงประโยชน์การใช้น้ำหมักมูลสุกร

และ นางศิริพร สารแก่น เป็นวิทยากรจากปราชญ์ชาวบ้านมาบรรยายพร้อมสาธิตขั้นตอนการทำน้ำหมักมูลสุกร

หลังจากการอบรมชาวบ้านได้ทดลองนำน้ำหมักมูลสุกรไปใช้กับพื้นที่การเกษตรของตนพบว่าน้ำหมักมูลสุกรมีประสิทธิภาพเทียบได้กับปุ๋ยเคมีแต่ การใช้ น้ำหมักมูลสุกรสามารถทำได้เองและต้นทุนต่ำกว่า จึงเกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ใช้น้ำหมักมูลสุกรและมีผู้สนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก ๒๓ คน รวมเป็น ๔๓ คน มีนางศิริพร สารแก่นเป็นประธานกลุ่มโดยยึดหลักการพึ่งตนเองการพึ่งพิงปัจจัยจากภายนอก และคำนึงถึงทรัพยากร สิ่งแวดล้อมในชุมชนเป็นหลัก บนพื้นฐานของความสมดุล ความพอประมาณ ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พ.ศ.๒๕๕๕ สมาชิกกลุ่มน้ำหมักมูลสุกร ได้รับเชิญจาก สำนักงานเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ธนาคาร ธ.ก.ส.สาขาพร้าว สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพร้าว โรงพยาบาลพร้าว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา สหกรณ์การเกษตรพร้าวจำกัด และหน่วยงานอื่นๆ เป็นวิทยากรในการให้ความรู้และสาธิต แก่สมาชิกเกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจในการทำน้ำหมักมูลสุกร ทั้งในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและต่างอำเภอ จนถึงปัจจุบัน

พ.ศ.๒๕๕๗ ธนาคาร ธ.ก.ส.สาขาพร้าว ได้คัดเลือกนางศิริพร สารแก่น และสมาชิกบ้านป่าจี้ จำนวน ๓ คน เป็นตัวแทนปราชญ์เกษตร เป็นวิทยากรแลกเปลี่ยนกับประเทศจีน ได้แก่ เมืองกวางโจว-พานหัว ฉินเจิ้น ฯลฯ

พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ มาเยี่ยมศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าจี้ ในปีเดียวกันได้รับเกียรติบัตรปราชญ์ของแผ่นดิน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง รางวัลที่ ๒ ของจังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ.๒๕๕๙ นำองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านการทำน้ำหมักมูลสุกร ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จังหวัดสงขลาและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับเกียรติบัตรศูนย์จัดการปุ๋ยและดินชุมชนที่ ๒ จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับเกียรติบัตรแม่บ้านเกษตรกรดีเด่น ที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ และได้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านสมุนไพรพื้นบ้านในการจัดทำสื่อของนักสื่อสารชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ รุ่นที่ ๑/๒๕๖๑

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) รวมกลุ่มเกษตรกรโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านการประชุมประชาคมหมู่บ้านและและการประชุมพบปะของเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อนของภาคการเกษตรและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

๒) ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรที่สมัครใจเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการทำน้ำหมักมูลสุกร โดยการสนับสนุนของ ธ.ก.ส.สาขาพร้าว เพื่อนำมาขยายผลแก่สมาชิกเกษตรกร

๓) จัดตั้งกลุ่มน้ำหมักมูลสุกรบ้านป่าจี้ ร่วมกันผลิตน้ำหมักมูลสุกร เพื่อนำไปใช้ในการเกษตร ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และลดต้นทุนในการผลิต โดยจัดเวรแบ่งกันมาทำน้ำหมักมูลสุกร ที่ศูนย์การเรียนรู้ของหมู่บ้าน สัปดาห์ละ ๑ ครั้งๆละ ๑๐ คน

๔) สูตรการหมักน้ำหมักมูลสุกร ประกอบด้วย น้ำสะอาด ๒๐๐ ลิตร ต่ มูลสุกร(จากฟาร์มเท่านั้น) ๒๐ กิโลกรัม ใช้เวลาหมัก ๒๔ ชั่วโมงก็สามารถนำไปใช้ได้แต่ถ้าต้องการความเข้มข้นน้ำหมักมูลสุกร ต้องทิ้งไว้อีก ๗๒ ชั่วโมง การใช้น้ำหมักมูลสุกรเพื่อนำไปเป็นปุ๋ยให้กับพืช เช่น ข้าว พืชผักสวนครัว จะต้องผสมน้ำสะอาดในอัตราส่วน น้ำหมักมูลสุกร ๑ ลิตร ต่ น้ำสะอาด ๒๐ ลิตร

๕) การจำหน่ายให้กับสมาชิกลิตรละ ๕ บาท บุคคลที่สนใจ ลิตรละ ๑๐ บาท และยังแจกให้กับเกษตรกรในเขตบ้านป่าจี้ใช้ในฤดูทำนา ๒ ช่วงทำการเกษตร คือเดือน มิถุนายน และเดือนมกราคม

๖) รายได้จากการจำหน่ายน้ำหมักมูลสุกรตั้งเป็นกองทุนของกลุ่มฯ เพื่อนำไปเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกในการเข้าอบรม ไปศึกษาดูงาน จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน เช่น มูลสุกร ขวดน้ำ เป็นต้น ส่วนสมาชิกจะได้รับเป็นน้ำหมักมูลสุกรนำไปใช้ในการประกอบการเกษตร

๗) มีการประชุมและการประเมินผลการใช้หมักมูลสุกรเปรียบเทียบกับกับการใช้ปุ๋ยเคมี อยู่เป็นประจำเพื่อให้เกิดความมั่นใจและนำไปขยายผลต่อกลุ่มเกษตรกรอื่น

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำหมักมูลสุกร และมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น

๒) เกิดศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรปลอดภัย

๓) เกษตรกรสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จากการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต หลังจากใช้น้ำหมักมูลสุกร พบว่า สามารถลดค่าใช้จ่ายแทนที่จะซื้อปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช จำนวน ไร่ละ ๑,๒๐๐ บาท เปรียบเทียบผลผลิตการทำนา ที่ใช้ปุ๋ยเคมีกับการใช้น้ำหมักมูลสุกรปรากฏว่า ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น จากเดิม ๖๘๖ กิโลกรัม /ไร่ เป็น ๗๑๑ กิโลกรัม/ไร่

๔) ส่งผลดีต่อระบบนิเวศ และแก้ปัญหากลิ่นมูลสุกรจากฟาร์มหมู

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) ขยายฐานการผลิต และการตลาดเพื่อพัฒนาช่องทางการตลาดให้ทันสมัยโดยการสร้างเพจ เป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ปลอดภัย

๒) เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยการจัดตั้งร้านค้าชุมชนเชื่อมโยงกับหน่วยงานองค์กรที่ให้การสนับสนุนในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ได้แก่ โรงพยาบาลพร้าว ธ.ก.ส และตลาดชุมชนเทศบาลตำบลเวียงพร้าว

๓) ขยายองค์ความรู้แก่ผู้สนใจทั้งในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับเครือข่ายที่มีความสนใจการทำน้ำหมักมูลสุกร

ส่วนที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

๑) ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางในการลดการใช้สารเคมี

๒) ให้ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ด้านเกษตรปลอดภัยในชุมชน โดยการใช้หมักมูลสุกร ลดใช้สารเคมีและลดต้นทุนในการผลิต

๓) ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและองค์ความรู้ในการจัดการให้กับชุมชนอื่นในเครือข่าย

๒. กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างการเรียนรู้ (๓๐ คน)

๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

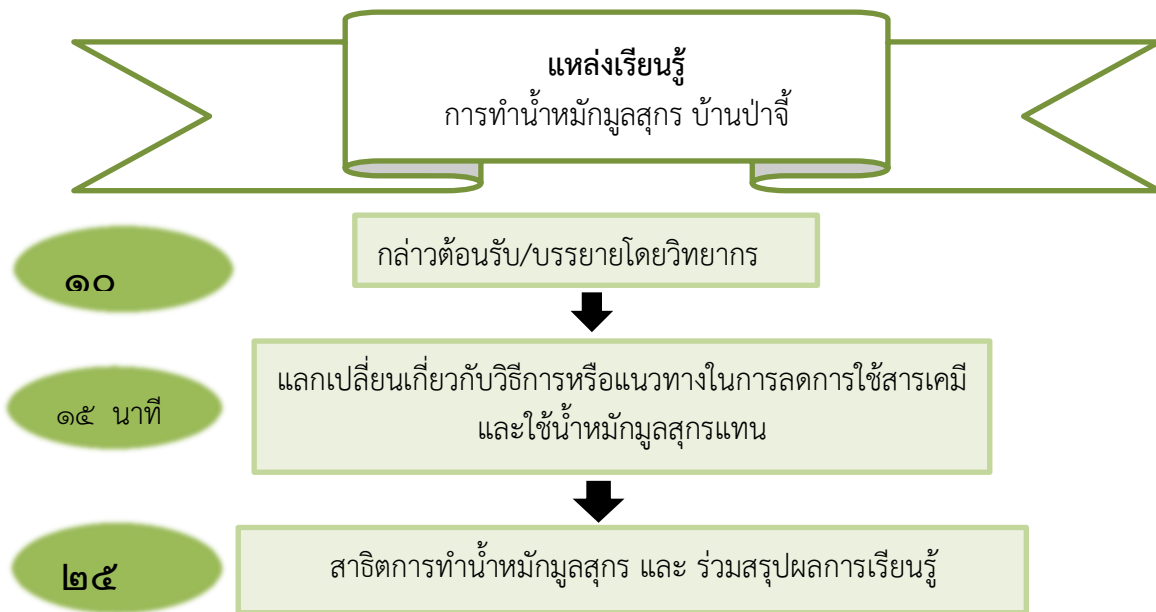
๒) สมาชิกสภาเทศบาล

๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๕๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้การทำน้ำหมักมูลสุกร บ้านป่าจี้ โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแห่งการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวทางในการลดการใช้สารเคมีและใช้น้ำหมักมูลสุกรแทน แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) ป้ายไวนิล
- ๓) power point
- ๔) วัสดุสาธิต เช่น มูลสุกร น้ำสะอาด ถึง ๒๐๐ ลิตร ขวดบรรจุน้ำหมักมูลสุกร

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นางศิริพร สารแก่น ปราชญ์ชาวบ้าน
- ๒) นายสมควร อะโน ปราชญ์ชาวบ้าน
- ๓) นายประสิทธิ์ บุญเรือง ปราชญ์ชาวบ้าน

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒.๒ แหล่งเรียนรู้ที่ ๒

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : พรวัวกรีนวัลเลย์

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

พรวัวกรีนวัลเลย์ เป็นฟาร์มเกษตรที่ดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร ทั้งผลิตแปรรูป และจำหน่ายสินค้า โดยเน้นอาหารสุขภาพมีข้าวเป็นพืชหลัก พื้นที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ IFOAM (IFOAM Accreditation Programmer) จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ พรวัวกรีนวัลเลย์ได้จัดการพื้นที่ให้มีผลผลิตหมุนเวียนทั้งปี สามารถพึ่งพาและเกื้อกูลกันได้ตามหลักธรรมชาติ โดยปลูกพืชในลักษณะการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง มีการนำพลังงานทดแทนมาใช้ โดยยึดหลักสำคัญคือเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ได้นำงานวิจัยต่างๆมาต่อยอดด้านนวัตกรรมมุ่งสู่ Thailand ๔.๐ ทำให้เกิดประโยชน์ในภาพรวม มีการจ้างแรงงานในพื้นที่เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

พ.ศ.๒๕๕๔ นางสาวหงส์รัช สิริอนันต์กร เริ่มมีปัญหาทางด้านสุขภาพ จึงตัดสินใจลาออกจากการเพื่อรักษาตัวทั้งแผนปัจจุบันและแพทย์ทางเลือก การดูแลสุขภาพด้วยการทานพืช ผัก และผลไม้ ที่ช่วยในการต้านทานและรักษาโรค แต่พบว่าผักผลไม้ส่วนใหญ่ปลูกโดยใช้สารเคมี ถ้าจะทานแบบไร้สารต้องปลูกเอง จึงได้สนใจและศึกษาเรื่องการทำนาปลูกข้าว พืชผัก ผลไม้ การใช้ปุ๋ยหมักและสมุนไพรไล่แมลง รวมทั้งเรื่องดินกับการเพาะปลูกพืชในรูปแบบเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

พ.ศ.๒๕๕๕ เริ่มทำนาปีแรก ในระบบเกษตรอินทรีย์

พ.ศ.๒๕๕๖ เริ่มจัดสรรพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนสอดคล้องตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ประยุกต์พื้นที่แบบหลุมขนมครก แบบที่สาม “โคก หนอง นา โมเดล” และเริ่มผลิต แปรรูป และจำหน่ายข้าวออนไลน์ในชื่อสินค้า “สีห์ทองเกษตร”

พ.ศ.๒๕๕๗ จัดแบ่งพื้นที่ให้ถูกต้องตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ในรูปแบบไร่นาสวนผสม นอกจากจะปลูกข้าวแล้วยังปลูกไม้ผล ไม้ป่า สมุนไพร พืชผักพื้นบ้าน “ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง” ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๙ โดยรับต้นกล้าพืชพรรณบางชนิด เช่น ต้นสัก ต้นมะค่าโมง ต้นจิก ต้นเหลืองอินเดีย และต้นไผ่ ฯลฯ จากศูนย์เพาะชำกล้าไม้ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และในช่วงปลายปีเดียวกันนี้ได้เข้าเป็นสมาชิกโครงการผูกปิ่นโตข้าวสหกรณ์เกษตรอินทรีย์เชียงใหม่ และ Northern Thailand Food Valley

พ.ศ.๒๕๕๘ เปลี่ยนชื่อฟาร์มจาก “สีห์ทองเกษตร” เป็น “พรวัวกรีนวัลเลย์” เพื่อสื่อความหมายคำว่า พรวัว คือชื่ออำเภอ กรีน หมายถึงธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น วัลเลย์ หมายถึงหุบเขา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ของอำเภอพรวัวที่อยู่กลางหุบเขา และสอดคล้องกับลักษณะของงานที่ดำเนินอยู่ จึงใช้ชื่อ “พรวัวกรีนวัลเลย์” เป็นตราสินค้าอีกด้วย

ในปีเดียวกันนี้ ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากโครงการผูกปิ่นโตข้าว

พ.ศ.๒๕๕๙ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งในการจัดทำตู้อบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์จากกระทรวงพลังงาน

ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ได้รับการรับรอง Good Manufacturing Practice (GMP) การปฏิบัติที่ดีในการผลิตอาหาร เป็นระบบประกันคุณภาพที่มีการปฏิบัติในการผลิตอาหาร จากสถาบันอาหาร ในการผลิตผลไม้อบแห้ง

ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากโครงการผูกปิ่นโตข้าว เป็นปีที่ ๒

ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม Participatory Guarantee System (PGS) ระยะปรับเปลี่ยน จากมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย

ได้รับการส่งเสริมจาก Northern Thailand Food Valleyภายใต้การดูแลของอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ โดยได้รับการสนับสนุนงานวิจัย จากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ภายใต้เงื่อนไขต้องเป็นในรูปแบบนิติบุคคล จึงได้จดทะเบียนเป็น **บริษัทพร้าวกรินทร์วัลเลย์ จำกัด**

พ.ศ.๒๕๖๐ ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากโครงการผูกปิ่นโตข้าว เป็นปีที่ ๓

ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม Participatory Guarantee System (PGS) จากมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย เป็นปีที่ ๑

ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระดับสากล IFOAM (IFOAM Accreditation Programme) ระยะปรับเปลี่ยน

ได้รับการสนับสนุนด้านการวิจัยจากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ และหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรในอำเภอพร้าว ให้เป็นอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เป็นการเพิ่มมูลค่าและเปิดช่องทางการตลาดใหม่

พ.ศ.๒๕๖๑ ได้รับการถ่ายทอดนวัตกรรมจากงานวิจัยด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

เตรียมพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรแบบครบวงจร

การผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ได้รับการรับรองพื้นที่ผลิต ดังนี้

- ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากโครงการผูกปิ่นโตข้าว เป็นปีที่ ๔
- การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม Participatory Guarantee System (PGS) จากมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย ปีที่ ๑
- โครงการรับรองระบบงานเกษตรอินทรีย์ IFOAM (IFOAM Accreditation Programme) ปีที่ ๑

๔.วิธีการดำเนินงาน

๑) ทบทวนปัญหาสุขภาพของตนเอง เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดจากการบริโภคเพื่อดูแลสุขภาพ พร้อมศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งยังประยุกต์แนวทางจากกลุ่มเพื่อนและเครือข่าย หาทางเลือกเพื่อจัดการปัญหา เพื่อก่อให้เกิดอาชีพและรายได้ ค้นหาทุนและทรัพยากรของตนเองและชุมชน

๒) จากการพบปะกับเพื่อนเกษตรกรรายย่อยนำไปสู่การรวมกลุ่มของเกษตรกรในอำเภอพร้าวที่มีความประสงค์จะผลิตข้าวอินทรีย์สนองความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการดูแลสุขภาพ โดยกระบวนการผลิตและแปรรูปสินค้าทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

๓) ขยายองค์ความรู้สู่สมาชิกให้สามารถสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัวเพิ่มขึ้นผ่านการประชุมกลุ่มย่อย สื่อออนไลน์ (Facebook Line)

๔) จัดระบบภายในฟาร์มพร้าวกรีนวัลเลย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่สมาชิกและผู้สนใจ ภายใต้แนวทางตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังเช่น

๔.๑) โมเดลหลุมขมขมครก

๔.๒) ป่าสามอย่างประโยชน์สี่อย่าง

๔.๓) ดินกับการเพาะปลูกพืช

๔.๔) เกษตรอินทรีย์ทฤษฎีใหม่

๔.๕) ปุ๋ยหมักปลอดภัยและสมุนไพรไล่แมลง

๔.๖) ระบบน้ำหยดในสวนผสม

๔.๗) หลักการใช้ชีวิตแบบพอเพียง

๔.๘) Zero waste

ในส่วนการจัดการพื้นที่ใช้หลักการ หลุมขมขมครก คือ การนำศาสตร์พระราชาร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาสู่การออกแบบพื้นที่ ๑ พื้นที่ จำนวนกี่ไร่ก็ได้ ให้สามารถเก็บน้ำฝนในพื้นที่นั้นๆ ไว้ใช้ประโยชน์ได้ ในลักษณะ “โคก หนอง นา” ซึ่งเป็น โมเดลต้นแบบที่สถาบันเศรษฐกิจพอเพียงและมูลนิธิสิทธธรรมชาติได้จัดทำขึ้นตามแนวพระราชดำริการสร้างหลุมขมขมครก ที่เรียกว่า โคก หนอง นา โมเดล เป็นแบบที่ใช้ได้ผลจริง เป็นการจัดการพื้นที่ซึ่งเหมาะกับพื้นที่การเกษตร มักอยู่ในพื้นที่ที่กลางน้ำผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติ เป็นวิธีการจัดการน้ำแบบบ้านๆ แต่ทำได้ง่ายและเก็บน้ำได้จริงไม่ว่าจะท่วมหรือแล้ง (เอกสารดังแนบ)

๕) การผลิตข้าวอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มพร้าวกรีนวัลเลย์ จะแบ่งพื้นที่ในการปลูกตามสายพันธุ์ข้าว ได้แก่ ข้าวขาวมะลิ๑๐๕ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ปีละ ๑ ครั้ง ผลผลิตที่ได้นำมารวมกันเพื่อแปรรูป และบรรจุพันธุ์ส่งให้กับผู้บริโภคโดยตรง

๖) การจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์ (Facebook Line) และการแสดงสินค้าในงานต่างๆ เช่น งานแสดงสินค้าทางการเกษตร ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เนื่องจากการผลิตข้าวอินทรีย์จะได้ผลผลิตได้น้อยกว่าการใช้สารเคมี แต่เนื่องจากได้ผ่านการรับรองคุณภาพเป็นหลักประกันให้กับผู้บริโภคจึงสามารถจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าราคาข้าวที่มีขายในท้องตลาด ตามความพึงพอใจของผู้บริโภค

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) กลุ่มพร้าวกรีนวัลเลย์เกิดความยั่งยืนในการจัดสรรพื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยและมีชีวิตตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๙

๒) เกิดแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยขึ้นในตำบล ประชาชนในตำบลเวียงได้ทานอาหารปลอดภัย ส่งเสริมสุขภาพของครัวเรือนเกิดศูนย์รวมเทคโนโลยีด้านการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร

๓) พื้นที่ผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม จากโครงการผูกปิ่นโตข้าว ,

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม Participatory Guarantee System (PGS)จากมูลนิธิเกษตรอินทรีย์ไทย และโครงการรับรองระบบงานเกษตรอินทรีย์ IFOAM (IFOAM Accreditation Programme)

๔) ได้รับคัดเลือกจากเทศบาลเวียงพร้าวให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการอาหารชุมชน เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อขยายองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ให้แก่ประชาชนและผู้ที่มาศึกษางานสามารถนำกลับไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเอง

๕) สร้างงานในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงให้ประกอบอาชีพในหมู่บ้านตนเองได้

๖) สร้างนวัตกรรมในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าให้เป็นสินค้าชุมชนระดับสากล สามารถส่งออกได้ทั่วโลก

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) จากปัญหาที่พบด้านแรงงานในพื้นที่ คนในชุมชนสูงอายุมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในอนาคตสำหรับภาคการผลิตที่ต้องใช้แรงงาน พรวรรณวัลเลย์จึงวางเป้าหมายให้เป็นฟาร์มอัจฉริยะ Smart Farm เน้นประสิทธิภาพในการเพาะปลูก นำเอาเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน สามารถหาได้ทั่วไปมาทำ ใช้เงินลงทุนไม่สูงแต่ทนทานใช้งานง่าย สามารถตั้งค่าการทำงานเองได้ เข้ามาช่วยในการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต

๒) เน้นการผลิตสินค้าที่เป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้สินค้าแตกต่างจากท้องตลาด จำหน่ายแบบออนไลน์เพิ่มโอกาสในการกระจายสินค้าไปทั่วโลก โดยตั้งเป้าหมาย การผลิตสินค้าให้ตรงตามต้องการของตลาด สามารถส่งเสริมให้สมาชิกได้ปลูก มีการรับซื้อวัตถุดิบในราคาที่สูงกว่าราคาตลาด ก็จะเกิดผลดีต่อท้องถิ่น

๓) พรวรรณวัลเลย์จะเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นเก่าที่เริ่มสูงวัยนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดการใช้แรงงาน เป็นแนวทางการทำการเกษตรรูปแบบใหม่

ส่วนที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

๑) เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงแนวคิดของการทำการเกษตรแบบอินทรีย์และการนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการจัดการพื้นที่

๒) เพื่อให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและกระบวนการผลิต การแปรรูปและการจัดการตลาดอย่างครบวงจร เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการกลับไปทำในพื้นที่ของตน

๓) เพื่อให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการสร้างรายได้บนวิถีชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

๒. กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างการเรียนรู้ (๓๐ คน)

๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

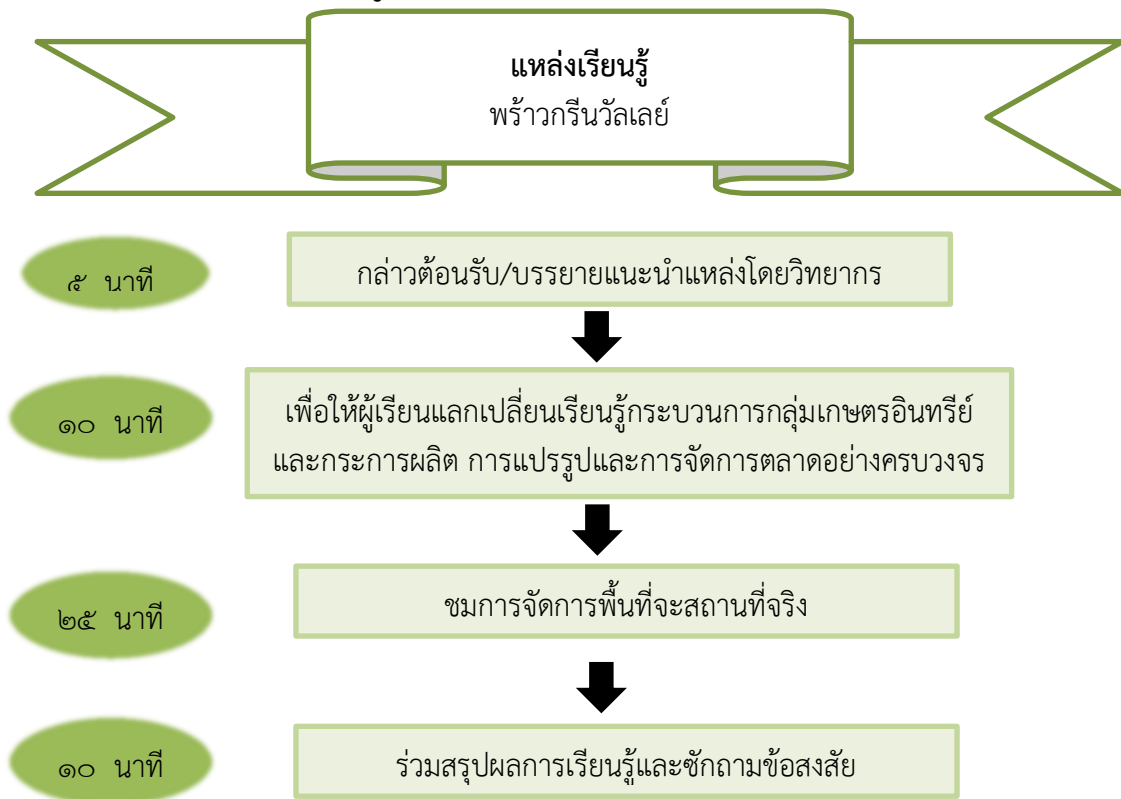
๒) สมาชิกสภาเทศบาล

๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๕๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้พรวัวกรีนวัลเลย์ (เกษตรอินทรีย์ บ้านขามสุ่ม) โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่งเกษตรอินทรีย์ แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้แนะนำเสนอการเรียนรู้ ดังนี้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) อุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตจากสถานที่จริง

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นางสาวหงส์รักษ์ สิริอนันต์กร เจ้าของแหล่งเรียนรู้
- ๒) นายสะเกตต์ อินตะพองคำ เจ้าของแหล่งเรียนรู้

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒.๓ แหล่งเรียนรู้ที่ ๓

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ (ทุ้งหลวง)

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ (ทุ้งหลวง) เริ่มจากนายประวิทย์ โอบอ้อม มีความห่วงใยสุขภาพของตนเองและครอบครัวที่ต้องบริโภคพืชผักที่มีสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงเริ่มสนใจศึกษาทางอินเทอร์เน็ตและทดลองปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ปรับวิธีการกระบวนการต่างๆ และชนิดของพืชผักให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพดีและปลอดภัยขึ้นกว่าเดิม จนเกิดองค์ความรู้ และได้ขยายให้กับผู้ที่สนใจ

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ปี พ.ศ.๒๕๕๗ นายประวิทย์ โอบอ้อม พบว่าพืชผักที่ใช้บริโภคในอำเภอพร้าวนำมาจากตลาดในเชียงใหม่มีสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐาน จึงเกิดแนวความคิดการทำเกษตรปลอดภัย เพื่อให้ตนเองและครอบครัว รวมถึงคนในชุมชนได้มีอาหารปลอดภัยที่มีประโยชน์ คิดว่าอยากจะให้ประชาชนในอำเภอพร้าวมีผักปลอดภัยในการบริโภค จึงคิดปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ในระบบ Nutrient Film Technique (NFT)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เทศบาลตำบลเวียงพร้าว โรงพยาบาลพร้าวและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้จัดทำโครงการปลูกผักปลอดภัย โดยจัดอบรม ศึกษา ดูงาน และตรวจสอบสารพิษตกค้างในเลือด ปรากฏว่านายประวิทย์ โอบอ้อม ผลเลือดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง จึงคิดพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ได้มาตรฐาน Good Agriculture Practice (GAP)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ขอคำปรึกษาจากสำนักงานเกษตรอำเภอพร้าว ยื่นเรื่องขอและได้รับมาตรฐาน Good Agriculture Practice (GAP) ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๙ ส่งผลให้พัฒนาตนเองเข้าสู่การเป็นเกษตรกรแบบมืออาชีพ สร้างมาตรฐานผลผลิตให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น รวมถึงเข้าร่วมเป็นแหล่งเรียนรู้ของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ขยายองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องให้กับผู้ที่สนใจและเครือข่าย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้เพิ่มแปลงในการปลูกไฮโดรโปนิกส์ จำนวน ๑๒ แปลง ประมาณ ๑๒,๐๐๐ หลุม เพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) ศึกษาข้อมูลการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์จากแหล่งประโยชน์ต่างๆ และค้นหาทรัพยากรชุมชน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตพร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพตัวเองอยู่ตลอดเวลา

๒) ในระยะเวลา ๖ เดือนแรกได้ทดลองปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ในและนำสินค้าสู่ท้องตลาด ปรากฏว่าได้รับผลตอบรับเชิงบวกจากผู้บริโภค

๓) ทำแปลงผลิตผักไฮโดรโปนิกส์เพิ่มเพื่อผลิตตามกรรมวิธีตามวิถีที่ได้ศึกษาและได้ผลดีมีคุณภาพพร้อมทั้งขยายพื้นที่การผลิต โดยคำนึงถึงความต้องการของตลาดและฤดูกาลการผลิตที่เหมาะสม ผักที่ปลูกแบบไฮโดรโปนิกส์ ได้แก่ ผักสลัด ผักกาดเขียว ต้นหอม ผักชี ผักขึ้นฉ่าย ฯลฯ ตัวอย่างสารที่ใช้ในการปลูก ได้แก่ สูตรสำหรับการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ (ผักสลัด) สูตรที่ ๑ ประกอบด้วย แคลเซียมไนเตรท ๑,๑๕๐

กรัม เหล็กดีพี ๓๐ กรัม และเหล็กเวสโก้ ๓๐ กรัม ต่อน้ำ ๑๐ ลิตร สูตรที่ ๒ ประกอบด้วยโปแตสเซียมไนเตรท ๖๐๐ กรัม แมกนีเซียมซัลเฟต ๕๐๐ กรัม โมโนโปแตสเซียมฟอสเฟต ๒๕๐ กรัม นิค-สเปร์ย์ ๕๐ กรัม แมงกานีส อีดีทีเอ ๑๐ กรัม เป็นต้น

๔) นำผลผลิตที่ได้ส่วนหนึ่งไปบริโภคในครัวเรือนและแจกจ่ายให้กับญาติพี่น้อง และผลผลิตส่วนใหญ่จะนำไปจำหน่ายที่ตลาดสดเทศบาลตำบลเวียงพร้าว นอกจากนี้ยังมีผู้สนใจมารับซื้อผลผลิต ณ แปลงผัก

๕) แบ่งปันองค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ให้แก่เครือข่ายและผู้สนใจ

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) สร้างรายได้ให้กับตนเองและครัวเรือน จากการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ซึ่งที่ผ่านมา มีรายได้หลังต้นทุนการผลิต ประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท/เดือน

๒) สร้างอาหารปลอดภัยให้ชุมชน สร้างสุขภาพที่ดีแก่ตนเองและชุมชน รวมทั้งเกิดการแบ่งปันองค์ความรู้ให้กับผู้สนใจ เกิดความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และขยายต่อยอดองค์ความรู้เดิม

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

มีเป้าหมายในการขยายฐานการผลิตและตลาดรองรับสินค้า พัฒนางค์ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง เพิ่มความหลากหลายของชนิดผักและคุณภาพผลผลิต มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตให้มีความหลากหลายเพื่อแก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาด ขยายองค์ความรู้โดยการถ่ายทอดให้กับผู้สนใจและสร้างแนวคิดให้ตำบลเครือข่าย ส่งเสริมการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ผู้เรียน ทราบถึงแนวคิดในการสร้างรายได้เสริมบนความปลอดภัยทางด้าน

อาหาร

๒) เพื่อให้ผู้เรียน ทราบถึงขั้นตอน วิธีการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ที่สามารถสร้างรายได้และปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภค

๓) เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงหลักการบริหารจัดการการตลาดต้นทุนการผลิต

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

๑) คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

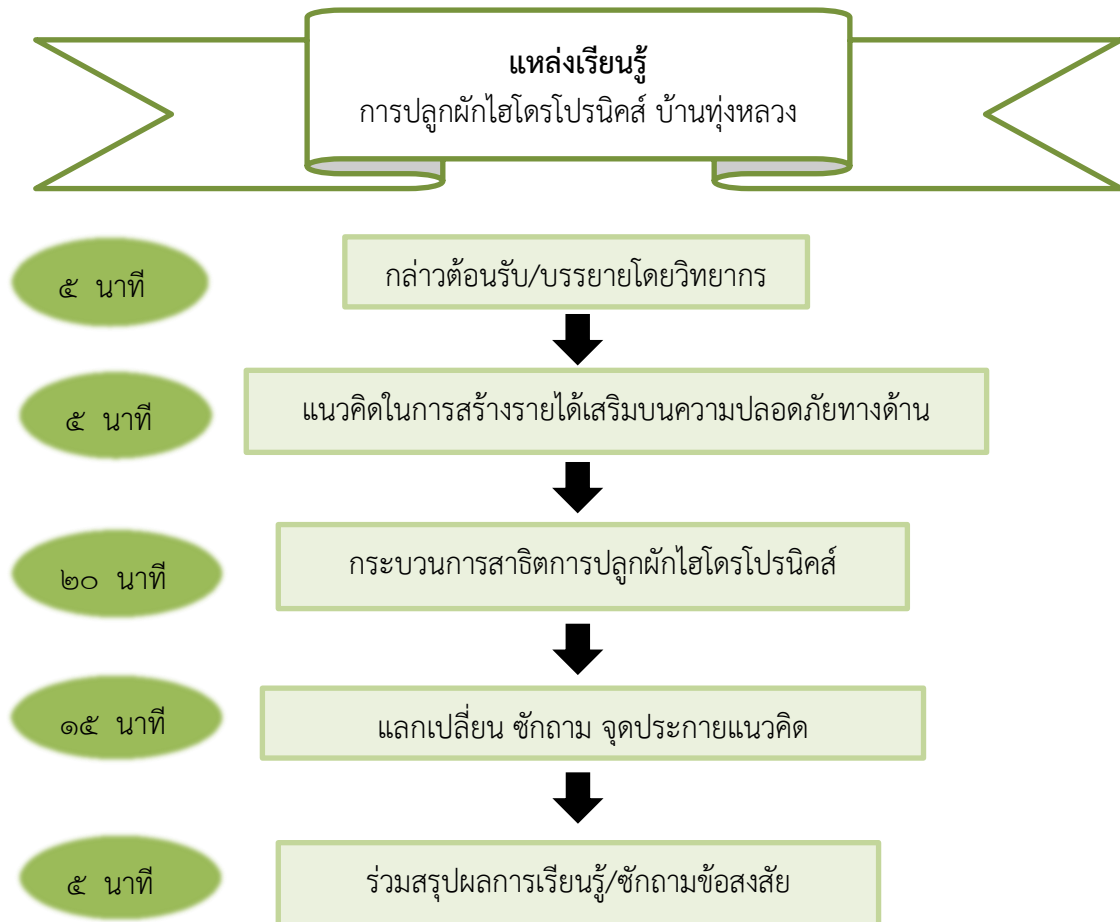
๓) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) แกนนำชุมชน

๕) กลุ่มอาชีพ

๖) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๕๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ บ้านทุ่งหลวง โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาในการก่อตั้งแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่งเรียนรู้ การบริหารจัดการแหล่ง และเยี่ยมชมกระบวนการสาธิตภายในพื้นที่แหล่งเรียนรู้ แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) นำเสนอรูปแบบแนวคิด ที่มา และการทำงานของแหล่งเรียนรู้ผ่านป้ายไวเนล
- ๒) ใช้แผ่นพับเพื่อประกอบในการอธิบายการเรียนรู้
- ๓) อุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายประวิทย์ โอบอ้อม เจ้าของแหล่งเรียนรู้
- ๒) นางทองศรี โอบอ้อม เจ้าของแหล่งเรียนรู้
- ๓) นางอลพร เจริญพันธุ์ เจ้าของแหล่งเรียนรู้

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒.๔ แหล่งเรียนรู้ที่ ๔

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : เครือข่ายปลูกผักปลอดภัย (ตำบลเวียง- ตำบลทุ่งหลวง)

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

การปลูกผักสวนครัว ผักปลอดภัย เกิดจากแนวคิด “ ปลูกผักกินเอง เพื่อสุขภาพและลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ” เนื่องจากพบว่าเกษตรกรมีสารพิษตกค้างในร่างกาย มีสุขภาพไม่แข็งแรงมักเจ็บป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ การเพาะปลูกพืชผักสวนครัวแบบปลอดภัย ด้วยตนเองเป็นทางเลือกหนึ่งในการดูแลสุขภาพ ลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ และสามารถใช้พื้นที่ไร่นา บริเวณรอบบ้านให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

ก่อน พ.ศ.๒๕๕๘ มีเกษตรกรจำนวนหนึ่งที่ปลูกและบริโภคพืชผักสวนครัวที่ปลอดภัยแต่ยังอยู่ในวงจำกัด

พ.ศ.๒๕๕๘ เกษตรกรใน ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านป่าจี้ จำนวน ๑๕ ราย บ้านป่าเลี้ยว จำนวน ๑ ราย และบ้านขามสุม จำนวน ๑ ราย เข้าร่วมโครงการ พัฒนาเครือข่ายการผลิตและการบริโภคอาหารปลอดภัยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยชุมชนมีส่วนร่วม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีการตรวจเลือดหาสารพิษตกค้างในร่างกายของเกษตรกรเปรียบเทียบระหว่างผู้บริโภคผักปลอดภัยกับผู้ที่ไม่บริโภคผักปลอดภัย เพื่อเป็นแรงจูงใจในการผลิตพืชผักปลอดภัย โดยใช้พื้นที่ไร่นา บริเวณรอบบ้านให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภค

ในปีเดียวกัน เกษตรกรที่สนใจการผลิตพืชผักปลอดภัยได้รวมกลุ่มกันวางแผนการผลิตและการตลาดอย่างครบวงจร โดยโรงพยาบาลพร้าวรับซื้อผลผลิต เพื่อนำไปประกอบอาหารสำหรับผู้ป่วยในสวนเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ให้การสนับสนุนด้วยการจัดสถานที่จำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรไว้ด้านหน้าสำนักงานเทศบาล เพื่อจำหน่ายพืชผักปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคทั่วไป

พ.ศ.๒๕๕๙ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพร้าว ได้สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัย โดยจัดสถานที่จำหน่ายผลผลิตให้อีกจุดหนึ่ง ภายในบริเวณที่ตั้งธนาคาร ฯ

พ.ศ.๒๕๖๐ กลุ่มปลูกผักปลอดภัยได้เพิ่มพื้นที่ในการผลิต และปลูกพืชหมุนเวียนกันตามความต้องการของตลาด ผู้บริโภค โดยเฉพาะส่งผักปลอดภัยให้กับโรงพยาบาลได้อย่างเพียงพอ

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) เกษตรกรในเขตเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ได้เข้าร่วมโครงการ พัฒนาเครือข่ายการผลิตและการบริโภคอาหารปลอดภัยจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยชุมชนมีส่วนร่วม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีการตรวจเลือดหาสารพิษตกค้างในร่างกายของเกษตรกรเปรียบเทียบระหว่างผู้บริโภคผักปลอดภัยกับผู้ที่ไม่บริโภคผักปลอดภัย เพื่อเป็นแรงจูงใจในการผลิตพืชผักปลอดภัย โดยใช้พื้นที่ไร่นา บริเวณรอบบ้านให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภค

๒) เกษตรกรจาก ๓ หมู่บ้าน จำนวน ๑๗ ครัวเรือน ร่วมกันวางแผนและตั้งเป็นเครือข่ายเกษตรกรปลูกผักปลอดภัยตามคำแนะนำและองค์ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว และโรงพยาบาลพร้าว โดยใช้พื้นที่รอบบ้านของตนเองกับพื้นที่หัวไร่ปลายนา นอกฤดูเก็บเกี่ยวพืชหลัก

๓) การวางแผนการผลิต โดยแบ่ง เป็นแปลงและชนิดของพืชที่ปลูกหมุนเวียนกันในแต่ละพื้นที่ของสมาชิกเครือข่าย รวมทั้งความต้องการของตลาดเป็นปัจจัยในการวางแผนเช่น เครือข่ายบ้านป่าจี้ผลิตผักอายุสั้น ได้แก่ ผักกาด คะน้า ผักชี ผักบุ้ง ในขณะที่เครือข่ายบ้านป่าเลี้ยว ปลูกผักที่มีอายุปานกลาง และพืชผักพื้นบ้านได้แก่ ผักเชียงดา ผักกูด ชะอม มะเขือ ผักหวานบ้าน วิธีการปลูกผักของเครือข่าย จะใช้การปลูกแบบหมุนเวียน เพื่อให้มีผลผลิตที่เพียงพอกับความต้องการ และได้ผักหลากหลายชนิด พืชผักที่ปลูก ได้แก่ ผักกาดเขียวกวาวตั่ง มะเขือ บวบ กระเจี๊ยบขาว ผักบุ้ง ฟริก คะน้า ผักชี ผักขึ้นฉ่าย ถั่วฝักยาว มะเขือพวง ฯ การปลูกผักปลอดภัยของเครือข่าย ใช้ปุ๋ยหมักจากครัวเรือน และสารอินทรีย์ป้องกันศัตรูพืช

๔) เทศบาลตำบลเวียงพร้าว โรงพยาบาลพร้าวและ ธกส.สาขาพร้าว ให้การสนับสนุนเกษตรกรที่ปลูกผักปลอดภัย นำไปจำหน่ายในสถานที่ของหน่วยงาน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดให้ประชาชนได้บริโภคผักปลอดภัย

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) เครือข่ายเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนวิธีการการผลิต ปลอดภัยจากสารเคมี ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรและผู้ป่วยในโรงพยาบาลพร้าวได้บริโภคผักที่ปลอดภัย มีสุขภาพที่ดี ลดความเสี่ยงและโรคร้ายจากสารเคมี

๒) สมาชิกในเครือข่ายฯ บางรายมีรายได้หลักจากการปลูกผักปลอดภัย เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท บางรายเป็นอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มเดือนละ ๑,๕๐๐ บาทนอกจากนี้ยังมีเงินกองทุนของเครือข่าย ที่ได้จากการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อนำไปใช้ในการซื้อปัจจัยการผลิตมีจุดกระจายผลผลิตผักปลอดภัยในชุมชน และเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) ขยายองค์ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยให้กับสมาชิกในชุมชน เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการเพาะปลูกผักปลอดภัยให้มากขึ้น

๒) การศึกษา วิเคราะห์ปัญหาการใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า รวมทั้งขยายเครือข่ายกลุ่มผู้สนใจปลูกผักปลอดภัย ไปยังชุมชนอื่นๆ

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

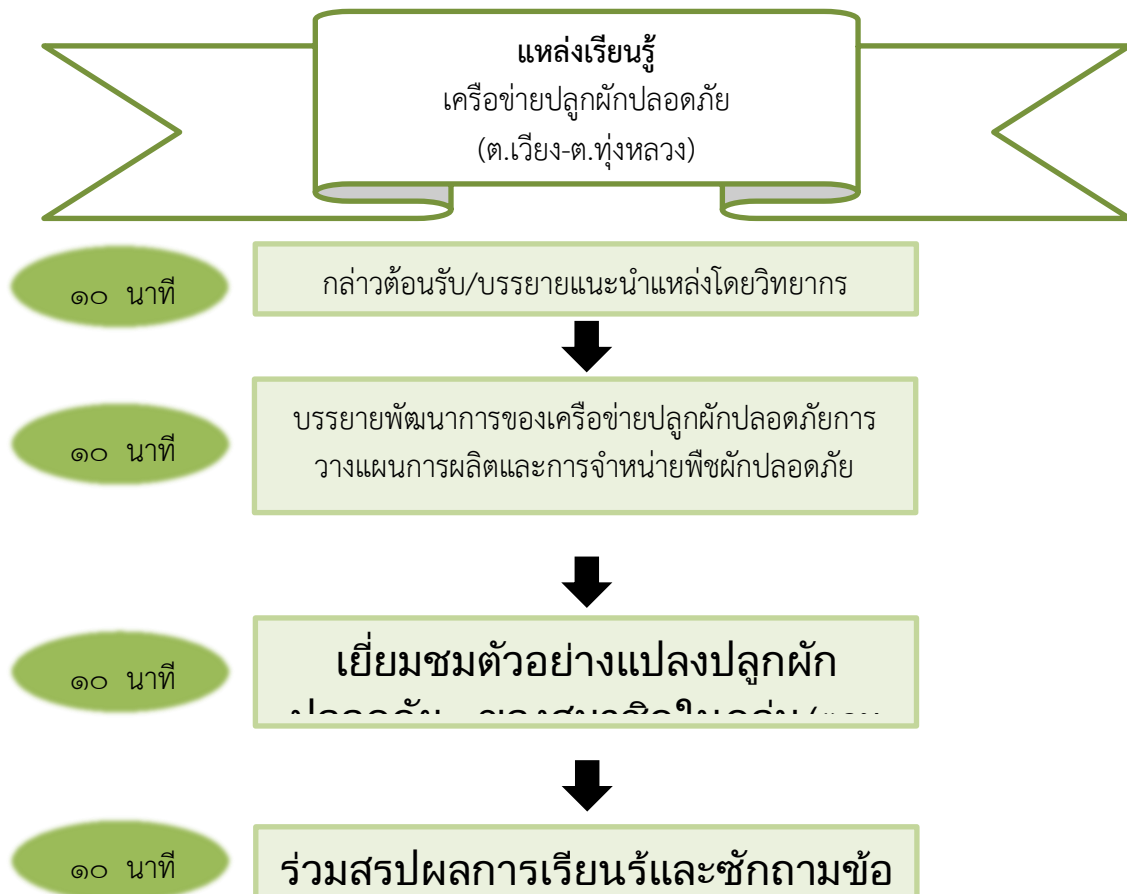
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของการบริโภคผักปลอดภัย เพื่อสุขภาพที่ดี
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการทำงานแบบเครือข่ายและการผลิตผักปลอดภัยเพื่อลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๐ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้เครือข่ายปลูก ผักปลอดภัย (ตำบลเวียง-ตำบลทุ่งหลวง) โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายพัฒนาการของเครือข่ายปลูกผักปลอดภัยการวางแผนการผลิตและการจำหน่ายพืชผักปลอดภัย พร้อมกับการบริหารจัดการแหล่ง และเยี่ยมชมแปลงปลูกผักปลอดภัยของสมาชิกในกลุ่ม (ตามฤดูกาล) แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) ป้ายองค์ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดภัย

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายสวัสดิ์ ตันหล้า เกษตรกร
- ๒) นายสุรศักดิ์ เวชกิจ เกษตรกร
- ๓) นางคณินิจ เวชกิจ เกษตรกร
- ๔) นางศิริพร สารแก่น เกษตรกร

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๒.๒.๕ แหล่งเรียนรู้ที่ ๕

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : กลุ่มผลิตถั่วเน่าบ้านหนองอ้อ

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

ถั่วเน่า เป็นอาหารพื้นบ้านที่มีคุณค่าทางโภชนาการเป็นภูมิปัญญาในการถนอมอาหารของคนล้านนา นอกจากใช้บริโภคเป็นอาหารในครัวเรือนแล้ว ยังสามารถผลิตเป็นสินค้าสร้างรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่มได้อีกด้วย

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

นางอำไพ ไชยแว่น ได้รับการบอกเล่าเรื่องราวจากบรรพบุรุษว่า สมัยก่อนชาวบ้านมีอาชีพทำนาเมื่อหมดฤดูการทำนา พื้นที่นาว่างก็จะปลูกพืชระยะสั้นหมุนเวียนเช่น ถั่วเหลือง ข้าวโพด มันเทศ ฯลฯ ผลผลิตที่ได้เพื่อการบริโภคและจำหน่าย ในส่วนของเมล็ดถั่วเหลืองจะนำมาแปรรูปเป็นถั่วเน่า เพื่อเป็นอาหารและผลิตจำหน่ายให้คนในชุมชนเป็นการเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

พ.ศ. ๒๕๓๒ เริ่มผลิตถั่วเน่า เป็นอาชีพหลัก โดยเรียนรู้จากผู้เป็นยายและแม่ ช่วงแรกของการดำเนินงานใช้กรรมวิธีแบบดั้งเดิมพบปัญหาอุปสรรคคือสีของถั่วเน่าแผ่นที่มีสีคล้ำ ไม่น่ารับประทาน เนื่องจากคุณภาพของเมล็ดถั่วที่นำมาผลิตไม่ได้คุณภาพ ได้ปรับเปลี่ยนเครื่องมือเมล็ดถั่วเหลืองที่ใช้มือหมุนเป็นเครื่องมือไฟฟ้า ทำให้ผลิตได้มากขึ้น

พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้ยึดการผลิตถั่วเน่า เป็นอาชีพหลัก หารายได้ให้กับครอบครัวโดยใช้กรรมวิธีที่ได้รับการถ่ายทอดมา และคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองที่มีคุณภาพ เพื่อลดปัญหาถั่วเน่าแผ่นที่มีสีคล้ำ ไม่น่ารับประทาน

พ.ศ. ๒๕๔๐ การปรับปรุงสินค้าและเครื่องมือในการผลิตโดยปรับเปลี่ยนจากการตากแห้งมาเป็นเตาอบถั่วเน่าแผ่นโดยเฉพาะในฤดูฝน

พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้พัฒนาจากถั่วเน่าแผ่น มาเป็นถั่วเน่าป่นทั้งสูตรดั้งเดิมและสูตรทรงเครื่อง เพื่อความสะดวกของลูกค้านำไปปรุงรสอาหารได้หรือกินกับข้าวเหนียวอุ่นๆได้ทันที

พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับการสนับสนุนจาก กศน.ตำบลเวียง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เข้ามาส่งเสริมและอบรมปรับปรุงการทำถั่วเน่าป่น มีผู้สนใจเข้าอบรม จำนวน ๑๕ คน โดยนางอำไพ ไชยแว่น เป็นวิทยากรถ่ายทอดการทำถั่วเน่าทั้งรูปแบบแผ่น และป่น ทั้งรสดั้งเดิมและทรงเครื่อง ในปีนี้ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มขึ้น จำนวนสมาชิก ๑๕ คน เมื่อกลุ่มมีสมาชิกเพิ่มขึ้น แหล่งจำหน่ายก็เพิ่มมากขึ้น จากที่เคยไปนั่งขายที่ตลาด ตอนนี้มีลูกค้าจากหลายๆที่โทรมาสั่งและเข้ามารับถึงที่

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับการสนับสนุนจาก กศน.ตำบลเวียง ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ เทศบาลตำบลเวียงพราวด์ พัฒนาชุมชนอำเภอพราวด์ เข้ามาพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีหลากหลายรสชาติเช่น รสดั้งเดิม รสสาหร่าย รสสไปร์ซี่ รสพริกเกลือ และจัดทำบรรจุภัณฑ์ให้เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่ม มีสีสันสะดุดตาน่าสนใจมากขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย

ในปีเดียวกัน มีการประชุมปรึกษาหารือ และจัดการอบรมเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม และการทำบัญชีโดยการสนับสนุนของ กศน.ตำบลเวียง

พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับการคัดเลือกจากเทศบาลตำบลเวียงพราวด์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ

๔.วิธีการดำเนินงาน

๑) ทบทวนองค์ความรู้เดิมจากอาชีพของครัวเรือนและศึกษาข้อมูลปัจจัยความสำเร็จของการทำถั่วเน่าแผ่น(แข็ง)จากแหล่งประโยชน์ต่างๆ

๒) ชักชวนผู้สนใจหาอาชีพเสริมเข้าอบรมการแปรรูปถั่วเน่าและได้จัดตั้งกลุ่มผู้สนใจการแปรรูปถั่วเน่าในชุมชน เพื่อเป็นอาชีพและเสริมรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่ม โดยการสนับสนุนจาก กศน.ตำบลเวียง ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่ เทศบาลตำบลเวียงพร้าว พัฒนาชุมชนอำเภอพร้าว

๓) การวางแผนการผลิตถั่วเน่าของกลุ่ม จะแปรรูปถั่วเน่าเดือนละ ๑ ครั้งโดยคำนวณปริมาณการผลิตจากความต้องการของตลาดในรอบเดือนที่ผ่านมา

๔) พัฒนาผลิตภัณฑ์จากเดิมผลิตเฉพาะถั่วเน่าแผ่นในครัวเรือนเพิ่มเป็นการผลิตถั่วเน่าผง และน้ำพริกถั่วเน่าหลากหลาย เช่น รสดั้งเดิม รสสไปซี่(เผ็ด) รสพริกเกลือ และรสสาหร่าย นอกจากนี้ยังได้พัฒนาบรรจุภัณฑ์ ให้เป็นอัตลักษณ์ มีสีสันสะดุดตาน่าสนใจมากขึ้น มีทั้งที่เป็นแบบธรรมชาติบรรจุกระปุก บรรจุซอง และมีตราสัญลักษณ์ของกลุ่ม

๕) การจัดสรรรายได้จากการผลิตถั่วเน่าแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ หักค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนที่ ๒ เก็บไว้เป็นทุนในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ และส่วนที่ ๓ แบ่งเป็นเงินปันผลให้กับสมาชิกในกลุ่มซึ่งจะได้ประมาณคนละ ๒๐๐ บาท ต่อครั้ง

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน และสร้างรายเสริมให้กับสมาชิกในกลุ่ม

๒) ชุมชนมีอาหารพื้นบ้านที่ปลอดภัย โดยภูมิปัญญาพื้นบ้าน

๓) การแบ่งปันองค์ความรู้ในลักษณะการถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจ

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

๑) พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้ดีขึ้นได้มาตรฐาน(อย.)

๒) เพิ่มศักยภาพให้กับสมาชิกโดยการประชุม อบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชี การบริหารจัดการและการตลาดเพื่อขยายฐานการผลิตและตลาดรองรับสินค้า

๓) ขยายองค์ความรู้โดยการถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจและสร้างแนวคิดให้ตำบลเครือข่าย

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

๑. วัตถุประสงค์

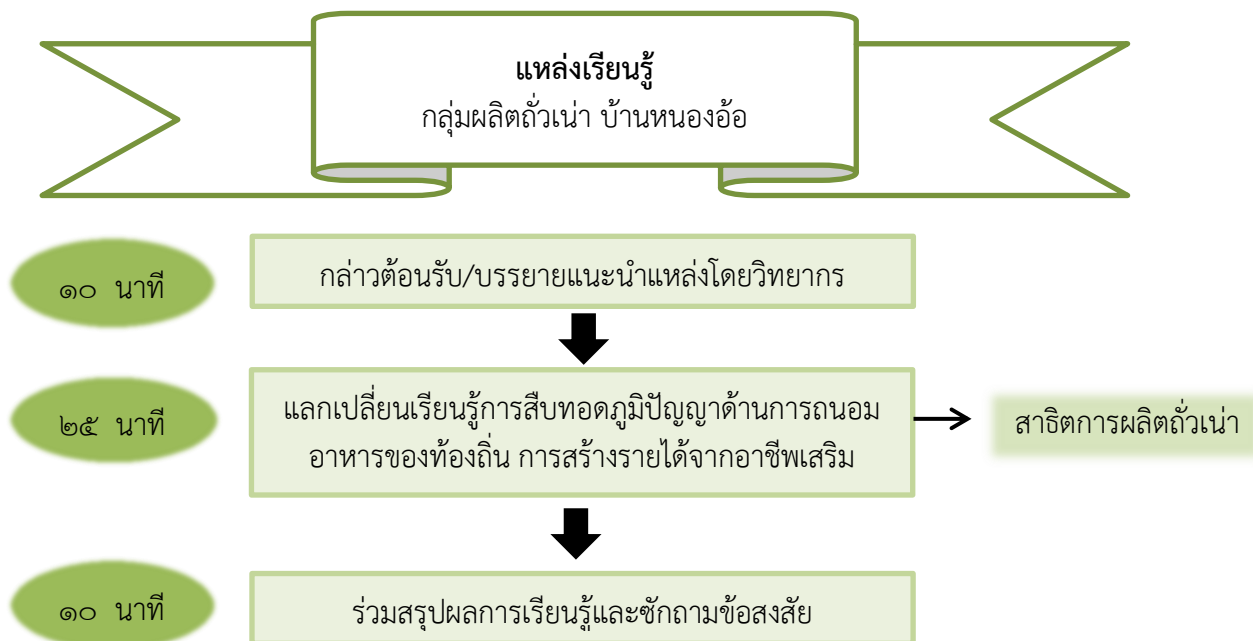
๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การสืบทอดภูมิปัญญาด้านการถนอมอาหารของท้องถิ่น

๒) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ และจุดประกายแนวความคิดในการสร้างรายได้จากอาชีพเสริมและนำกลับไปใช้ในชุมชนของตนเอง

๒. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๓๐ คน ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๕ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้การผลิตถั่วเน่าบ้านหนองอ้อ โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและบรรยายความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้โดยวิทยากรแหล่ง แลกเปลี่ยนเรียนรู้การสืบทอดภูมิปัญญาด้านการถนอมอาหารของท้องถิ่นการสร้างรายได้จากอาชีพเสริม พร้อมทั้งสาธิตการผลิตถั่วเน่า แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) วัสดุสาธิต เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเหลืองหมัก เครื่องปรุงรส เต้าฮวย เครื่องโม้ ใบตอง
- ๓) แผนภูมิขั้นตอนการผลิต

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นางอำไพ ไชยแว่น ประธานกลุ่ม
- ๒) นางศรีทอน ดวงวิไลย สมาชิกกลุ่ม
- ๓) นายประพันธ์ ไชยแว่น สมาชิกกลุ่ม

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

กลุ่มวิชาหลักที่ ๗ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาพื้นที่

๑. แนวคิดหลัก/หลักการ

เทศบาลตำบลเวียงพร้าวใช้ฐานคิดในการบริหารจัดการ โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ การบูรณาการภาคียุทธศาสตร์ การมุ่งเน้นการสร้างรูปธรรมให้เกิดขึ้นในพื้นที่ การสร้างการมีส่วนร่วม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ร่วมรับผลประโยชน์) การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าใจ เข้าถึง นำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และมุ่งเน้นการบริหารจัดการแบบเชิงรุก ภายใต้บริบทของพื้นที่ ในเรื่องของการมีภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้าขายของชุมชน และมีองค์ความรู้ ที่หลากหลาย รวมถึง แก่นนำปราชญ์ชุมชนที่มีศักยภาพ ร่วมกับหน่วยงานภาคีทั้งภายในและภายนอกในการออกแบบวางแผน สร้างรูปธรรมให้เกิดขึ้น สร้างการเรียนรู้ พัฒนาต่อยอด สร้างและพัฒนาคนให้เกิดคนดี คนเก่ง คนสำคัญ จนเกิดแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม ร่วมขับเคลื่อนงานสู่ “เวียงพร้าวเมืองนาอยู่ อย่างยั่งยืน” โดยมีนโยบายให้มีการขับเคลื่อนงานการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนส่งเสริมการพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์หลักในการทำงานร่วมกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย กลุ่ม องค์กร คนในชุมชนที่มีจิตอาสา ช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณประโยชน์โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าทีเทศบาล เป็นหน่วยงานหลัก มีหน่วยงานสนับสนุน เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และองค์กรภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนา ผ่านกระบวนการหารือ เวทีสัมมนาประชาคมจนเกิดเป็นชุมชนยกระดับคุณภาพชีวิตตนแบบ

๒.เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ และรายละเอียดของวิชา

๒.๑ แหล่งเรียนรู้ที่ ๑

ส่วนที่ ๑ เนื้อหาสาระของแหล่งเรียนรู้

๑. ชื่อแหล่งเรียนรู้ : หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านป่าจี้

๒. แนวคิด/หลักการของแหล่งเรียนรู้

หมู่บ้านจัดการตนเอง ด้วยพลังแห่งการมีส่วนร่วม

๓. ที่มาและเส้นทางการพัฒนา

หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านป่าจี้ ตั้งอยู่บ้านป่าจี้ หมู่ที่ ๒ ตำบลทุ่งหลวง อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ ได้เริ่มจาก ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จังหวัดนครปฐม ได้เข้าทำการสำรวจพื้นที่บ้านป่าจี้ จากการสำรวจพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ทำอาชีพเกษตรกร และมีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก เป็นเหตุทำให้การทำการเกษตรมีต้นทุนในการผลิตสูง และได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของชุมชน ผู้นำ และปราชญ์ในชุมชน จึงได้จัดอบรมให้ความรู้ในการทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักมูลสุกร เพื่อลดต้นทุนในการผลิต และลดการใช้สารเคมี จากการอบรม จึงได้นำปุ๋ยหมักและน้ำหมักมูลสุกรทำการทดลองใช้และได้คุณภาพเทียบเท่า ปุ๋ยเคมีแต่มีราคาถูกกว่าและสามารถผลิตเองได้ จึงได้มีการรวมกลุ่มจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ขึ้นภายใต้ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเป็นศูนย์กลางในบริหารจัดการรวบรวมความรู้ต่างๆ ได้แก่ การปลูกข้าวปลอดภัย(ข้าวนาโยน) การปลูกผักปลอดภัย การทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักมูลสุกร เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านป่าจี้)ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน ได้แก่ เทศบาลตำบลเวียงพริ้ว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พัฒนาชุมชนอำเภอพริ้ว เกษตรอำเภอพริ้ว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงใหม่ สถาบันพัฒนาที่ดิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพริ้ว เป็นต้น

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประชาชนบ้านป่าจี้ได้จัดผ้าป่าระดมทุนเพื่อซื้อที่ดินในการสร้างศาลาอเนกประสงค์ ขนาด ๘๖ ตารางวา

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ สร้างศาลาอเนกประสงค์ ใช้เงินบริจาค จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ขนาด ๑๐ x ๑๕ เมตร พร้อมห้องน้ำ ๑ ห้อง ใช้เป็นสถานที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน อบรมโครงการต่างๆของเทศบาลตำบลเวียงพริ้ว สำนักงานเกษตรอำเภอพริ้ว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพริ้ว ตลอดปีจำนวน ๒๐ ครั้ง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ประชุมหมู่บ้านร่วมกัน ได้ซื้อที่ดินข้างเคียง ขนาด ๑๓๐ ตารางวา โดยใช้เงินบริจาค งบประมาณ จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ กว่าบาท มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน อบรมโครงการต่างๆของ เทศบาลตำบลเวียงพริ้ว สำนักงานเกษตรอำเภอพริ้ว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพริ้ว ตลอดปีจำนวน ๒๔ ครั้ง

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้สร้างอาคารอเนกประสงค์เพิ่ม ใช้งบประมาณโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ขนาด ๔ x ๑๖ เมตร จำนวน ๑ หลัง พร้อมด้วยพื้นตัวนอนและรั้ว มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน อบรมโครงการต่างๆของ เทศบาลตำบลเวียงพริ้ว สำนักงานเกษตรอำเภอพริ้ว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพริ้ว ตลอดปีจำนวน ๑๘ ครั้ง

ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน อบรบโครงการต่างๆของ เทศบาลตำบล เวียงพร้าว สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพร้าว ตลอดปี จำนวน ๒๖ ครั้ง

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับงบประมาณโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มเติม จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อติดตั้งกระจกและสร้างห้องน้ำ มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน อบรบโครงการต่างๆของ เทศบาลตำบลเวียงพร้าว สำนักงานเกษตรอำเภอพร้าว ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาพร้าว ตลอดปีจำนวน ๒๕ ครั้ง

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑) จัดตั้งกลุ่มการประกอบอาชีพตามความสนใจโดยมีคณะกรรมการของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ดำเนินงานในกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ(จำนวน ๑๑๗ คน) แม่บ้าน(จำนวน ๔๖ คน) อสช. (อาสาสมัคร พัฒนาชุมชน จำนวน ๑๗ คน) กลุ่มสภาเด็กและเยาวชน(จำนวน ๒๒ คน) กลุ่มรถไถนาชุมชน(จำนวน ๓๘ คน) กลุ่มวงดนตรี PJ มิวสิค(จำนวน ๓๕ คน) กลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวปลอดภัย(จำนวน ๒๘ คน) กลุ่มผลิต น้ำยาล้างจาน(จำนวน ๒๗ คน) กลุ่มปลูกผักปลอดภัย(จำนวน ๒๘ คน) คุ่มบ้านดูแลรักษาความสงบ เรียบร้อย(จำนวน ๒๕ คน)

๒) ตั้งสภาแกนนำชุมชนจากคณะกรรมการของกลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อปรึกษาหารือ วางแผนร่วมกันในการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินงานใช้กระบวนการ สร้างความมีส่วนร่วม คณะกรรมการประกอบด้วย แกนนำจากกลุ่มอาชีพต่างๆ ในหมู่บ้าน จำนวน ๒๐ คน โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานสภา

๓) หลักการบริหารหมู่บ้านจัดการตนเองใช้หลักการ ๔ ร. ได้แก่ ร. รู้ หมายถึง มีองค์ ความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ศักยภาพของชุมชน ร.ระดมทุน หมายถึง การจัดหาทุนและทรัพยากรเพื่อมาดำเนินงาน โดยวิธีการต่างๆ เช่น ผ้าป่าสามัคคี โฉนดบุญ เป็นต้น ร.ร่วมมือ หมายถึง การทำงานทุกอย่างผ่านการ วางแผนร่วมกันของคนชุมชน ร.รักสามัคคี หมายถึง การทำงานด้วยความรักและสามัคคีมุ่งสู่ความสำเร็จเพื่อ ประโยชน์ของส่วนรวม

๔) ประชุมพบปะ จัดฝึกอบรม เพื่อพัฒนาองค์ความรู้แก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอเช่น อบรบ การปลูกข้าวปลอดภัย อบรบการทำปุ๋ยหมัก อบรบการทำน้ำสมุนไพร อบรบการทอผ้าพื้นเมืองการจัดทำบัญชี ครีวเรือน ตามแผนงานโครงการ / กิจกรรมของหน่วยงาน องค์กร และแผนชุมชน เพื่อตอบสนองนโยบายของ ทางราชการและความต้องการของประชาชน

๕) ประสานงานกับภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน เริ่มจากการทำแผนพัฒนา ชุมชน การดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการฯ เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างศักยภาพของคนในชุมชนให้ สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการยกระดับครัวเรือน

๕. ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑) การบริหารจัดการศูนย์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ทำให้แผนงาน/โครงการบรรลุ วัตถุประสงค์ตรงตามปัญหาแล้วความต้องการของประชาชน

๒) ชุมชนได้รับการยอมรับว่าเป็นชุมชนเข้มแข็ง เป็นชุมชนจัดการตนเองได้และได้รับการ สนับสนุนการดำเนินงานจากภาคส่วน หน่วยงานต่างๆ เช่น ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านต้นแบบ โครงการนำร่อง ของอำเภอพร้าว ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านต้นแบบโครงการนำร่องของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตรสาขาพรวัว และได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑ ของจังหวัดเชียงใหม่ ด้านแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

๓) ประชาชนมีอาชีพเสริม ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ได้รับอาหารที่ปลอดภัย ลดผลข้างเคียงจากการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร

๖. ทิศทางการพัฒนาและการขยายผล

- ๑) ขยายผลเป็นศูนย์ฝึกอบรม ระดับอำเภอให้เกษตรกรผู้สนใจมาศึกษาเรียนรู้
- ๒) พัฒนาศักยภาพของกลุ่มอาชีพต่างๆด้วยกระบวนการประชุม อบรมฯ ให้สามารถเพิ่มผลผลิตและมีคุณภาพสูงขึ้น
- ๓) พัฒนาชุมชนให้เป็นหมู่บ้านปลอดภัย
- ๔) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ในการให้ความรู้กับผู้สนใจที่จะเรียนรู้ดูงานกับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าจี้

ส่วนที่ ๒ การสร้างการเรียนรู้

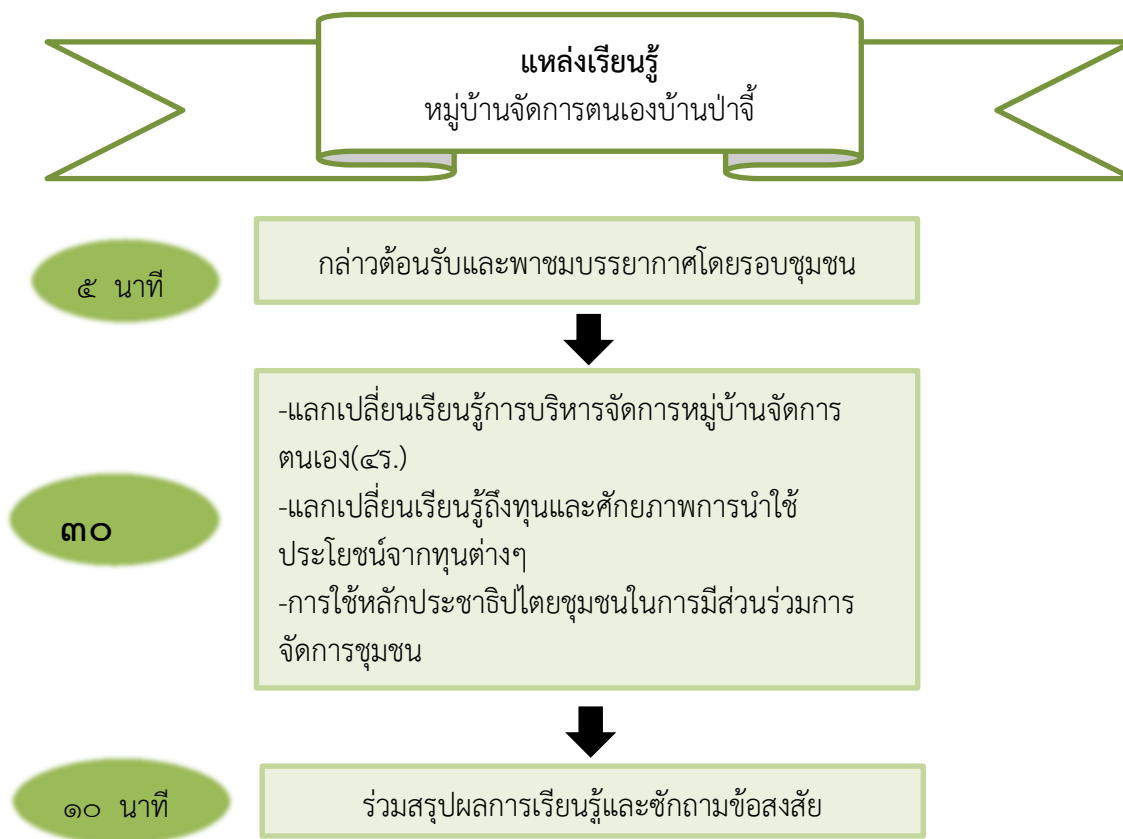
๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการในการบริหาร หมู่บ้านจัดการตนเอง บ้านป่าจี้ การใช้ทุนทางสังคมและทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจและนำกลับไปประยุกต์ใช้ในชุมชนของตนเอง
- ๓) เพื่อให้ผู้เรียนรู้ถึงการสร้างประชาธิปไตยในชุมชน ในระดับฐานราก

๒. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล/อบต.
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ
- ๖) กลุ่ม องค์กร ภาวศึเครือข่ายที่สนใจ

๓. กระบวนการเรียนรู้ (๔๕ นาที)

๔. รายละเอียดกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้หมู่บ้านจัดการตนเองบ้านป่าจี้ โดยเริ่มต้นจากการกล่าวต้อนรับและพาชมบรรยากาศโดยรอบชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการหมู่บ้านจัดการตนเอง (๔ร.)แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงทุนและศักยภาพการนำใช้ประโยชน์จากทุนต่างๆ การใช้หลักประชาธิปไตยชุมชนในการมีส่วนร่วมการจัดการชุมชน แล้วจึงสรุปผลการเรียนรู้ของแหล่งเรียนรู้และซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้

๕. สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับ
- ๒) บอร์ดนิทรรศการผลงาน
- ๓) วีดีทัศน์
- ๔) ผลิตภัณฑ์ของชุมชน

๖. วิทยากรประจำแหล่งเรียนรู้

- ๑) นายคณิต ต้นติ้ว ผู้ใหญ่บ้านป่าจี้
- ๒) นางศิริพร สารแก่น ปราชญ์ชาวบ้าน
- ๓) นายสิทธิพงศ์ สุธาสิลพรมแพร ข้าราชการครูชำนาญ

๗. ภาพแหล่งเรียนรู้

๓. ตารางการเรียนรู้

การทำความเข้าใจการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในประเด็นความเป็นมาวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน วิธีการจัดการและกลไกหนุนเสริม รวมถึงปัจจัยเงื่อนไขของการพัฒนา จำเป็นต้องมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นหลักสูตรเพื่อให้ผู้มาศึกษาเรียนรู้ เข้าใจถึงแนวทางวิธีการพัฒนาพื้นที่ตามบริบทของสถานะพื้นที่ ระบบการบริหารจัดการพื้นที่ แหล่งเรียนรู้ และนวัตกรรมที่ดำเนินการ โดยแยกกระบวนการเรียนรู้ออกเป็น ๒ ลักษณะ ประกอบด้วย (๑) หลักสูตรการเรียนรู้ภายใน และ (๒) หลักสูตรการเรียนรู้เครือข่ายภายนอกตำบล ทั้งการจัดการเรียนรู้ภายในและภายนอก มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย ๕ ประเด็นหลัก คือ

- ๑) วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
- ๒) กิจกรรมของการเรียนรู้
- ๓) การเตรียมการ (สิ่งที่ต้องเตรียม)
- ๔) วิธีการเรียนรู้
- ๕) กำหนดการในการเรียนรู้กิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ในตำบล

เพื่อนำใช้ข้อมูลในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของพื้นที่อื่นในตำบลเครือข่ายนั้น รวมทั้งการขยายผลการพัฒนาของแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาต่อยอดของตำบลเรียนรู้นั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนงาน การออกแบบกระบวนการพัฒนาตามประเด็นสำคัญต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้เห็นถึงรายละเอียดของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาได้จริงในพื้นที่ ทั้งในระดับแหล่งเรียนรู้ ระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล โดยนำมาออกแบบตารางเรียนรู้เพื่อการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ สำหรับภายในตำบลและสำหรับเครือข่ายภายนอกตำบล และออกแบบกิจกรรมและกำหนดองค์ประกอบสำคัญในการยกระดับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ชุมชน หมู่บ้าน และตำบล สู่เป้าหมายการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักสูตรภายใน

หลักสูตรการเรียนรู้ภายในตำบล เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ของคนในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงพ้าว ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ชุมชน หมู่บ้าน และตำบล สู่เป้าหมายการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง ด้วยกระบวนการเรียนรู้กันเองภายในตำบลของผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ วิทยากรแหล่ง แกนนำแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามแหล่งเรียนรู้ข้ามชุมชน หมู่บ้าน

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สู่การปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
- ๒) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ๓) เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับและสามารถนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเอง
- ๔) เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือของคนในชุมชน ที่สามารถถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้
- ๕) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในตำบล ก่อนเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างเครือข่าย
- ๖) เพื่อให้ประชาชนในตำบลได้เรียนรู้ และเกิดการแลกเปลี่ยนในด้านของสุขภาวะ ทั้งในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย

๒. กลุ่มเป้าหมายการเรียนรู้

- ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สมาชิกสภาเทศบาล
- ๓) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน
- ๔) พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๕) แกนนำเครือข่ายที่สนใจ

๓. ผลที่คาดหวังจากการเรียนรู้

- ๑) เกิดการพัฒนาศักยภาพแกนนำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สู่การปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
- ๒) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ๓) สามารถต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับ และนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเองได้
- ๔) คนในชุมชนเกิดความร่วมมือ สามารถถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้
- ๕) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในตำบล ก่อนเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างเครือข่าย
- ๖) ประชาชนในตำบลได้เรียนรู้ และแลกเปลี่ยนในด้านของสุขภาวะ ทั้งในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

- ๑) มีการบอกเล่าแนวคิด ความเป็นมา การบริหารจัดการ ประสบการณ์ความสำเร็จของแหล่งเรียนรู้ ให้ผู้มาเรียนรู้ได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ ของแหล่งเรียนรู้ จนนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของตนเองได้
- ๓) การสาธิตการเรียนรู้ ในการจัดการหมู่บ้าน หรือแหล่งเรียนรู้ที่สามารถมองเห็นภาพหรือกิจกรรมการดำเนินงาน เช่น แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้านบ้านหนองอ้อ กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามส้มศาลาโรควา และกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ
- ๔) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้นำชุมชน แกนนำแหล่งเรียนรู้ และวิทยากรแหล่งเรียนรู้ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตอบข้อซักถามหรือข้อสงสัยต่างๆ เพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด
- ๕) ได้ลงมือปฏิบัติ หรือทดลองจริง เกี่ยวกับการดำเนินงานในกลุ่มองค์กร หรือแหล่งเรียนรู้
- ๖) ร่วมสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ โดยการระดมความคิดร่วมกัน

๕. การเตรียมความพร้อม

- ๑) ประชุมเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเวียงพร้าว เจ้าหน้าที่โครงการฯ และคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ร่วมกันวางแผนเตรียมความพร้อมในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ภายในตำบล
- ๒) ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง เช่น วิทยากรแหล่งเรียนรู้ คนทำอาหาร รถรับ - ส่ง ฯลฯ
- ๓) เตรียมสถานที่จัดประชุม แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ
- ๔) เตรียมเอกสาร สื่อ แผ่นพับ และ วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ
- ๕) เตรียมเครื่องเสียง
- ๖) เตรียมการจัดการด้านอาหาร อาหารว่าง เครื่องดื่ม เครื่องดื่มประจำแหล่งเรียนรู้ หรือฐานการเรียนรู้ ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ
- ๗) การเตรียม รถรับ - ส่ง ไกด์ อปพร. (ดูแลเรื่องการจราจร/ความปลอดภัย) อสม. (ดูแลเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น)

- ๘) เตรียม และจัดส่งหนังสือเชิญกลุ่มเป้าหมาย หรือมาเรียนรู้หลักสูตรเรียนรู้ภายในตำบล และหนังสือแจ้งแหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งการโทรประสานงานอีกครั้ง
- ๙) เตรียมแบบประเมินแก่ผู้มาเรียนรู้

๖. วิธีการเรียนรู้

- ๑) วิทยากรแนะนำการเรียนรู้ บรรยายความเป็นมา และแนวคิดของแหล่งเรียนรู้
- ๒) วิทยากรสาธิตกิจกรรมการเรียนรู้ของนวัตกรรมในแหล่งเรียนรู้
- ๓) สรุปทบทวน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซักถามข้อสงสัย และตอบปัญหา

๗. ระยะเวลาในการเรียนรู้

จำนวน ๒ วัน

ตารางการเรียนรู้หลักสูตรภายใน
 “โครงการสานพลังภาคีเครือข่าย สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”
 ดำเนินการโดย เทศบาลตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

เวลา	กิจกรรม	สถานที่	หมายเหตุ
วันที่ ๑			
๐๘:๐๐ – ๐๘:๓๐ น.	ลงทะเบียน	ทต.เวียงพร้าว	
๐๘:๓๐ – ๐๙:๐๐ น.	กิจกรรม “สานสัมพันธ์ สันถนาการ” โดย... ทีมนักจัดกระบวนการเทศบาลตำบลเวียงพร้าว	ทต.เวียงพร้าว	
๐๙:๐๐ – ๐๙:๑๕ น.	กล่าวต้อนรับและแนะนำพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงพร้าว และชี้แจงวัตถุประสงค์แก่ผู้เข้าร่วมเรียนรู้ โดย... นายอาดิษฐ์ อินทจักร รองปลัดเทศบาล รักษาการแทน ปลัดเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่	ทต.เวียงพร้าว	
๐๙:๑๕ – ๑๐:๐๐ น.	ชี้แจงระบบการบริหารจัดการตำบล และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ - แหล่งเรียนรู้ การขับเคลื่อนและการบริหารจัดการตำบล	ทต.เวียงพร้าว	
๑๐:๐๐ – ๑๐:๑๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง	ทต.เวียงพร้าว	
๑๐:๑๕ – ๑๑:๐๐ น.	แหล่งเรียนรู้ เครื่องกรองน้ำดื่มเพื่อชุมชน	ทต.เวียงพร้าว	
๑๑:๐๐ – ๑๒:๐๐ น.	กิจกรรม “สานสัมพันธ์ สันถนาการ” โดย... ทีมนักจัดกระบวนการเทศบาลตำบลเวียงพร้าว - แบ่งกลุ่มจำนวน ๓ กลุ่ม กลุ่มละ ๓๐-๓๕ คน โดยการ เรียนรู้เวียนทุกฐาน เพื่อแลกเปลี่ยนพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ทุน และศักยภาพของแต่ละหมู่บ้าน	ทต.เวียงพร้าว	
๑๒:๐๐ – ๑๓:๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	ทต.เวียงพร้าว	
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๑ รอบที่ ๑ กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๓:๐๐ – ๑๔:๐๐ น.	กลุ่มที่ ๑ - แหล่งเรียนรู้ ศูนย์กู้ภัยพร้าววังหิน - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา	วัดทุ่งหลวง วัดทุ่งหลวง	
	กลุ่มที่ ๒ - แหล่งเรียนรู้ แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านหนองอ้อ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มผลิตถั่วเน่า บ้านหนองอ้อ	บ้านหนองอ้อ บ้านหนองอ้อ	
	กลุ่มที่ ๓ - แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนผู้สูงอายุ - แหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ	

เวลา	กิจกรรม	สถานที่	หมายเหตุ
๑๔:๐๐ – ๑๔:๑๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๑ รอบที่ ๒			
กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๔:๑๕ – ๑๕:๑๕ น.	กลุ่มที่ ๑		
	- แหล่งเรียนรู้ แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านหนองอ้อ	บ้านหนองอ้อ	
	- แหล่งเรียนรู้ กลุ่มผลิตถั่วเน่า บ้านหนองอ้อ	บ้านหนองอ้อ	
	กลุ่มที่ ๒		
- แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนผู้สูงอายุ	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ		
- แหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ		
กลุ่มที่ ๓			
	- แหล่งเรียนรู้ ศูนย์กัญชพรวัววังหิน	วัดทุ่งหลวง	
- แหล่งเรียนรู้ กลุ่มผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา	วัดทุ่งหลวง		
ลงแหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๑ รอบที่ ๓			
กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๕:๑๕ – ๑๖:๑๕ น.	กลุ่มที่ ๑		
	- แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนผู้สูงอายุ	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ	
	- แหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ	ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตฯ	
	กลุ่มที่ ๒		
	- แหล่งเรียนรู้ ศูนย์กัญชพรวัววังหิน	วัดทุ่งหลวง	
	- แหล่งเรียนรู้ กลุ่มผลิตเครื่องประกอบพิธีล้านนา	วัดทุ่งหลวง	
กลุ่มที่ ๓			
	- แหล่งเรียนรู้ แพทย์แผนไทยสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านหนองอ้อ	บ้านหนองอ้อ	
- แหล่งเรียนรู้ กลุ่มผลิตถั่วเน่า บ้านหนองอ้อ	บ้านหนองอ้อ		
๑๖:๓๐ – ๑๗:๓๐ น.	สรุปการเรียนรู้	ทต.เวียงพร้าว	
๑๗:๓๐ น. เป็นต้นไป	รับประทานอาหารเย็น	ทต.เวียงพร้าว	
วันที่ ๒			
๐๘:๐๐ – ๐๘:๓๐ น.	ลงทะเบียน	ทต.เวียงพร้าว	
๐๘:๓๐ – ๐๙:๐๐ น.	กิจกรรม “สานสัมพันธ์ สันตนาการ” โดย... ทีมนักจัดกระบวนการเทศบาลตำบลเวียงพร้าว		
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๒ รอบที่ ๑			
กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๐๙:๐๐ – ๑๐:๐๐ น.	กลุ่มที่ ๑		
	- แหล่งเรียนรู้ กลุ่มทำน้ำหมักมูลสุกร	ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง (บ้านป่าจี้)	
	- แหล่งเรียนรู้ กองทุนหมู่บ้าน บ้านป่าจี้		

เวลา	กิจกรรม	สถานที่	หมายเหตุ
	กลุ่มที่ ๒ - แหล่งเรียนรู้ หมู่บ้านจัดการตนเอง บ้านป่าจี้ - แหล่งเรียนรู้ ศาลาอโรคยา	ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง (บ้านป่าจี้) รพ.สต.บ้านทุ่งหลวง	
	กลุ่มที่ ๓ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุ่ม - แหล่งเรียนรู้ หมอดิน บ้านขามสุ่ม	ศาลาเอนกประสงค์ บ้านขามสุ่ม	
๑๐:๐๐ – ๑๐:๑๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๒ รอบที่ ๒ กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๐:๑๕ – ๑๑:๑๕ น.	กลุ่มที่ ๑ - แหล่งเรียนรู้ หมู่บ้านจัดการตนเอง บ้านป่าจี้ - แหล่งเรียนรู้ ศาลาอโรคยา	ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง (บ้านป่าจี้) รพ.สต.ทุ่งหลวง	
	กลุ่มที่ ๒ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุ่ม - แหล่งเรียนรู้ หมอดิน บ้านขามสุ่ม	ศาลาเอนกประสงค์ บ้านขามสุ่ม	
	กลุ่มที่ ๓ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มทำน้ำหมักมูลสุกร - แหล่งเรียนรู้ กองทุนหมู่บ้าน บ้านป่าจี้	ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง (บ้านป่าจี้)	
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๒ รอบที่ ๓ กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๑:๑๕ – ๑๒:๑๕ น.	กลุ่มที่ ๑ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มคัดแยกขยะบ้านขามสุ่ม - แหล่งเรียนรู้ หมอดิน บ้านขามสุ่ม	ศาลาเอนกประสงค์ บ้านขามสุ่ม	
	กลุ่มที่ ๒ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มทำน้ำหมักมูลสุกร - แหล่งเรียนรู้ กองทุนหมู่บ้าน บ้านป่าจี้	ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง (บ้านป่าจี้)	
	กลุ่มที่ ๓ - แหล่งเรียนรู้ หมู่บ้านจัดการตนเอง บ้านป่าจี้ - แหล่งเรียนรู้ ศาลาอโรคยา	ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง (บ้านป่าจี้) รพ.สต.ทุ่งหลวง	
๑๒:๑๕ – ๑๓:๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	ทต.เวียงพร้าว	

เวลา	กิจกรรม	สถานที่	หมายเหตุ
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๓ รอบที่ ๑			
กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๓:๐๐ – ๑๔:๐๐ น.	กลุ่มที่ ๑ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนา เทศบาลตำบลเวียงพร้าว - แหล่งเรียนรู้ การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ (ทุ่งหลวง)	ทต.เวียงพร้าว บ้านทุ่งหลวง	
	กลุ่มที่ ๒ - แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายปลูกผักปลอดภัย (ตำบลเวียง-ตำบลทุ่งหลวง) - แหล่งเรียนรู้ กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านขามสุ่ม	บ้านป่าเสี้ยว บ้านขามสุ่ม	
	กลุ่มที่ ๓ - แหล่งเรียนรู้ พรวกรินวัลเลย์	บ้านขามสุ่ม	
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๓ รอบที่ ๒			
กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๔:๐๐ – ๑๕:๐๐ น.	กลุ่มที่ ๑ - แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายปลูกผักปลอดภัย (ตำบลเวียง-ตำบลทุ่งหลวง) - แหล่งเรียนรู้ กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านขามสุ่ม	บ้านป่าเสี้ยว บ้านขามสุ่ม	
	กลุ่มที่ ๒ - แหล่งเรียนรู้ พรวกรินวัลเลย์	บ้านขามสุ่ม	
	กลุ่มที่ ๓ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนา เทศบาลตำบลเวียงพร้าว - แหล่งเรียนรู้ การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์	ทต.เวียงพร้าว บ้านทุ่งหลวง	
๑๕:๐๐ – ๑๕:๑๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง		
ลงพื้นที่แหล่งเรียนรู้ ชุดที่ ๓ รอบที่ ๓			
กลุ่มละ ๖๐ นาที			
๑๕:๑๕ – ๑๖:๐๐ น.	กลุ่มที่ ๑ - แหล่งเรียนรู้ พรวกรินวัลเลย์	บ้านขามสุ่ม	
	กลุ่มที่ ๒ - แหล่งเรียนรู้ กลุ่มเกษตรอินทรีย์รวมใจพัฒนา เทศบาลตำบลเวียงพร้าว - แหล่งเรียนรู้ การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ (ทุ่งหลวง)	ทต.เวียงพร้าว บ้านทุ่งหลวง	

เวลา	กิจกรรม	สถานที่	หมายเหตุ
	กลุ่มที่ ๓ - แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายปลูกผักปลอดภัย (ตำบลเวียง-ตำบลทุ่งหลวง) - แหล่งเรียนรู้ กองทุนออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านขามสุม	บ้านป่าเลี้ยว บ้านขามสุม	
๑๖:๐๐ เป็นต้นไป	- กิจกรรม “สานสัมพันธ์ สันทนาการ” โดย... ทีมนักจัดกระบวนการเทศบาลตำบลเวียงพร้าว - สรุปและนำเสนอสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้พื้นที่ โดยตัวแทน กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ นาที - สรุปผลการเรียนรู้และกล่าวปิด โดย...นายอาดิษฐ์ อินทจักร์ รองปลัดเทศบาล รักษาการแทน ปลัดเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่ นายกเทศมนตรีตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ - ออกกำลังกาย ร่วมกับ แหล่งเรียนรู้ ชมรมเต้นแอโรบิคเทศบาลตำบลเวียงพร้าว	ทต.เวียงพร้าว	

หมายเหตุ กำหนดการและสถานที่จัดกิจกรรมอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรภายนอก

๑. วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- ๑) เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และการทำงานเป็นทีม
- ๒) เพื่อให้ผู้เรียนรู้ได้เรียนรู้แนวคิด ที่มาของแหล่งเรียนรู้ วิธีการดำเนินงาน การจัดการผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเป็นแหล่งเรียนรู้
- ๓) เพื่อให้แหล่งเรียนรู้เกิดการขยายและการแบ่งปันองค์ความรู้ในลักษณะการถ่ายทอดให้แก่ผู้สนใจ
- ๔) เพื่อสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการต่อยอดองค์ความรู้เดิม และสร้างองค์ความรู้ใหม่
- ๕) เพื่อให้ผู้ร่วมเรียนรู้สามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

๒. กลุ่มเป้าหมายในการเรียนรู้

เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้ศูนย์จัดการเครือข่ายตำบลสุขภาวะเทศบาลตำบลเวียงพร้าว ทั้งหมด ๒๐ แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่สนใจเข้าร่วมการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มเป้าหมายจากวิชาการเรียนรู้ใน ๗ กลุ่มวิชา ได้แก่ ๑) สุขภาพดี โดยวิถีชุมชน ๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ๓) การศึกษาและการเรียนรู้ชุมชน ๔) การพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชน ๕) การสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ๖) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยชุมชน และ๗) การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาพื้นที่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำท้องถิ่น(กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชน) แกนนำชุมชน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่สนใจ แหล่งเรียนรู้ กลุ่มอาชีพ และอาสาสมัครที่สนใจเข้าร่วมการเรียนรู้

๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) คนในชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และการทำงานเป็นทีมได้
- ๒) ผู้เรียนรู้ได้รับการเรียนรู้แนวคิด ที่มาของแหล่งเรียนรู้ วิธีการดำเนินงาน การจัดการผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเป็นแหล่งเรียนรู้
- ๓) แหล่งเรียนรู้เกิดการขยายและการแบ่งปันองค์ความรู้ในลักษณะการถ่ายทอดให้แก่ผู้สนใจ
- ๔) เกิดความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการต่อยอดองค์ความรู้เดิม และสร้างองค์ความรู้ใหม่
- ๕) ผู้ร่วมเรียนรู้สามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

๔. กิจกรรมการเรียนรู้

- ๑) การบรรยาย (Lecture) คือ การเล่าเรื่อง การกล่าวถึงเหตุการณ์ความเป็นมาของแหล่งเรียนรู้ โดยชี้ให้เห็นถึงเหตุการณ์ สาเหตุที่ก่อให้เกิด บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลลัพธ์ที่ตามมาจากการเกิดเหตุการณ์นั้นๆ
- ๒) การสาธิต/การปฏิบัติจริง (Demonstration Method) คือ การสอนหรือการถ่ายทอดองค์ความรู้ ผ่านการทำให้ดูเป็นตัวอย่างหรือการแสดงต่างๆ ให้ผู้ร่วมเรียนรู้ดู ผู้เรียนรู้จะเกิดการเรียนรู้จากการสังเกต การฟัง การกระทำหรือการแสดง การทดลองปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เกิดประสบการณ์ตรงและสามารถทำในสิ่งนั้นได้ถูกต้อง
- ๓) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) เพื่อให้เกิดการแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมสร้างความเข้าใจ และพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการหรือกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการกระตุ้นให้เกิดการกำหนดทิศทางการดำเนินงานและการพัฒนาชุมชนของตนเอง

๕. การเตรียมการสำหรับหลักสูตรการศึกษาดูงาน

- ๑) จัดเตรียมความพร้อมภายในพื้นที่ ประกอบด้วย สถานที่สำหรับการรองรับผู้เข้าร่วมการเรียนรู้ ประชุมเตรียมความพร้อมผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยากร ฯลฯ เตรียมความพร้อมสถานที่ของแหล่งเรียนรู้
- ๒) จัดเตรียมข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลระบบการบริหารจัดการพื้นที่ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ทิศทางการขับเคลื่อนงานทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล
- ๓) จัดเตรียมเอกสาร สื่อ และอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการนำเสนอข้อมูล
- ๔) จัดเตรียมความพร้อมในด้าน อาหาร อาหารว่าง เครื่องดื่ม รถ – รับส่ง ไกด์ บ้านพักโฮมสเตย์ และการจัดการด้านอื่นๆ เพื่อรับรองผู้เข้าร่วมเรียนรู้

๖. ระยะเวลาในการเรียนรู้

ระยะเวลาในการเรียนรู้ จำนวน ๔ คืน ๕ วัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเวียงพราวด์

รวบรวมโดย เทศบาลตำบลเวียงพราวด์